

**Vefsn
kommune**
– Et steg foran

Økonomiplan 2019-2022

Budsjett 2019

Vedtatt av kommunestyret i sak 138/18, møte 19.12.2018.

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	3
2 Forslag til vedtak og kommunestyrets vedtak.	4
2.1 Rådmannens forslag til vedtak.	4
2.2 Kommunestyrets vedtak.....	5
2.3 Nye hovedoversikter vedtatt av kommunestyret.	12
3 Om økonomiplan og budsjett	18
4 Nå situasjon og utfordringer	19
4.1 Økonomi.....	19
4.2 Demografisk utvikling	22
5 Netto driftsresultat	25
6 Kommunens frie inntekter og finansielle utgifter/inntekter	27
6.1 Skatt og rammetilskudd	28
6.2 Eiendomsskatt.....	32
6.3 Konesjonskraft.....	39
6.4 Andre generelle statstilskudd	39
6.5 Netto finanskostnader	40
6.6 Pensjon.....	43
7 Forslag til endringer i kommunenes drift i perioden 2019-2022	44
7.1 Konsekvensjusterte rammer	44
7.2 Forslag til endringer i rammene	47
7.3 Forslag til bevilgningsrammer, budsjettskjema 1b.	57
8 Investeringsplanen 2019-2022	58
8.1 Kommentarer til finansieringen av årets investeringer	58
8.2 De enkelte investeringsprosjekter	60
9 Kommunale foretak og interkommunalt samarbeid	65
10 Tjenesteområde samfunnsutvikling	68
11 Tjenesteområde oppvekst.	78
12 Tjenesteområde omsorg	84
13 Forkalkyler selvkost.	87
14 Ikke prioritert investeringstiltak	90

1 Innledning.

Forslaget til budsjett og økonomiplan for 2019-2022 legger opp til underskudd i alle årene planen gjelder for. Underskuddene foreslås inndeckt ved bruk av disposisjonsfond for til sammen kr 49 mill. over hele perioden. Fondsbruken er størst i 2019 med kr 21 mill og lavest i 2022 med kr 1 mill.

Årsaken er dels at kommunen får en nedgang i inntektene fra eiendomsskatt som følge av virkningen av omlegging av beskatningsreglene for industrianlegg og at kommunen i år takserer alle eiendommer i kommunen på nytt. Videre er det en stor økning i kostnadene til dagens drift av skolene som en ikke klarer å finansiere gjennom forslaget til endringer i skolestrukturen før i planens siste år.

I 2018 er to store omstillingsprosjekter innenfor skole og omsorg utredet og begge disse er til behandling av kommunestyret. I denne planen er forslaget til endringer i skolestrukturen innarbeidet i tråd med innstillingen. Forslaget til endringer innen omsorg er også innarbeidet som en start med å foreslå å legge ned sykehjemsplasser og en styrking av hjemmetjenestene.

Kommunen er nå inne i en utfordrende økonomisk situasjon, både ved at man skal gjennomføre to store omstillinger og ved økonomien ikke er i balanse. Det er ikke bærekraftig å ha budsjetter som salderes med fond og det tilsier at man for kommende budsjett og økonomiplan for 2020-2023 må finne løsninger for å tilpasse utgiftsnivået slik at kommunens resultat igjen blir et overskudd i tråd med et anbefalt nivå på 1,75%.

2 Forslag til vedtak og kommunestyrets vedtak.

2.1 Rådmannens forslag til vedtak.

1. Rådmannens forslag til økonomiplan legges til grunn for kommunens økonomiske planlegging i perioden 2019 – 2022.
2. Kommunestyret vedtar budsjett for frie inntekter, finansielle utgifter og inntekter, samt bruk og avsetning til fond slik det fremgår av budsjettskjema 1a (tabell 6a) for budsjettåret 2019.
3. Kommunestyret vedtar sum netto utgifter innenfor hver bevilgningsramme slik det fremgår av budsjettskjema 1b (tabell 7.3a) for budsjettåret 2019. Administrasjonen kan endre budsjettet så lenge endringen ikke påvirker fordelingen av nettorammen. Uavhengig av bestemmelsen over kan det fra ansvar 90020 konto 18101 Rammeoverføringer flyktninger, 11900 Buffer samfunnsutvikling og 11710 Attføring/lærlinger gjøres overføringer til andre rammeområder. Videre kan administrasjonen gjøre endringer mellom budsjettert premieavvik på ramme 80 og betalingsdelen for pensjon innenfor de øvrige rammeområder.
4. Kommunestyret vedtar brutto investeringssum for hvert investeringsprosjekt slik de fremgår i budsjettskjema 2b (tabell 8.2a) for budsjettåret 2019.
5. Kommunestyret vedtar rammen for kommunens investeringsutgifter og finansieringen av disse som fremgår av skjema 2a (tabell 8.1a) for budsjettåret 2019. Vefsn kommune tar opp lån til investeringer på kr 64.392.000 som skal avdras over 30 år. Opplåningen kan skje ved flere enkelte lån. Opptak av lån i husbanken til videre utlån vedtas som egen sak i kommunestyret.
6. Det skrives ut skatt på alle faste eiendommer i kommunen jfr eiendomskattelovens §3 bokstav a.
7. Skatten skrives ut med 3,35 promille på boligeiendommer og fritidseiendommer. Det gis et bunnfradrag på kr 300.000 i boligeiendommer og fritidseiendommer.
8. Skatten skrives ut med 3,3 promille for næringseiendommer.
9. Det skrives ut skatt på særskattegrunnlag etter overgangsreglene til eiendomsskattelovens §§ 3 og 4. Skatten skrives ut med 7 promille.
10. Fritaksbestemmelsen for boligeiendommer i ti år etter eiendomsskattelovens §7 bokstav c oppheves.
11. Det kommunale skattøret settes til høyeste tillatte sats.

12. Rammen for rådmannens adgang til å gi garantier i 2019 for utlån på sosialt grunnlag settes til kr 150.000,- og maksimal rammegaranti i den enkelte sak settes til kr 40.000,-. Slike garantier skal alltid gis som simpel kausjon.

2.2 Kommunestyrets vedtak.

Saksprotokoll

Utvalg: Kommunestyret
Møtedato: 19.12.2018
Sak: 138/18

Resultat:

Arkivsak: 18/4223
Tittel: **Saksprotokoll - Behandling av økonomiplan og budsjett for 2019-2022**

Vedtak:

Kommunestyret vedtak:

- . Rådmannens forslag til økonomiplan legges til grunn for kommunens økonomiske planlegging i perioden 2019 – 2022.
2. Kommunestyret vedtar budsjett for frie inntekter, finansielle utgifter og inntekter, samt bruk og avsetning til fond slik det fremgår av budsjettskjema 1a (tabell 6a) for budsjettåret 2019.
3. Kommunestyret vedtar sum netto utgifter innenfor hver bevilgningsramme slik det fremgår av budsjettskjema 1b (tabell 7.3a) for budsjettåret 2019. Administrasjonen kan endre budsjettet så lenge endringen ikke påvirker fordelingen av nettorammen. Uavhengig av bestemmelsen over kan det fra ansvar 90020 konto 18101 Rammeoverføringer flyktninger, 11900 Buffer samfunnsutvikling og 11710 Attføring/lærlinger gjøres overføringer til andre rammeområder. Videre kan administrasjonen gjøre endringer mellom budsjettert premieavvik på ramme 80 og betalingsdelen for pensjon innenfor de øvrige rammeområder.
4. Kommunestyret vedtar brutto investeringssum for hvert investeringsprosjekt slik de fremgår i budsjettskjema 2b (tabell 8.2a) for budsjettåret 2019.
5. Kommunestyret vedtar rammen for kommunens investeringsutgifter og finansieringen av disse som fremgår av skjema 2a (tabell 8.1a) for budsjettåret 2019. Vefsn kommune tar opp lån til investeringer på kr 64.392.000 som skal avdras over 30 år. Opplåningen kan skje ved flere enkelte lån. Opptak av lån i husbanken til videre utlån vedtas som egen sak i kommunestyret. Utgifter som følge av endret investeringsplan tilpasses og dekkes med fond.
6. Det skrives ut skatt på alle faste eiendommer i kommunen jfr eiendomskattelovens §3 bokstav a.

7. Skatten skrives ut med 3,35 promille på boligeiendommer og fritidseiendommer. Det gis et bunnfradrag på kr 300.000 i boligeiendommer og fritidseiendommer.
8. Skatten skrives ut generelt med 3,3 promille
9. Det skrives ut skatt på særskattegrunnlag etter overgangsreglene til eiendomsskattelovens §§ 3 og 4. Skatten skrives ut med 7 promille.
10. Fritaksbestemmelsen for boligeiendommer i ti år etter eiendomsskattelovens §7 bokstav c oppheves.
11. Det kommunale skattøret settes til høyeste tillatte sats.
12. Rammen for rådmannens adgang til å gi garantier i 2019 for utlån på sosialt grunnlag settes til kr 150.000,- og maksimal rammegaranti i den enkelte sak settes til kr 40.000,-. Slike garantier skal alltid gis som simpel kausjon

	2 019	2 020	2 021	2 022
Mer-/mindreforbruk konsekvensj. Budsjett	35 899 409	39 147 256	43 799 921	34 533 686
Totalt driftskostnader fra investeringsbudsjett	1 104 392	3 178 246	4 404 478	5 265 275
Valgte driftstiltak	-37 003 801	-42 325 502	-48 204 399	-39 798 961
Mer-/mindreforbruk budsjettversjon	0	0	0	0
Valgte tiltak				
Totalt driftskostnader fra investeringsbudsjett	1 104 392	3 178 246	4 404 478	5 265 275
Politisk virksomhet og næringsvirksomhet				
Kutt i overføringer til Mon	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Administrasjon og Service				
Kutt stilling i sentraladministrasjonen	-509 407	-679 209	-679 209	-679 209
Reduksjon en stilling Service	-432 224	-432 224	-432 224	-432 224
Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd				
Kutt i overføringer til kirken	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Skole				
Nedleggelse av Mosjøen skole	0	0	0	0
Nedleggelse av Skolestua	0	0	0	0
Nedleggelse Elsfjord skole	0	0	0	0
Reduksjon i minoritetsspråklig opplæring	-133 768	-321 043	-321 043	-321 043
Redusert busetning av flyktninger skole	270 376	148 590	-8 946	-35 500
Redusert tilbud SFO	0	0	0	0
Barnehager				
Feriestengt barnehage	0	0	0	0
Nedleggelse Elsfjord barnehage	0	0	0	0
Redusert etterspørsel barnehageplasser	0	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
Omsorg				
Nedleggelse av 8 sykehjemsplasser	-6 780 178	-8 498 754	-8 498 754	-8 498 754
Økning i årsverk hjemmetjenester	1 500 434	1 500 434	3 000 868	3 000 868

Helsevern

Redusert antall flyktninger helse	86 207	47 377	-2 852	-11 319
-----------------------------------	--------	--------	--------	---------

Sosial avd og flyktningekontoret

Nedleggels av miljøterapiuter i skolene	0	0	0	0
Nedleggelse av ungdomsklubben	0	0	0	0
Reduksjon antall flyktninger NAV	4 960 817	2 726 304	-164 140	-651 355

Samfunnsutvikling

Avslutte samarbeid fjelltrim	0	0	0	0
Avvikle skøytebane vintersessong	0	0	0	0
Ikke beredskap og løypekjøring i helger	0	0	0	0
Nedleggelse av bygg team	0	0	0	0
Parkeringsavgift Sjømoen	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Reduksjon en stilling plan og utvikling	-255 970	-255 970	-255 970	-255 970
Reduksjon stilling byggvedlikehold	-370 478	-370 478	-370 478	-370 478
Reduksjone personalressurs renhold	-432 224	-432 224	-432 224	-432 224
Reduserte åpningstider basseng og idrettshaller	0	0	0	0
Stilling ved enheten for folkehelse	0	0	0	0

Teknisk drift og Samferdsel

Kutt i tilskudd til private veier	0	0	0	0
Reduksjon Teknisk drift veier	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Brann og feiing

Økt inntekt - Håndhevelse av private p-plasser	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Økte inntekter brannvern	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000

Generelle rammebetingelser

Balansering av budsjettet	-3 361 986	-10 345 705	-13 057 827	-13 091 353
Finansiering av lavere eiendomsskatt	-8 418 000	-8 418 000	-8 418 000	0
Korreksjon av bosetninger av flyktninger	-5 317 400	-5 384 600	-5 753 600	-5 210 400

Forslag til andre tiltak:

1-4 og sammenslåing skole / barnehage Elsfjord	0	-800 000	-2 000 000	-2 000 000
0,7 % flatt kutt unntatt oppvekst og kultur	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Dekking av vunderskudd kultur, ref FSKAP 130 / 18	100 000	100 000	100 000	100 000
Økte inntekter HK	-7 000 000			
Økte inntekter Mosjøen Havn	-1 600 000			
Økte utgifter som følge av sak 129/18 i KSTYRET	40 000	40 000	40 000	40 000

Pr nr	Beskrivelse	2019	2020	2021	2022
1004A	Utstyr mv. til feiervesnet	1 220	0	0	0
1021A	Utbedring kommunale veier	6 200	6 200	6 200	6 200
1028D	Driftskontrollanlegg avløp	300	300	300	300
1028C	Driftskontrollanlegg vann	300	300	300	300
1030A	Utstyr vann	200	200	200	200
1031A	Utstyr avløp	200	200	200	200
1035B	Trafikksikkerhetsplan	750	750	750	750
1090D	Gravplass Mosjøen	4 000	4 000	0	0

2000D	Krematorium	0	0	0	2 500
2000I	Investeringsramme vann	2 000	2 000	2 000	2 000
2000J	Investeringsramme avløp	3 000	3 000	3 000	3 000
2000M	Spylebil	4 000	0	0	0
2000U	Renovering idrettshallen	0	0	5 150	10 300
2000Y	IKT skole	515	515	0	0
2001N	Utskifting av oljekjeler	1 500	0	0	0
NY	Nettbrett i skolen	5 000			
NY	Renovering Elsfjord skole / bhg		7 000		
NY	Renovering Mosjøen skole	10 000	100 000	0	0
NY	Kommunalt vann Utnes / Drevland			8 000	11 000
NY	Servicebygg bystranda	1 200			
2001Q	Nytt renseanlegg	40 000	50 000	0	0
2002A	Utstyr treningssenter	2 000	0	0	0

1. **Mosjøen skole**

I renoveringen av Mosjøen skole skal det også gjøres vurderinger av hvilke tjenester, som kommunen leier lokaler til i dag, som kan samlokaliseres med Mosjøen skole.

Begrunnelse: Få økonomisk og driftsmessig gevinster

2. **Videre gjennomgang av omsorg**

Rådmannen bes starte en gjennomgang av Miljøterapi-tjenesten, på lik linje med det som den øvrige tjenesten i Omsorg har vært gjennom.

3. **Festspillene på Helgeland**

- De ulike sommerfestivalene i Mosjøen, Galleria Kunstfestival, Byfestveko og Toppen Internasjonale Somtermusikkfestival, har i samarbeid med Vefsn Kommune startet arbeidet med å samle seg under en felles festspill-paraply.
- Kommunestyret ber rådmannen komme tilbake med en sak så tidlig som mulig i 2019 hvor man vurderer ulike løsninger for prosjektledelse av Festspillene på Helgeland, samt hva Vefsn Kommune kan bidra med for å realisere dette løftet for kulturlivet.

4. **Kommunale boliger**

Vefsn Kommune har per i dag 407 kommunale boliger. Kommunestyret ber rådmannen foreta en gjennomgang av de kommunale boligene og legge fram en sak der man vurderer hvor mange kommunale boliger som behøves, og om noen av boligene kan selges.

5. **Digitalisering og automatisering**

Kommunestyret ber rådmannen sette i gang et arbeid for å digitalisere/automatisere Vefsn Kommunes tjenestetilbud der dette er hensiktsmessig. Dette kan medføre mer effektiv drift, samt føre til bedre tilgjengelighet og mer fleksibilitet for innbyggerne.

6. **Økonomisk utvalg**

Det settes ned et utvalg med folkevalgte, ansatte og fagforeninger, som skal jobbe ut et forslag til økonomisk innsparing for Vefsn kommune. Sammensetning vedtas i egen sak i 2019. Bruker utvalg og interessegrupper skal også involveres.

7. Kommunestyret ber rådmannen om å utrede innføring av bysykkel-ordning i Vefsn. Slike ordninger har vært en stor suksess i flere større og små byer, for eksempel i Levanger i Trøndelag. Vi ber om at saka legges fram tidlig i 2019 slik at det kan være mulig å ha de første bysyklene i drift allerede førstkommende vår/sommersesong.
8. Kommunestyret ber rådmannen om å redegjøre for hvordan den skolefaglige og oppvekstmessige kvalitet ivaretas ved de ulike alternativene i skolestrukturrapporten.
9. Verbalforslag 1 – biler VK
Vefsn kommune disponerer i dag 122 person og varebiler til sin tjenesteproduksjon. Kun 2 av disse er elbiler...!
Bilene er en kombinasjon av eide og leasede biler
Vefsn Høyre ønsker at Vefsn Kommune i 2019 skal ha som mål å redusere bilparken med minst 10%, og at ADM ser på muligheter for bedre utnyttelse av bilparken, stikkord : Pilpool

10. Verbalforslag 2 – Biler VK

Vefsn Høyre ønsker at Vefsn Kommune snarest skal komme opp på minimum 50% elbilandel.

Ved utskifting av biler fram til dette, og det argumenteres utenfor for tvil at nyanskaffet vil ikke kan være elbil, så skal ADM sikre at det byttes biler internt innen kommunens bilpark slik at nyanskaffelse blir egnet elbil!

11. Gjennomgang av datalisenser

Vefsn kommune betaler store summer for datalisenser.

Det har kommet en del digitale fellesløsninger i kommunal sektor. KS har sammen med Kommunal- og moderniseringsdepartementet invitert til et samarbeid for å finansiere utvikling av digitale fellesløsninger i kommunal sektor. Ordningen skal bidra til mellomfinansiering av fellesløsninger, og tilrettelegge for raskere innføring og gevinstrealisering i den enkelte kommune enn i dag. En sentral koordinering og prioritering av felles IKT-prosjekter kan bidra til bedre samordning og gi en økonomisk gevinst på sikt.

Rådmannen bes om å gjennomføre en gjennomgang av kommunens bruk av datalisenser og samtidig ser på innsparingsmuligheter spesielt i teknisk sektor.

12. Velferdsteknologi

Velferdsteknologi er brukerrettet teknologi som har til hensikt å understøtte og forsterker brukernes trygghet, sikkerhet, muliggjøre økt selvhjelpenhet, medbestemmelse og livskvalitet. Vefsn kommune ønsker at de eldre kan bo lengre i hjemmet.

Velferdsteknologi deles inn i fire hovedkategorier:

Trygghets- og sikkerhetsteknologi

Kompensasjons- og velværeteknologi

Teknologi for sosial kontakt

Teknologi for behandling og pleie

- Varslings- og lokaliserings-teknologi synes særlig aktuelt som tilbud til personer med demens.

- Dette omfatter både elektroniske multidosedispensere og elektroniske rondell-løsninger hvor pillene legges manuelt inn i en «karusell» med kamre.

- Det anbefales generelt tilbud om elektroniske dørlåser til alle tjenestemottakere, og at kommunen installerer elektroniske dørlåser ved bygging og renovering av omsorgsboliger.
 - Kommunerne anbefales å se på mulighetene for å innføre digitalt tilsyn som en del av sitt tjenestetilbud både i hjemmebasert og institusjonsbasert omsorg.
 - Kommuner som skal oppgradere pasientvarslingssystem i sykehjem og omsorgsboliger anbefales å velge systemer som muliggjør passiv varsling fra beboerleiligheter og –rom ved behov.
 - Det anbefales at alle kommuner innfører logistikk-løsninger for å optimalisere og planlegge arbeidslister med kjøreruter i hjemmebaserte tjenester.
- Direkte responstjeneste – der varsler styres ved hjelp av teknologi direkte til andre definerte roller i helse- og omsorgstjenesten (hjemmetjenesten, sykehjem, pårørende).

13 Bruk av konsulenttjenester

Rådmannen bes om å vurdere å utarbeide en strategi for kjøp av konsulenttjenester. En generell problemanalyse av behovet for kompetanse og konsulentinnleie i kommunen kan inngå i en strategi for bruk av konsulenttjenester. Følgende punkter kan inngå i en analyse.

1. Hvilket omfang har kommunen på kjøp av konsulenttjenester?
2. Foretas det en vurdering av behovet for konsulent?
3. Er anskaffelsesprosessen hensiktsmessig?
4. Følges konsulentoppdraget opp på en hensiktsmessig måte?
5. Foretas det evaluering av konsulentkjøp?

1. Tilbud til barn og familier som lever i fattigdom

Vefsn kommune har 160 barn (5,9 %) som lever i familier med så lav inntekt at de er registrert som at de lever i fattigdom. For 2017 fikk Vefsn kommune 250 000 kroner fra regjeringen til tiltak for denne gruppen av en pott på kr. 193 millioner.

For 2018 har regjeringen bevilget over 224 millioner kroner, som kommunen har hatt mulighet for å søke om i samarbeid med frivillige lag og foreninger.

Kommunen kan enten ha prosjekter i egen regi, eller sammen med ideelle organisasjoner. - Lag og foreninger kan søke om midler til å innføre utlånsordninger av nødvendig utstyr ol. Eller enda mere kreative ideer fra lag og foreninger!

- Det kan søkes om ferieaktiviteter. Dette trenger ikke å gjennomføres av kommunen! Kan også gjennomføres av frivillige lag og foreninger. Eksempelvis fotballskole ol.
- Andre arenaer som gir disse barna en arena for mestring.

Kommunen og de frivillige lag og foreninger har alt å tjene på dette.

Kommunen er ikke avhengig av å få tilskudd fra regjeringen til å lage en slik ordning permanent.

Rådmannen bes derfor om å utrede en kommunal ordning hvor lag, organisasjoner, foreninger og andre kan søke på midler til å skape gode opplevelser, læring, mestring og glede for barna som lever i fattigdom i vår kommune.

2. ”Ekstra penger” til næring og investeringer

Vefsn kommune har over lang tid benyttet kommunale ”ekstrapenger”, som utbytte, eiendomsskatt og konsesjonskraft, til å drifte kommunens tjenester. Dette fører til kunstig høyt driftsnivå, og samtidig som man er nødt til i alt for stor grad å benytte lån ved investeringer.

Ved å fordele disse inntektene mellom avsetninger til investeringer og næringsfond, vil man kunne skape vekst i kommunen og minske lånebehovet. Dette vil igjen føre til økte inntekter og lavere rentekostnader, som igjen vil gi kommunen en sunnere økonomi og bedre muligheter til å styrke driften.

Kommunestyret ber rådmannen om å lage sak om en slik prinsipiell endring av kommunens disponering av slike inntekter.

Uttalelse til støtte for opprop om styrket kommuneøkonomi.

Ordfører i Øksnes, Karianne Bråthen, har tatt initiativet til et opprop med overskrift: Nok er nok – kommuneøkonomien må styrkes!

I oppropet påpekes det at statlige overføringer har nådd et smertelig bunnivå. En stram kommuneøkonomi forverres nå ytterligere, og kommunene sultefores. Det påpekes også at en direkte konsekvens er at tjenester bygges ned, og at det rammer våre barn, ungdommer og eldre.

Oppropet avsluttes slik: «Vi som skriver under på dette oppropet, gjør det vi kan for at pengene skal strekke til, til beste for alle våre innbyggere. Men nå er tiden inne til å gi regjeringen beskjed: Stopp sultefôringen. Nok er nok.»

Vefsn kommunestyre slutter seg til oppropet, og oppfordrer kommunestyrer i andre kommuner om å gjøre det samme.

2.3 Nye hovedoversikter vedtatt av kommunestyret.

Tabell 2.3a: Kommunens frie inntekter (budsjettskjema 1a).

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	-333 879	-333 609	-333 158	-332 756
Ordinært rammetilskudd	-439 856	-438 755	-437 273	-438 941
Skatt på eiendom	-57 280	-54 407	-51 534	-57 079
Andre direkte eller indirekte skatter	-3 888	-3 888	-3 888	-3 888
Andre generelle statstilskudd	-22 937	-25 968	-28 805	-31 684
Sum frie og disponible inntekter	-857 840	-856 627	-854 658	-864 348
Renteinntekter og utbytte	-17 844	-11 259	-11 477	-11 678
Renteutgifter, provisjoner og andre finansielle utgifter	26 851	31 615	32 931	35 095
Avdrag på lån	53 086	56 775	60 383	61 274
Netto finansinntekter -utgifter	62 093	77 131	81 837	84 691
Til bundne avsetninger	180	180	180	180
Bruk av ubundne avsetninger	-12 213	-21 294	-24 830	-16 820
Netto avsetninger	-12 033	-21 114	-24 650	-16 640
Til fordeling drift	-807 779	-800 610	-797 471	-796 297
Sum fordelt til drift, fra skjema 1B	807 779	800 610	797 471	796 297
Mer-/ mindreforbruk	0	0	0	0

Tabell 2.3b Vedtatte bevilgningsrammer for 2019-2022 (budsjettskjema 1b)

Nr	Ramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
10	Politisk virksomhet og næringsvirksomhet	14 738	16 338	16 338	16 338
11	Administrasjon og Service	42 340	42 170	42 170	42 170
14	Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd	18 169	18 169	18 169	18 169
20	Skole	172 155	171 166	169 957	169 957
21	Barnehager	104 988	103 388	103 388	103 388
30	Omsorg	275 619	273 901	275 401	275 401
34	Helsevern	47 872	47 872	47 872	47 872
38	Sosial avd og flyktningekontoret	63 402	63 402	63 402	63 402
60	Samfunnsutvikling	72 880	72 880	72 880	72 880
61	Teknisk drift og Samferdsel	28 521	28 521	28 521	28 521
62	Vann, avløp og renovasjon	0	0	0	0
63	Brann og feiing	10 455	10 455	10 455	10 455
66	Kultur	11 712	11 712	11 712	11 712
80	Avskrivninger og premieavvik	-55 073	-59 366	-62 795	-63 969
	Sum fordelt fra skjema 1a	807 779	800 610	797 471	796 297

Tabell 2.3c Økonomisk hovedoversikt drift.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Brukerbetalinger	-49 705	-49 705	-49 705	-49 705
Andre salgs- og leieinntekter	-116 122	-117 132	-117 805	-118 478
Overføringer med krav til motytelse	-116 067	-116 439	-116 688	-116 936
Rammetilskudd	-386 095	-385 482	-384 294	-386 265
Andre statlige overføringer	-47 177	-50 208	-53 045	-55 924
Andre overføringer	-5 912	-5 912	-5 912	-5 912
Skatt på inntekt og formue	-387 640	-386 882	-386 137	-385 432
Eiendomsskatt	-57 280	-54 407	-51 534	-57 079
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	-1 165 997	-1 166 167	-1 165 120	-1 175 731
Lønnsutgifter	669 110	666 903	667 096	667 096
Sosiale utgifter	125 922	125 439	125 537	125 537
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	233 681	234 880	235 801	236 722
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	82 123	81 323	81 323	81 323
Overføringer	71 559	72 359	72 359	72 359
Avskrivninger	64 152	64 165	64 165	64 165
Fordelte utgifter	-66 810	-71 090	-74 519	-75 693
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 179 736	1 173 980	1 171 762	1 171 509
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	13 739	7 813	6 642	-4 222
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-17 844	-11 259	-11 477	-11 678
Mottatte avdrag på utlån	-200	-200	-200	-200
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	-18 044	-11 459	-11 677	-11 878
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	26 851	31 615	32 931	35 095
Avdrag på lån	53 086	56 775	60 383	61 274
Utlån	100	100	100	100
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	80 037	88 490	93 414	96 469
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	61 993	77 031	81 737	84 591
Motpost avskrivninger	-64 152	-64 165	-64 165	-64 165
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	11 580	20 679	24 214	16 204
Bruk av disposisjonsfond	-12 768	-21 849	-25 385	-17 375
Bruk av bundne fond	-2 833	-2 850	-2 850	-2 850
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-15 600	-24 700	-28 235	-20 224
Avsetninger til disposisjonsfond	100	100	100	100
Avsetninger til bundne fond	3 921	3 921	3 921	3 921
SUM AVSETNINGER (K)	4 021	4 021	4 021	4 021
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK	0	0	0	0

Tabell 2.3d Vedtatte endringer i bevilgningsrammer.

Nr	Ramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
10	Politisk virksomhet og næringsvirksomhet				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	17 505	17 505	17 505	17 505
	Kutt i overføringer til Mon (030)	-1000	-1000	-1000	-1000
	Økte inntekter Mosjøen Havn (kst) (049)	-1600	0	0	0
	Flatt kutt	-167	-167	-167	-167
	Bevilgningsramme 19-22	14 738	16 338	16 338	16 338
11	Administrasjon og Service				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	43 761	43 761	43 761	43 761
	Kutt stilling i sentraladministrasjonen (028)	-509	-679	-679	-679
	Reduksjon en stilling Service (012)	-432	-432	-432	-432
	Flatt kutt	-479	-479	-479	-479
	Bevilgningsramme 19-22	42 341	42 171	42 171	42 171
14	Interkommunal virksomhet og kirkelig fellestråd				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	18 976	18 976	18 976	18 976
	Kutt i overføringer til kirken (031)	-600	-600	-600	-600
	Flatt kutt	-205	-205	-205	-205
	Bevilgningsramme 19-22	18 171	18 171	18 171	18 171
20	Skole				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	172 287	172 287	172 287	172 287
	Reduksjon i minoritetsspråklig opplæring (034)	-134	-321	-321	-321
	1-4 sammenslåing skole/bh Elsfjord (kst) (046)	0	-801	-2010	-2010
	Bevilgningsramme 19-22	172 155	171 166	169 957	169 957
21	Barnehager				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	105 499	105 499	105 499	105 499
	Redusert etterspørsel barnehageplasser (001)	0	-1 600	-1 600	-1 600
	Flatt kutt	-510	-510	-510	-510
	Bevilgningsramme 19-22	104 989	103 389	103 389	103 389
30	Omsorg				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	284 014	284 014	284 014	284 014
	Nedleggelse av 8 sykehjemsplasser (024)	-6 780	-8 499	-8 499	-8 499
	Økning i årsverk hjemmetjenester (042)	1 500	1 500	3 001	3 001
	Flatt kutt	-3 116	-3 116	-3 116	-3 116
	Bevilgningsramme 19-22	275 618	273 899	275 400	275 400
34	Helsevern				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	48 412	48 412	48 412	48 412
	Flatt kutt	-541	-541	-541	-541
	Bevilgningsramme 19-22	47 871	47 871	47 871	47 871
38	Sosial avd og flyktningekontoret				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	64 119	64 119	64 119	64 119
	Flatt kutt	-717	-717	-717	-717
	Bevilgningsramme 19-22	63 402	63 402	63 402	63 402

Tabell 2.3d Fortsetter.

Nr	Ramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
60	Samfunnsutvikling				
	Justert bevilningsramme fra 2018	74 813	74 813	74 813	74 813
	Parkeringsavgift Sjømoen (021)	-50	-50	-50	-50
	Reduksjon en stilling plan og utvikling (015)	-256	-256	-256	-256
	Reduksjon stilling byggvedlikehold (018)	-370	-370	-370	-370
	Reduksjone personalressurs renhold (017)	-432	-432	-432	-432
	Flatt kutt	-824	-824	-824	-824
	Bevilningsramme 19-22	72 881	72 881	72 881	72 881
61	Teknisk drift og Samferdsel				
	Justert bevilningsramme fra 2018	29 343	29 343	29 343	29 343
	Reduksjon Teknisk drift vegger (013)	-500	-500	-500	-500
	Flatt kutt	-322	-322	-322	-322
	Bevilningsramme 19-22	28 521	28 521	28 521	28 521
63	Brann og feiing				
	Justert bevilningsramme fra 2018	10 774	10 774	10 774	10 774
	Økt inntekt - Håndhevelse av private p-plasser (027)	-100	-100	-100	-100
	Økte inntekter brannvern (026)	-100	-100	-100	-100
	Flatt kutt	-118	-118	-118	-118
	Bevilningsramme 19-22	10 456	10 456	10 456	10 456
66	Kultur				
	Justert bevilningsramme fra 2018	11 572	11 572	11 572	11 572
	Økte utgifter som flg av sak 129/18 (kst) (050)	40	40	40	40
	Dekning av underskudd kultur ref FSKAP 130/18 (047)	100	100	100	100
	Bevilningsramme 19-22	11 712	11 712	11 712	11 712

Tabell 2.3e Budsjettskjema 2a hovedoversikt investeringer.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i anleggsmidler	82 385	174 465	26 100	36 750
Utlån og forskutteringer	10 000	10 000	10 000	10 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 800	3 800	3 800	3 800
Avdrag på lån	2 000	2 000	2 000	2 000
Avsetninger	1 115	2 315	2 315	2 315
Årets finansieringsbehov	99 300	192 580	44 215	54 865
Bruk av lånemidler	-85 352	-160 772	-33 680	-42 800
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 833	-23 693	-2 420	-3 950
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-6 115	-6 115	-6 115	-6 115
Sum eksternt finansiering	-99 300	-192 580	-44 215	-54 865
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum finansiering	-99 300	-192 580	-44 215	-54 865
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Tabell 2.3f Budsjettskjema 2b, investeringer pr prosjekt.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
1004A Arbeidsbil til feiervesenet	1 220	0	0	0
1021A Utbedring av kommunale veger	6 200	6 200	6 200	6 200
1028C Driftskontrollanlegg vann 2018	300	300	300	300
1028D Driftskontrollanlegg avløp 2018	300	300	300	300
1030A Kjøp av utstyr vann	200	200	200	200
1031A Kjøp av utstyr avløp	200	200	200	200
1035B Trafikksikkerhetsplan, budsjett	750	750	750	750
1090D Gravplass Mosjøen	4 000	4 000	0	0
2000D Krematorium				2 500
2000I Investeringsramme vann	2 000	2 000	2 000	2 000
2000J Investeringsramme avløp	3 000	3 000	3 000	3 000
2000M Spylebil	4 000	0	0	0
2000U Renovering idrettshall	0	0	5 150	10 300
2000Y Ikt skole	515	515	0	0
2001N Utskifting av oljekjeler	1 500	0	0	0
2001Q Nytt renseanlegg	40 000	50 000	0	0
2002A Utstyr treningssenter	2 000	0	0	0
2002C Nettbrett i skolene	5 000	0	0	0
2002D Renovering/ ombygging Elsfjord skole	0	7 000	0	0
2002E Renovering Mosjøen skole (kst)	10 000	100 000	0	0
2002F Kommunale vann Utnes/ Drevland	0	0	8 000	11 000
2002G Servicebygg bystranda	1 200	0	0	0
Sum investeringer	82 385	174 465	26 100	36 750

Tabell 2.3g Økonomisk hovedoversikt investeringer.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-5 833	-23 693	-2 420	-3 950
SUM INNTEKTER (L)	-7 833	-25 693	-4 420	-5 950
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	76 552	150 772	23 680	32 800
Overføringer	5 833	23 693	2 420	3 950
SUM UTGIFTER (M)	82 385	174 465	26 100	36 750
Avdragsutgifter	2 000	2 000	2 000	2 000
Utlån	10 000	10 000	10 000	10 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 800	3 800	3 800	3 800
Avsetning til ubundne investeringsfond	1 115	2 315	2 315	2 315
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	16 915	18 115	18 115	18 115
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	91 467	166 887	39 795	48 915
Bruk av lån	-85 352	-160 772	-33 680	-42 800
Mottatte avdrag på utlån	-6 115	-6 115	-6 115	-6 115
Overføringer fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-91 467	-166 887	-39 795	-48 915
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	0	0	0	0

3 Om økonomiplan og budsjett

Kommunene skal etter § 44 i kommuneloven årlig utarbeide en økonomiplan som skal omfatte minst de fire kommende budsjettår. Det er ingen egen forskrift for utarbeidelse av økonomiplanen og kommunene står dermed fritt til å utforme planene slik kommunen selv ønsker det. Etter min vurdering er det naturlig å sette opp økonomiplanen på samme måte som årsbudsjettet. Det vil si at det i praksis utarbeides 4 årsbudsjetter. Økonomiplanene er ikke bindende på samme måte som et årsbudsjett, og tallene for de tre siste årene er langt mer usikre enn tallene i et årsbudsjett vil være.

Årsbudsjettet er regulert av kommunelovens § 45-47 og er langt mer regulert i innhold og form gjennom en egen forskrift enn det økonomiplanen er. Første året i denne planen er følgelig årsbudsjettet og har en bindende virkning.

Felles for både årsbudsjettet og økonomiplanen er at disse skal bygge på realistiske estimater for kommunens inntekter og utgifter. Videre skal alle år ha balanse mellom kommunens inntekter og utgifter. Bruk og avsetninger til fond faller innenfor begrepene inntekter og utgifter.

I tidligere økonomiplaner har det vært definert en mål for kommunens tjenesteproduksjon innenfor de enkelte tjenesteområder. Disse er tatt ut av denne planen på grunn av at det i år kommer handlingsprogrammer innenfor tjenesteområder som vil inneholde både målformuleringer og forslag til tiltak.

De eneste mål som videreføres i økonomiplanens økonomiske målsetninger som skal være med på å sette rammer for det handlingsrommet kommunen har, i den hensikt å sikre en forsvarlig økonomisk utvikling.

Planen er utarbeidet i 2019 priser ved at veksten i rammeoverføringer og skatt er beregnet med utgangspunkt i nivåene som fremkommer i forslag til statsbudsjettet for 2019. Videre er utgiftssiden justert i forhold til forventet pris og lønnsnivå i 2019. Det betyr at endringer i inntekter og utgifter årene 2020-2022 kommer av endringer i rammebetingelser, som demografi, rentenivå og forslag til endringer i driften.

Alle tall i tabeller er i hele 1000 dersom annet ikke er oppgitt.

4 Nå situasjon og utfordringer

4.1 Økonomi

Økonomiske målsetninger

KS har utarbeidet kjennetegn for når en kommune har begrenset økonomisk handlingsrom:

1. Korrigert netto lånegjeld på over 75 prosent av inntektene
2. Nettodriftsresultat etter avsetning til bundne fond på under 1 prosent av inntektene
3. Disposisjonsfond justert for regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på under 5 prosent av inntektene

Disse kjennetegnene er samtidig velegnede økonomiske målsetninger og som jeg foreslår lagt til grunn i kommunens budsjett/ økonomiplanarbeid og økonomistyring. Målet tilknyttet gjeld gjør kommunen mer robust ovenfor endringer i rentenivået, samtidig som at finansielle utgifter ikke tar en for stor del av de tilgjengelige ressurser. Nettodriftsresultat er videre en velkjent størrelse som først og fremst gir kommunen en økonomisk reserve i et gitt driftsår til å klare å dekke uforutsette utgifter. Siste anbefalte størrelse for nettodriftsresultat er 1,75%. Målet om disposisjonsfond er likviditetsmål. Det er et balansekrav til kommunens regnskap at likviditeten (inkluderer også kortsiktige fordringer) skal dekke kortsiktig gjeld, bundne driftsfond, ubrukte lånemidler og disposisjonsfond. Disposisjonsfond utgjør da den delen av kommunens likviditet som er uten bindinger og på den måten kommunens likviditetsreserve.

På lengre sikt er det viktig at man klarer å endre fordelingen av ressursene i takt med de demografiske endringene, slik at kommunen klarer å yte tjenester på et riktig nivå til de behov som er i samfunnet. Jeg foreslår derfor at dette blir en del av de finansielle målene.

Budsjettdisiplin er en grunnforutsetning for at man skal nå de økonomiske mål som legges i et årsbudsjett. Jeg foreslår derfor at budsjettdisiplin videreføres som et finansielt mål.

På bakgrunn av dette foreslås følgende finansielle mål for kommunens virksomhet:

1. Korrigert netto lånegjeld skal ikke overstige 75 prosent av inntektene
2. Nettodriftsresultat skal ligge på anbefalt nivå.
3. Disposisjonsfond justert for regnskapsmessig mer-/mindreforbruk skal være over 5% av inntektene.
4. Over tid skal kommunens bruk av ressurser tilpasses de behov som følger av den demografiske utvikling.
5. Enhetene skal drive sin virksomhet innenfor vedtatte budsjettrammer.

Langsiktig gjeld

Kommunen har som en ser av tabellen nedenfor hatt en jevn reduksjon av netto¹ gjeld i forhold til driftsinntekter de siste fire år. Klarer vi fremover å holde et forholdsvis stramt investeringsnivå er det ikke urealistisk å nå målet om en gjeld som er lavere enn 75% av driftsinntektene. Pr nå er rentenivået så lavt at gjeldens kostnad ikke tar for stor del av kommunens frie inntekter. Utsiktene fremover er imidlertid et stigende rentenivå og det vil derfor være klokt å legge opp til et investeringsnivå fremover som reelt senker gjeldsnivået.

¹ Netto gjeld er total langsiktig gjeld fratrukket utlån og ubrukte lånemidler.

Tabell 4.1a: Utvikling av gjeld i forhold til inntekter.

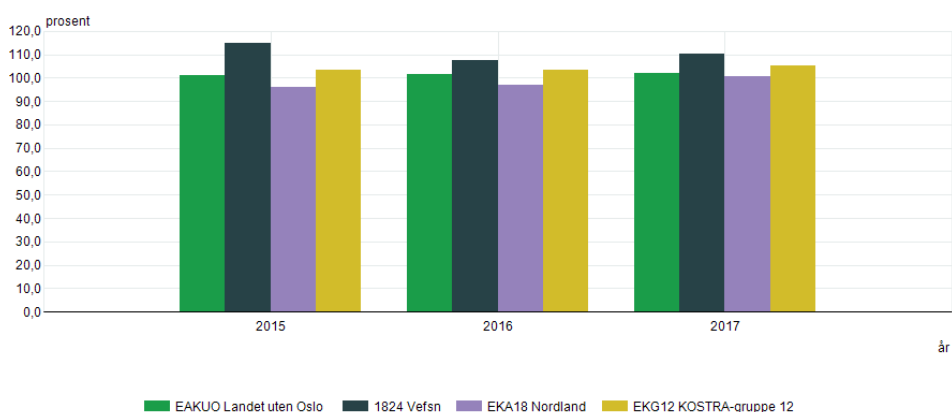
Tekst	2 014	2015	2016	2017
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	100,68	98,69	88,60	86,31

(kilde kommunens regnskap).

Sammenligner vi vår kommune med landet utenom Oslo, fylket og kommunegruppe tolv ser vi at vi har høyest gjeld. I denne statistikken sees langsiktig gjeld inklusive gjeld som ligger i kommunale foretak i forhold til omsetning. Men vi ser også samme trend som i tabellen over, vår gjeld har hatt en reduksjon.

Figur 4.1b Lånegjeld sammenlignet med landet, fylket og kommunegruppe.

Utvalgte nøkkeltall for kommuneregnskap, etter region og år. Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Likviditet

God likviditet er et sunnhetstrekk ved enhver organisasjons økonomi. Det bidrar til at man til enhver tid er i stand til å betale sine løpende forpliktelser uten bruk av kortsiktige kreditter og man er i stand til å tåle uforutsette hendelser på kort sikt. Kommunens økonomi er slik at kontantbeholdning (inklusive fordringer) fratrukket kortsiktig gjeld, alltid skal tilsvare beholdning av fond. Av den totale beholdning av fond, er disposisjonsfondene et uttrykk for en ubundet likviditet og derfor et velegnet bilde av en kommunes likviditet.

Tabell 4.1c Disposisjonsfond i forhold til driftsinntekter.

Tekst	2 014	2015	2016	2017
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	7,25	7,69	10,19	12,86

Som en ser av tabellen ovenfor har vi fom året 2016 ligget over målet på 8%. Årsaken til at vi kom i denne posisjonen må nok tilskrives at både 2016 og 2017 var år med gode regnskapsresultater som økte avsetningene til disposisjonsfond.

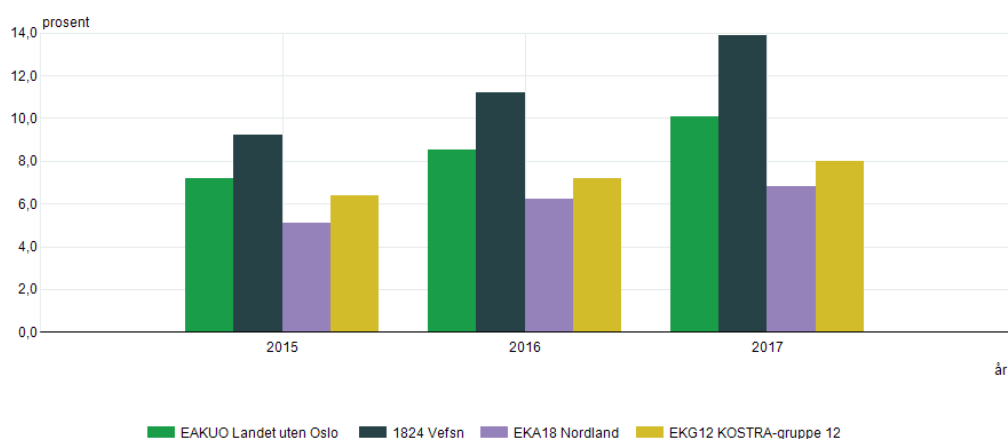
Men dette er en situasjon som fort kan snu seg, enten at kommunen ikke overholder sine budsjetter eller bruk av fondene til å finansiere drifts- eller investeringstiltak. Det er dermed

viktig at man i tiden fremover har et bevist forhold til at fondene ikke skal ned under 8% av driftsinntektene.

I figuren nedenfor er det en sammenligning med landet utenom Oslo, fylket og egen kommunegruppe. Ssb sin statistikk bruker disposisjons fond korrigert for ubrukte lånemidler inklusive kommunale foretak og blir ikke helt sammenlignbart med tallene i tabellen over. Uansett viser også denne oversikten at vi har hatt en jevn økning i beholdningene og at vi har høyere disposisjonsfond enn sammenlignings gruppene. Samtidig ser en at både landet, fylket og kommunegruppen har hatt samme utviklingen som Vefsn i samme periode.

Figur 4.1d Disposisjonsfond i forhold til driftsinntekter.

Utvalgte nøkkeltall for kommuneregnskap, etter region og år. Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Nettodriftsresultat

Nettodriftsresultat er kommunens egentlige overskudd og har et anbefalt nivå på 1,75% av driftsinntektene. Poenget med å ha et positivt nettodriftsresultat er at kommunens økonomi er tilstrekkelig robust til å tåle utilsiktede hendelser i et gitt budsjettår, evnen til å egenfinansiere årets investeringer og evnen til å avsette til fond.

Som det fremgår av tabellen nedenfor har kommunen i de fleste år ligget over 1,75%, unntaket er 2014 hvor vi hadde et dårlig resultat som følge av underskudd innen produksjon av selvkosttjenester.

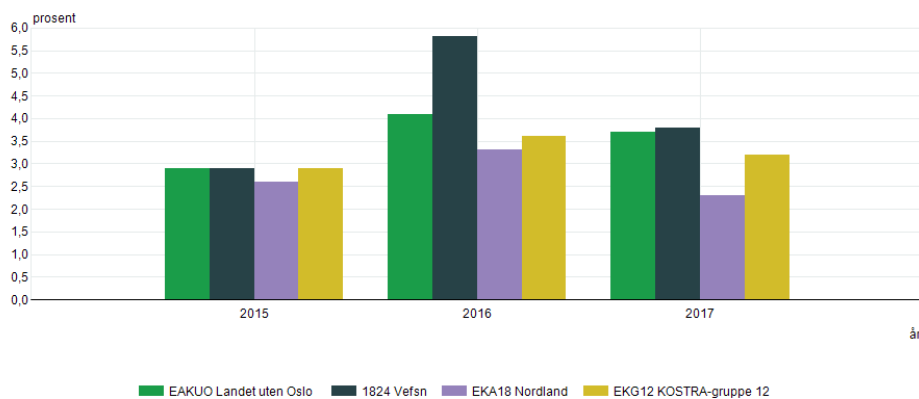
Tabell 4.1e

Tekst	2 014	2015	2016	2017
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	-1,61	2,21	5,18	2,87

Selv om vi jevnt over har hatt tilfredsstillende resultatet i våre regnskaper, har vi i budsjett hatt problemer med å budsjettere med nettodriftsresultater på tilfredsstillende nivå. Det bidrar til at vi planlegger en knapp økonomi, uten budsjettert reserve og uten egen finansiering av investeringer.

I sammenligning med landet utenom Oslo, fylket og egen kommunegruppe ligger vi på landsgjennomsnitt i alle årene utenom 2016. Tallene inkluderer kommunale foretak.

Utvalgte nøkkeltall for kommuneregnskap, etter region og år. Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Budsjettdisiplin

Evnen til å drive virksomhetene innenfor rammen av budsjettet er en vesentlig forutsetning for at kommunens totale økonomi er under kontroll over tid. I dette ligger det et fokus på merforbruk som over tid vil tappe kommunens reserver. En gjennomgang av kommunens årsberetninger fra de siste tre år viser at det er to rammer som har hatt avvik i mer enn en budsjettermin, ramme 20 skole og ramme 21 barnehage.

Rammen for skole er det spesiell fokus på i dette budsjettet, både ved at skolene har et for lavt budsjett i forhold til dagens struktur og effekten av tilpasningen til norm for lærertetthet. Avviket skolene har hatt tilsier at man nå foreslår endringer slik at driften får en riktig ramme.

Barnehagerammen har også hatt overskridelser som har kommet gjennom at man har tilnærmet full dekning og gjennom en del reformer tilknyttet redusert foreldrebetaling. Effekten av disse forholdene har man ikke klart å følge opp i tilstrekkelig grad gjennom økte budsjetterammer og har måttet komme med tilleggsbevilgninger gjennom året. Utviklingen i aldersgruppen 0-5år tilsier imidlertid at det er sannsynlig at rammen for 2019 skal holde.

4.2 Demografisk utvikling

Befolkningsmengde og demografisk sammensetning er selve grunnlaget for kommunens økonomi. Både skatteinntekter inklusive inntektsutjevning og rammetilskuddet baserer seg direkte på folketall. Videre gir den demografiske sammensetningen og ikke minst utviklingen av den, klare føringer på hvordan kommunen bør innrette sin ressursbruk.

Som det fremgår av tabellen under har kommunen i de ti siste årene hatt vekst i folketallet. Samtidig er det et tydelig skift i aldersfordelingen, med en nedgang på 358 innbyggere i aldersgruppen 66 og yngre og en vekst på 464 innbyggere i gruppen 67 år og eldre.

Tabell 4.2a Historisk utvikling i folketallet i de siste 10 år.

Alle	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	09-18
0-5 år	866	821	807	813	856	842	854	853	845	810	-56
6-15 år	1 729	1 686	1 676	1 635	1 550	1 535	1 524	1 506	1 484	1 482	-247
16-22 år	1 263	1 329	1 324	1 284	1 272	1 282	1 276	1 272	1 253	1 239	-24
23-66 år	7 425	7 457	7 376	7 357	7 378	7 370	7 390	7 420	7 422	7 394	-31
67-79 år	1 381	1 407	1 440	1 466	1 501	1 543	1 587	1 655	1 740	1 771	390
80-89 år	576	581	583	588	582	576	590	585	576	605	29
90 år og over	102	107	101	115	113	138	131	136	145	147	45
Sum	13 342	13 388	13 307	13 258	13 252	13 286	13 352	13 427	13 465	13 448	106

(kilde ssb befolkningsstatistikk)

I kommende 10 år får vi en tilsvarende utvikling med et tydelig skift i aldersfordelingen, med en nedgang på 384 innbyggere i aldersgruppen 66 og yngre og en vekst på 351 innbyggere i gruppen 67 år og eldre. Samtidig er folketallsutviklingen i prognosen svakt negativ.

Tabell 4.2b Befolkningsframskrivning de neste 10 år.

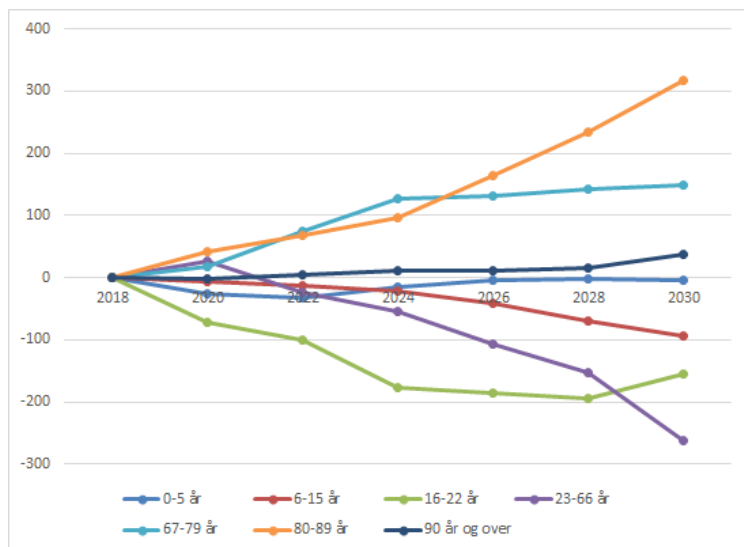
Alle	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	18-27
0-5 år	810	804	783	778	777	781	795	801	805	806	-4
6-15 år	1 482	1 495	1 476	1 466	1 468	1 486	1 460	1 450	1 440	1 433	-49
16-22 år	1 239	1 187	1 168	1 168	1 138	1 082	1 062	1 049	1 054	1 036	-203
23-66 år	7 394	7 410	7 421	7 399	7 370	7 356	7 339	7 318	7 286	7 266	-128
67-79 år	1 771	1 771	1 789	1 799	1 846	1 885	1 897	1 903	1 903	1 917	146
80-89 år	605	618	646	664	674	679	701	738	770	811	206
90 år og over	147	144	144	149	152	156	157	155	157	146	-1
Sum	13 448	13 429	13 427	13 423	13 425	13 425	13 411	13 414	13 415	13 415	-33

(kilde ssb befolkningsframskrivning av juni 2018)

Av figur 4.2a nedenfor er endringene i en del sentrale aldersgrupper fremskrevet helt frem til 2030 og viser at trendene holder seg lang inn i fremtiden. Dette er ikke noe nytt, utfordringsbildet er kjent også fra tidligere økonomiplaner. Skjer det ingen vesentlige endringer på arbeidsmarkedet i nær fremtid er dette den utviklingen som høyst sannsynlig vil være retningsgivende for hvordan kommunen skal fordele sine ressurser fremover.

Vi blir ikke flere innbyggere og det innebærer at vi totalt sett ikke kan forvente økte ressurser fra skatt og rammetilskudd. Økt behov innenfor de eldste aldersgruppene må dekkes via omdisponeringer fra andre bevilgninger.

Figur 4.2a Endring i demografi 2018-2030.

(kilde ssb befolkningsframskriving av juni 2018)

5 Netto driftsresultat

Økonomisk hovedoversikt drift viser kommunens totale driftsinntekter og driftsutgifter. I denne budsjettoversikten fremkommer nettodriftsresultat som er kommunens «overskudd». Beløpet viser hva som er igjen av inntektene etter at alle utgifter er dekket. Anbefalt nivå er 1,75% av driftsinntektene, hvilket betyr at vi burde hatt kr 20 millioner i alle årene planen gjelder.

Det er et uttrykt mål å komme opp på et slikt nivå, da det gir kommunen en tilstrekkelig reserve til å tåle uforutsette hendelser gjennom året og mulighet for egenfinansiering av investeringer. På sikt bør vi søke å øke nettodriftsresultat, selv om det kan bli en krevende øvelse når vi samtidig skal gjennomføre tilpasninger innenfor oppvekst og omsorg.

I denne planen er nettodriftsresultat negativt med til sammen 46.640 over perioden. Pr tiden har kommunen kr 133.700.000 i frie fond og et forbruk av fond i denne størrelsesorden er mulig. Men det har negative konsekvenser for likviditeten (jfr kapittel 4.1) og vil gi lavere renteinntekter i årene fremover.

Planen har i seg en retning hvor nettodriftsresultat er nærmest i null i siste år og man kan da se for seg at fra og med år 2023 kan man bygge opp reserver igjen gjennom økte nettodriftsresultat. Dette er imidlertid usikkert da man fra og med 2022 har forutsatt en økning i eiendomsskatt fra en planlagt vindmøllepark.

Det vil derfor være nødvendig å starte et arbeid med å redusere kommunes utgifter fra og med 2020 for at kommunens økonomi skal komme tilbake i en sunn økonomisk balanse.

Tabell 5a Økonomisk hovedoversikt drift.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Brukerbetalinger	-47 234	-47 098	-47 098	-47 098
Andre salgs- og leieinntekter	-116 084	-117 028	-117 701	-118 374
Overføringer med krav til motytelse	-114 662	-114 962	-115 211	-115 459
Rammetilskudd	-386 095	-385 482	-384 294	-386 265
Andre statlige overføringer	-52 494	-53 130	-52 869	-55 226
Andre overføringer	-5 912	-5 912	-5 912	-5 912
Skatt på inntekt og formue	-387 640	-386 882	-386 137	-385 432
Eiendomsskatt	-57 280	-54 407	-51 534	-57 079
SUM DRIFTSINTEKTER (B)	-1 167 401	-1 164 902	-1 160 757	-1 170 846
Lønnsutgifter	669 233	660 721	656 200	652 923
Sosiale utgifter	124 839	123 451	123 167	122 609
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	233 705	234 065	232 944	232 022
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	82 209	81 371	79 820	79 812
Overføringer	75 641	74 866	75 184	75 504
Avskrivninger	64 152	64 165	64 165	64 165
Fordelte utgifter	-66 396	-70 338	-72 605	-72 683
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 183 382	1 168 300	1 158 875	1 154 351
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	15 981	3 399	-1 882	-16 495
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-10 844	-11 259	-11 477	-11 678
Mottatte avdrag på utlån	-200	-200	-200	-200
SUM EKSTERNE FINANSINTEKTER (E)	-11 044	-11 459	-11 677	-11 878
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	26 601	30 309	31 652	33 708
Avdrag på lån	52 903	55 550	58 297	58 922
Utlån	100	100	100	100
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	79 604	85 959	90 050	92 730
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	68 560	74 500	78 373	80 852
Motpost avskrivninger	-64 152	-64 165	-64 165	-64 165
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	20 390	13 733	12 326	192
Bruk av disposisjonsfond	-21 578	-14 903	-13 497	-1 363
Bruk av bundne fond	-2 833	-2 850	-2 850	-2 850
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-24 410	-17 754	-16 347	-4 213
Avsetninger til disposisjonsfond	100	100	100	100
Avsetninger til bundne fond	3 921	3 921	3 921	3 921
SUM AVSETNINGER (K)	4 021	4 021	4 021	4 021
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	0	0	0	0

6 Kommunens frie inntekter og finansielle utgifter/inntekter

I dette kapitlet vil en gå nærmere inn på bakgrunnen for beregningene av kommunens frie inntekter og finansielle utgifter- og inntekter.

Begrepet frie inntekter omfatter i hovedsak skatt, rammetilskudd, eiendomsskatt og tilskudd til bosetning av flyktninger. Dette er inntekter som kommunen disponerer fritt og er ikke direkte avhengig av nivået eller sammensettingen av den kommunale tjenesteproduksjon. Disse midlene må første dekke kommunens netto finansutgifter før resterende kan anvendes til tjenesteproduksjon og setter dermed rammen for kommunens produksjon av tjenester. Beløpet fremgår av linjen «til fordeling drift» i tabell 6a.

Pensjonsutgiften er i utgangspunktet ikke en slik type utgift, da den avhenger av nivået på tjenesteproduksjonen gjennom kommunens lønnsutgifter. Men reglene rundt kostnadsføringen og avkastningen på våre pensjonsmidler, gjør at endringen i denne utgiften fra år til år ikke bare styres av nivået på kommunens tjenesteproduksjon. Derfor omtales denne utgiften i dette kapitlet.

I tabellen nedenfor fremkommer en oversikt over kommunens frie inntekter og som viser hva som er disponibelt til å finansiere tjenesteproduksjonen etter at utgiftene til renter og avdrag er trukket fra.

Tabell 6a: Kommunens frie inntekter (budsjettskjema 1a).

Beskrivelse	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	-329 148	-333 879	-333 609	-333 158	-332 756
Ordinært rammetilskudd	-422 341	-439 856	-438 755	-437 273	-438 941
Skatt på eiendom	-63 731	-57 280	-54 407	-51 534	-57 079
Andre direkte eller indirekte skatter	-1 750	-3 888	-3 888	-3 888	-3 888
Andre generelle statstilskudd	-27 466	-28 254	-28 890	-28 629	-30 986
Sum frie og disponible inntekter	-844 436	-863 157	-859 549	-854 482	-863 650
Renteinntekter og utbytte	-10 191	-10 844	-11 259	-11 477	-11 678
Renteutgifter, provisjoner og andre finansielle utgifter	22 345	26 601	30 309	31 652	33 708
Avdrag på lån	52 459	52 903	55 550	58 297	58 922
Netto finansinntekter –utgifter	64 613	68 660	74 600	78 473	80 952
Til bundne avsetninger	180	180	180	180	180
Bruk av ubundne avsetninger	-530	-21 023	-14 348	-12 942	-808
Netto avsetninger	-350	-20 843	-14 168	-12 762	-628
Til fordeling drift	-780 174	-815 339	-799 118	-788 771	-783 326
Sum fordelt til drift, fra skjema 1B	780 174	815 339	799 118	788 771	783 326
Mer- / mindreforbruk	0	0	0	0	0

Avsetningen til bundne fond er rentemidler av enkelte bundne fond² og bruk av ubundne avsetninger er saldering av budsjettet. For årene 2019-2021 er det inklusive kr 8.418.000 pr år for å dekke opp mindre inntekter i eiendomsskatt og resterende er en ren saldering. Totalt utgjør salderingen kr 49.121.000 over hele planperioden.

6.1 Skatt og rammetilskudd

Befolkningsutviklingen er grunnlaget for kommunens viktigste inntektskilder, rammetilskudd og skatt. Til grunn for beregningen av rammetilskudd ligger folketall pr 1.7 året før budsjettåret og for skatt og inntektsutjevning ligger folketallet pr 1.1 i budsjettåret. I tabellen nedenfor fremkommer de enkelte elementer i disse to inntektene.

Tabell 6.1a Rammetilskudd og skatt 2016-2021.

Beskrivelse	2018 ³	2019	2020	2021	2022
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	319 708	331 974	332 588	332 515	332 073
Utgiftsutjevningen	25 102	28 699	27 501	26 812	29 227
Overgangsordning – INGAR	-963	-715	-715	-715	-715
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	2 193	2 496	2 496	2 081	2 081
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd	23 025	23 642	23 613	23 601	23 598
Ekstra skjønn tildelt av KMD inkl. ufrivillig alene kommuner	1 850	0	0	0	0
Budsjettvedtak 2018 Stortinget - endringer ekskl skjønn	340				
RNB 2018 - endringer i rammetilskudd	32				
Sum rammetilsk uten inntektsutj	371 288	386 095	385 482	384 294	386 265
Netto inntektsutjevning	53 207	53 761	53 273	52 979	52 676
Sum rammetilskudd	424 495	439 856	438 755	437 273	438 941
Skatt på inntekt og formue	330 790	333 879	333 609	333 158	332 756
Sum skatt og rammetilskudd	755 285	773 734	772 364	770 431	771 697
Vekst fra året før nominell 19, realvekst 20-22		2,44 %	-0,18 %	-0,25 %	0,16 %

Rammetilskuddet inneholder mange enkeltelementer og utregningen bygger på en nokså komplisert modell. Detaljer er godt forklart i et dokument som kalles «grønt hefte»⁴ og som finnes på nettsiden til Kommunal og moderniseringsdepartementet.

² Vefsnafondet, viltfond og gavefond.

³ Bygger på anslag regnskap 2018.

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommuneekonomi/inntektssystemet-for-kommuner-og-fylkeskommuner/id2353961/>

Vekst fra 2018 til 2019.

Som det fremgår av tabell 6.1a får vi en vekst i rammetilskudd og skatt på 2,44% regnet fra anslag regnskap for 2018. I 2018 fikk kommuner som ble stående ufrivillig alene⁵ skjønnsmidler. Disse skjønnsmidlene faller bort fra og med 2019 og er med på å dempe veksten. I «grønt hefte» er veksten på anslag regnskap 2018 til regnskap 2019 oppgitt til 3,04%. Årsaken til at denne veksten ligger noe høyere er at vårt eget anslag på skatteinngang er noe lavere enn den som ligger til grunn for veksten oppgitt i «grønt hefte». I statsbudsjettet legges det til grunn en deflator⁶ på 2,8%, hvilket innebærer at vi har en knapp realvekst på 0,24% iflg anslaget i «grønn bok» og en realnedgang på 0,36% iflg eget anslag.

Justeringen for pris- og lønnsvekst i rammeområdene er beregnet til kr 22.929.000 basert på anslag på deflator fra kommuneproposisjonen 2019 på 2,6%. Denne beregningen tar utgangspunkt i opprinnelig budsjettanslag for 2018 og basert på anslaget for skatt og rammetilskudd i opprinnelig budsjett 2018 øker disse inntektene med 22.245.000. Økningen dekker dermed nesten justeringene for pris og lønnsvekst i rammeområdene. Resterende må finne sin økning i andre frie inntekter.

Innbyggertilskuddet

Innbyggertilskuddet for 2019 er på kr 24.710 pr innbygger og er økt fra 2018 med kr 984. Dette tilskuddet beregnes med utgangspunkt rammen for overføringer til kommunen for 2019. En oppstilling av endringene i kommunerammen fra 2018 til 2019 fremgår av tabell 6.1b nedenfor. Kommunerammen for 2019⁷ er totalt på kr 136.972 mill og andelen av denne rammen som fordeles likt pr innbygger er kr 131.270 mill. Differansen er midler som fordeles som skjønnstilskudd, veksttilskudd, Nord Norge tilskudd, mv.

I tabellen nedenfor fremkommer en liste over de endringer som er gjort i rammetilskuddet for 2018.

⁵ En del mellomstore kommuner ble stående såkalt «ufrivillig alene» og tapte dermed på omleggingen av basistilskuddet. Kommunaldepartementet har tildelt disse kommunene og der i blant Vefsn ekstraordinære skjønnsmidler for 2017 og 2018.

⁶ Deflator angir en samlet pris- og lønnsvekst, hvor lønnsveksten vektet med 2/3.

⁷ Statsbudsjettet KRD s 25 tabell 3.3

Tabell 6.1b Endringer i rammetilskuddet for 2019

Innlemmingar	Beløp
Boligsosialt kompetansetilskudd	15 599
Tilskudd til boligsosialt arbeid	8 900
Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenester	-5 646
Korreksjonar	
Økt inntektsgrense for gratis kjernetid i barnehagene fra 1.8 2018, helårsvirkning	47 125
Gratis kjernetid i barnehagene for 2-åringar fra 1.8 2019	45 736
Økt foreldrebetaling i barnehagene med kr 110 pr mnd fra 1.8 2018, helårsvirkning	-21 900
Økt foreldrebetaling i barnehagene med kr 50 pr mnd fra 1. aug 2019	-65 800
A C Møller skole, overføring fra Statped til Trondheim kommune	1 600
Skjønnstilskudd, engangsbevilgning i 2018 til retaksering av eiendomsskatt	-74 530
Kommunal betalingsplikt for utskrivingsklare pasienter i psykisk helsevern	185 000
Taksoppgjøret for allmennleger i 2018, helårsvirkning	100 000
Statlige og private skoler, økning i elevtall	-103 256
Sum innlemmingar og korreksjonar	132 827

Kilde: «Grønt Hefte» s 5. Nærmere om den enkelte endring fremgår av Proposisjon nr 1 s 2017-2018 for Kommunal- og moderniseringsdepartementet s. 180-183.

Utenom korreksjonene for betalingsplikt utskrivingsklare pasienter i helsevern og takstoppgjøret for allmennleger, utgjør korreksjonene uvesentlige endringer for fordelingen av rammetilskuddet til de enkelte rammeområdene. De nevnte korreksjoner utgjør, fordelt etter kostnadsnøkkelen for kommunehelse kr 749.000 i økt bevilgning som vil være kostnadsdrivende innenfor ramme 34 Helsevern.

Innbyggertilskuddet pr innbygger videreføres i årene 2020-2022 på 2019 nivå endrer seg kun som følge av endring i antall innbyggere.

Utgiftsutjevningen

Utgiftsutjevningen er en sammensatt utregning som tar utgangspunkt i en beregning av kommunens andel av en rekke forskjellige demografiske kriterier målt opp mot landets andel. En kommune som har samme demografi som landet, får følgelig en indeks som er lik 1 og vil ikke få utgiftsutjevning. I utregningen av hvor store tillegg og trekk blir, tas det utgangspunkt i at en innbygger koster kommunen kr 52.287 i 2019. For årene etter 2019 er dette tallet benyttet videre, noe som innebærer at man forutsetter at staten kompenserer for kommunesektorens økte demografi kostnader i årene fremover.

Vefsn kommer i denne beregningen ut med en indeks i 2019 på 1,033, noe som da tilsier at vi har et utgiftsbehov som er 3,3 % høyere enn en snittkommune og får en utgiftsutjevning på kr 1.724 pr innbygger, korrigert for virkning av statlig/ private skoler kr 2.136. Ser en videre fremover faller kommunens utgiftsutjevning utover i perioden 20-21 og stiger igjen i 2022.

Denne utviklingen kommer i første rekke som følge av redusert utgiftsbehov i aldersgruppen 15 år flater ut og utgiftsbehov til eldre over 67 år er økende.

Overgangsordningen – Ingar

Dette er en ordning som skal skjerme kommunene mot en brå nedgang i rammetilskuddet. Ingen kommuner skal ha en reduksjon i rammetilskuddet som er mer enn kr 400 pr innbygger, enn en beregnet gjennomsnittlig vekst pr innbygger for hele landet. For 2019 var gjennomsnittlig vekst for alle kommuner kr 1.115 kr pr innbygger og grensen for å få tilskudd er da en vekst på 715 pr innbygger. Ordningen finansieres med at alle kommuner trekkes med kr 53 pr innbygger. Vefsn kommunens vekst var kr 1.249 pr innbygger og ordningen medfører da at vi trekkes kr 53 pr innbygger. Vi har lagt til grunn at kommunen trekkes på tilsvarende nivå som 2019 for de øvrige år.

Saker med særskilt fordeling

Saker med særskilt fordeling er bevilgninger som legges inn i kommunerammen og som fordeles utenom de ordinære kostnadsnøkklene. For 2019 ligger det inne midler til helsestasjonstjeneste og skolehelsetjeneste på kr 2.081.000, samt frivillighetssentraler på kr 414.000. En legger til grunn at kommunen beholder denne inntekten i økonomiplanperioden.

Bevilgningen til skole og helsetjenester øker i vesentlig grad, kr 280.000 og dette er midler som i utgangspunktet kan tilføres ramme 34 helsetjenesten som har ansvaret for disse tjenestene.

Nord-Norge tilskudd.

Dette er et flatt tilskudd pr innbygger på kr 1.758.

Skjønnsmidler

Vefsn kommune får ikke ordinære skjønnsmidler for 2019 og det er lagt til grunn også for de resterende år i planperioden. I 2017 og 2018 fikk kommunen ekstraordinære skjønnsmidler på hhv kr 2.320.000 og kr 1.850.000 fordi vi ble stående ufrivillig alene i kommunereformen. Disse midlene er ikke videreført fom 2019.

Skatt og inntektsutjevning.

Beregningen av skatteanslaget tar utgangspunkt i statsbudsjettets anslag for skatteinnngang for hele landet på kr 30.599 pr innbygger. Videre legges det til grunn en skatteandel for den enkelte kommune som er lik andelen for 2017 (dvs siste kjente regnskapsår). Denne beregningsmåten gir Vefsn en samlet en skatteinnngang inklusive utjevning på kr 390.355.000.

En annen metode som KS har utviklet er å se på snittet av kommunens skatteandel de tre siste år. I dette anslaget legges det til grunn en befolkningsframskriving av folketallet pr 1.1.2019. Ifølge denne prognosen skal landet ha 5.331.817 innbyggere og Vefsn 13.432. Denne metoden gir Vefsn en skatteinngang på 333.879.000 som er 81,2% av landet. Erfaringsmessig har vi sett at denne metoden har truffet kommunens skatteinngang bedre og vi har derfor lagt denne til grunn. Dette medfører også at vi får en inntektsutjevning, kr 53.761.000 og ender opp med en skatteinngang inklusive inntektsutjevning på 94,3 % av landet. Samlet gir det en skatteinngang inklusive utjevning på kr 387.639.000.

Forskjellen mellom disse metodene er at vi i dette budsjettforslaget legger opp til en skatteinntekt inklusive inntektsutjevning som er kr 2.716.000 lavere enn det en finner på departementets hjemmeside.

Samme beregningsmetode er lagt til grunn i resterende del av planperioden.

6.2 Eiendomsskatt.

Tabell 6.2a viser budsjett for eiendomsskatten 2019. Dette fremkommer av bokført eiendomsskatt for 2018 (byen) samt ny skattetaksererin for 2019 som vil bli utarbeidet i forhold til disse eiendommene og vil da bli gjeldende også for de nye områdene (landet).

Tabell 6.2a Anslag skatteinngang for 2019.

Tekst	Beløp
Bokført 2018	62 779
Anslag bygd	5 000
Anslag fritidsboliger	792
Utgangspunkt budsjett 2019	68 571

(tall i hele tusen)

For 2019 vil beskatningen basere seg på nye takster. Dette arbeidet er nå i sin slutfase og man har pr i dag tilstrekkelig med data for å lage et beskatningsopplegg. Det ble i gjeldende økonomiplan lagt til grunn at skatten skulle holde seg på et rimelig stabilt nivå i årene 2019-2021, da en la til grunn at man ville få full kompensasjon for bortfallet av den såkalte «maskinskatten» og en rimelig jevn vekst i skattegrunnlagene.

Det er et skille mellom boliger (herunder også fritidsboliger) og næring som innebærer at disse kategoriene kan beskattes med ulik skatte sats. Med utgangspunkt i at man skal lage et skatteopplegg som gir et skatteinngang på 68.571.000 vil en ulik vekst i skattegrunnlagene innenfor bolig og næring løses med å fastsette ulike skattesatser. Utviklingen av skattegrunnlagene i disse forskjellige kategoriene er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 6.2b Takster eiendoms kategorier 2018-2019.

Skatte objekter	Takst 2018	Estimat økning	Takst 2019
Takstnivå boliger	2 692 028	x2,599	6 996 581
Takstnivå næringsbygg	802 042	x2,218	1 779 250
Takstnivå kraftproduksjon	645 226	x1,013	653 614
Takstnivå kraftlinjer	535 322	x1,100	588 854
Takstnivå næringsbygg verk og bruk	0	x0,000	1 421 000
Særskattegrunnlag verk og bruk.	4 293 831	x0,000	2 462 427
Sum	8 968 449		13 901 725

(tall i hele 1000)

Næring i tabellen over er delt inn i fem kategorier som utvikler seg svært forskjellig. Det en i tabellen har kalt næringsbygg er alle næringsbygg som tidligere ikke falt inn under bestemmelsen om «verk og bruk» i eiendomsskatteloven. «Verk og bruk» var tidligere en egen kategori næringsbygg hvor produksjonsutstyret (den såkalte maskinskatten) skulle takseres som en del av verdien. I vår kommune var det i all hovedsak Alcoas anlegg som falt inn under den kategorien.

Av tabellen ser en at det er boliger og næringsbygg som har vekst i verdiene. Denne ulikhetet gir grunnlag for å fastsette ulik sats for å få en tilnærmet lik økning i skatt eller beholde samme skatt for disse to kategoriene etter ny taksering.

Innenfor de øvrige kategoriene er det i praksis ingen vekst i verdiene. For kraftproduksjonsanlegg fastsettes taksten årlig av Sentralskattekontoret. Anslaget på verdien for 2019 er justert opp på bakgrunn av at økningen i strømprisen. Imidlertid så var taksten på kraftlinjene for lave i 2017. Dette ble justert i 2018 og således er en del av forventet økning i 2019 allerede bakt inn i takstgrunnlag 2018.

En verdiøkning på bygningsmassen tilknyttet kategorien ”verk og bruk” gir ingen skatteeffekt. De «låses» inne i beregningen av det såkalte særskattegrunnlaget for disse anleggene. Denne verdien beregnes som en differanse mellom skattetakst 2018 og skattetakst for bygningene som skal gjelde for 2019. Vi hadde i 2018 en takst for disse anleggene⁸ på kr 4.293.831.000 og fordelingen blir da kr 1.421.000.000 i bygninger og kr 2.872.831.000 i anleggsmidler. Verdien av dette skattegrunnlaget øker dermed ikke.

Selv om det er kommet løfter fra sentralt hold om kompensasjon for virkningen av bortfallet av eiendomsskatt på verk og bruk, vil effekten av ingen verdistigning på en vesentlig del av skattegrunnlaget (61%) i utgangspunktet medføre en fall i skatteinntektene i 2019. Eneste måte å kompensere et slik fall på er å øke beskatningen av boligene eller øvrige næringsliv.

Med utgangspunkt i estimerte verdiendringer vil vi skissere tre ulike modeller for beskatning for 2019. I alle modellene er det skissert en endring i skatteinntangen i kroner og i prosent. En del av nedgangen i skatteinntangen vil bli kompensert med kr 2.873.000 i 2019, noe som bygger på et usikkert anslag som blir kommentert etter at alternativene er gjennomgått.

⁸ Alcoa og telenett.

Tabell 6.2c Beskatning alternativ 1 - 2,8 promille boliger og 3,3 promille næring.

Skatte objekter	Sats 2018	Skatt 2018	Sats 2019	Skatt 2 019	Endring kr	Endring %
Skatt boliger	7,00	18 844	2,80	19 590	746	3,96 %
Skatt næring	7,00	5 614	3,30	5 872	257	4,58 %
Skatt kraftproduksjon	7,00	4 517	3,30	2 157	-2 360	-52,24 %
Skatt kraftlinjer	7,00	3 747	3,30	1 943	-1 804	-48,14 %
Skatt næringsbygg verk og bruk	7,00	0	3,30	4 689	4 689	-
Særskatt fra verk og bruk	7,00	30 057	7,00	17 237	-12 820	-42,65 %
Sum		62 779		51 488	-11 291	-17,99 %

(tall i hele 1000)

Alternativ 1 er et tilnærmet null alternativ i den forstand at det ikke gir økt skatt fra boligene og næringsbygg. Økningen i tabellen er så liten at den ligger innenfor en akseptabel justering som er svært liten for den enkelte skatteyder. Den er videre ønskelig for å fange opp reduksjoner som kan komme som følge av klager på taksering. Satsen for næring er på 3,3 promille og det er denne effekten som gjør at man får en redusert skatteinngang som ikke blir kompensert. Særskattegrunnlaget kan skatteleges etter en overgangsbestemmelse i eiendomsskatteloven som gir adgang til å holde denne uendret eller senke den. Det er imidlertid ikke å anbefale at denne senkes, da det vil medføre en tilsvarende reduksjon i kompensasjonen.

Alternativ 1 gir kommunen en lavere skatteinngang på kr 11.291.000, justert for antatt kompensasjon kr 8.418.000. Nedgangen vil være varig, gitt samme skattenivå for videre år og tilser at men må nedjustere kommunes utgifter tilsvarende. I denne planen er det forslag om inndekning med bruk av fond i perioden 2019-2021. For 2022 er det lagt inn at man kan få inn en skatteinngang fra vindmølleparken som sannsynlig vis vil dekke nedgangen vi får i 2019. Imidlertid er det usikkerhet tilknyttet om vindparken kommer og videre verdien av denne. Dersom dette ikke blir avklart i løpet av 2019 vil man i budsjettarbeidet 2020 komme med forslag om inndekning av inntektsbortfallet.

I tabellene 6.2d og 6.2e nedenfor er det skissert to andre alternativer til beskatning. I disse alternativene er det lagt til grunn en høyere beskatning av boliger og næring som avdemper virkningen av reduksjonen i skatteinngangen. Justert for kompensasjon gir alternativene et inntektsbortfall på hhv kr 5.998.000 og kr 2.254.000

Tabell 6.2d Beskatning alternativ 2 - 3,0 promille boliger og 3,55 promille næring.

Skatte objekter	Sats 2018	Skatt 2018	Sats 2019	Skatt 2019	Endring kr	Endring %
Skatt boliger	7,00	18 844	3,00	20 990	2 146	11,39 %
Skatt næring	7,00	5 614	3,55	6 316	702	12,50 %
Skatt kraftproduksjon	7,00	4 517	3,55	2 320	-2 196	-48,63 %
Skatt kraftlinjer	7,00	3 747	3,55	2 090	-1 657	-44,21 %
Skatt næringsbygg verk og bruk	7,00	0	3,55	5 045	5 045	-
Særskatt fra værk og bruk	7,00	30 057	7,00	17 237	-12 820	-42,65 %
Sum		62 779		53 998	-8 781	-13,99 %

Tabell 6.2e Beskatning alternativ 3 - 3,3 promille boliger og 3,90 promille næring.

Skatte objekter	Sats 2018	Skatt 2018	Sats 2019	Skatt 2019	Endring kr	Endring %
Skatt boliger	7,00	18 844	3,30	23 089	4 245	22,52 %
Skatt næring	7,00	5 614	3,90	6 939	1 325	23,60 %
Skatt kraftproduksjon	7,00	4 517	3,90	2 549	-1 967	-43,56 %
Skatt kraftlinjer	7,00	3 747	3,90	2 297	-1 451	-38,71 %
Skatt næringsbygg verk og bruk	7,00	0	3,90	5 542	5 542	-
Særskatt fra værk og bruk	7,00	30 057	7,00	17 237	-12 820	-42,65 %
Sum		62 779		57 652	-5 127	-8,17 %

Det er i hovedsak to hensyn en bør vektlegge i vurderingen av disse alternativene. Det er konsekvensene for kommunens økonomi og den enkelte skatteyters økonomi. I utgangspunktet er det ikke heldig at man gjør store sprang i økt beskatningen fra det ene året til det andre ovenfor kommunens skatteyterne. Det må i så fall være begrunnet med en tilpasning i kommunens tjenestetilbud vil få en så stor negativ konsekvens for kommunens innbyggere at den veier opp for en skatteøkning som oppleves negativ av den enkelte skatteyter. På kort sikt er ikke dette situasjonen i kommunens økonomi. Det er fullt mulig å dekke inn inntektstapet som følger av alternativ 1 i 2019 og fra 2020 tilpasse kommunens drift til en lavere skatteinntang.

Videre er det varslet nye endringer i beskatningen av boliger. Forslagene innebærer et tak på 5 promille⁹ samt at man skal reduserer egne takstgrunnlag med 30%. Tilknyttet takgrunnlagene innebærer forslaget også at alle kommuner fom 2023 skal benytte 70% av formues grunnlaget etter skattelovens bestemmelser for alle boliger. Effekten av disse forslagene er pr i dag vanskelig å beregne med rimelig sikkerhet. Dette forholdet tilsier at man bør være varsom med å øke volumet på skatteinntektene utover det som følger av alternativ 1.

En samlet vurdering tilsier at man legger opp til en beskatning etter alternativ 1 fra 2019 og vil i neste økonomiplan legge opp til en tilpasning av kommunens økonomi til et nytt nivå på eiendomsskatten.

⁹ Gjelder kun boliger og fritidsboliger. Næring vil fortsatt ha en maksimal sats på 7 promille.

Boligbeskatningen.

I skatteopplegget for boliger og fritidsboliger kan det gis et bunnfradrag i skattegrunnlaget. Gitt samme skatteinngang vil det medføre at en må øke promillesatsen. Disse virkningene er vist i tabellene 6.2f til 6.2h for de tre forskjellige beskatningsalternativene.

Tabell 6.2f Bunnfradrag ved beskatning alternativ 1 – 2,80 promille boliger.

Bunnfradrag	Endret grunnlag	Skattesats
100	6 616 581	2,97
200	6 236 581	3,15
300	5 856 581	3,35
400	5 476 581	3,58
500	5 096 581	3,85

Tabell 6.2g Bunnfradrag ved beskatning alternativ 2 – 3,00 promille boliger.

Bunnfradrag	Endret grunnlag	Skattesats
100	6 616 581	3,18
200	6 236 581	3,37
300	5 856 581	3,59
400	5 476 581	3,84
500	5 096 581	4,12

Tabell 6.2h Bunnfradrag ved beskatning alternativ 3 – 3,30 promille boliger.

Bunnfradrag	Endret grunnlag	Skattesats
100	6 616 581	3,49
200	6 236 581	3,71
300	5 856 581	3,95
400	5 476 581	4,22
500	5 096 581	4,54

Det er selvfølgelig mulig å gi bunnfradrag som er større enn kr 500.000 og virkningen av større bunnfradrag kan beregnes på forespørsel tilknyttet videre behandling frem til endelig vedtak.

Pr i dag har vi ikke bunnfradrag for boliger. Men dette spørsmålet bør vurderes når takstene fornyes og naturlig kommer opp på et høyere nivå. Hensikten med bunnfradrag er å vri beskatningen over på boliger med høyere nivå fra boliger med lavere nivå. I tabellene 6.2i til 6.2k er det skissert virkningen av omfordelingen mellom tre små leiligheter med lav takst og to boliger som begge bygger på boliger som har en størrelse på ca 175 og 195 kvm.

Beregningen baserer seg på beskatningsalternativ 1. Øvrige alternativer får samme virkning, men noe større målt i kroner pga av et høyere skattenivå.

Tabell 6.2i Virkning av bunnfradrag ved beskatning alternativ 1 med bunnfradrag 100.000

Eiendom	Takst	Skatt uten bunnfradrag	Skatt med bunnfradrag	Differanse
Bolig 1	843 000	2 360	2 207	-154
Bolig 2	696 000	1 949	1 770	-179
Bolig 3	881 000	2 467	2 320	-147
Bolig 4	2 918 000	8 170	8 369	199
Bolig 5	3 133 000	8 772	9 008	236

(tall i hele kroner)

Tabell 6.2j Virkning av bunnfradrag ved beskatning alternativ 1 med bunnfradrag 300.000

Eiendom	Takst	Skatt uten bunnfradrag	Skatt med bunnfradrag	Differanse
Bolig 1	843 000	2 360	1 819	-541
Bolig 2	696 000	1 949	1 327	-622
Bolig 3	881 000	2 467	1 946	-520
Bolig 4	2 918 000	8 170	8 770	600
Bolig 5	3 133 000	8 772	9 491	718

Tabell 6.2k Virkning av bunnfradrag ved beskatning alternativ 1 med bunnfradrag 500.000

Eiendom	Takst	Skatt uten bunnfradrag	Skatt med bunnfradrag	Differanse
Bolig 1	843 000	2 360	1 321	-1 040
Bolig 2	696 000	1 949	755	-1 194
Bolig 3	881 000	2 467	1 467	-1 000
Bolig 4	2 918 000	8 170	9 309	1 139
Bolig 5	3 133 000	8 772	10 137	1 365

Valg av bunnfradrag handler om hvor mye omfordeling man ønsker. Går man i dette eksemplet på et bunnfradrag på over kr 700.000 ser en at de laveste boenhetene får en skatt på kr 0. Velges bunnfradrag på over kr 700.000 kommer man i situasjonen som er i Oslo kommune som har et høgt bunnfradrag som gjør at svært mange boliger slipper skatt. Oslo vant frem med at dette er lovlig i lagmannsretten. Dommen er fremdeles ikke rettskraftig.

Brukes bunnfradrag på kr 300.000 ser en av skattetakstene som er ferdig behandlet at de laveste leilighetene kommer ut med svak oppgang eller en reduksjon. Et slikt bunnfradrag er dermed med på å skjerme små boenheter mot økt skatt som følge av omtakseringen og i de fleste tilfeller gi en redusert takst. Samtidig gir ikke dette en for stor økning i de mer normale boligene som utgjør den store boligmassen i kommunen.

I denne vurderingen ligger det at personer med svakt inntektsgrunnlag er den største kjøpergruppen av mindre boenheter og at man av den grunn bør innrette bunnfradraget slik at disse gruppene får lavere boutgifter. Samtidig har vi i kommunen ikke områder med svært dyre boliger. Økes omfordelingen gjennom vesentlig høyere bunnfradrag vil det øke

boutgiften til den jevne borger. Derfor anbefales et bunnfradrag på kr 300.000 da det ansees å vær en balansert størrelse for gi en sosial profil på beskatningen av boliger.

Reglene om bunnfradrag er videre slik at samme beløp skal gjelde for fritidsboligene. I denne kategorien vet vi at det er en del fritidsboliger som er små og av lav standard. Vi har pr i dag ikke full oversikt over hvor mange det er, men det er åpenbart at en del av disse ikke vil bli ilagt skatt ved et bunnfradrag på kr 300.000.

Loven åpner for at boliger kan fritas for skatt opp til 20 år fra de er tatt i bruk. Pr i dag har vi et fritak på 10 år. Dette var en bestemmelse som ble innført for å lette boutgiften til nyetablert boliger til personer i etableringsfasen og var et krav fra husbanken. Slik situasjonen er nå er det ofte slik at personer midt i livet kjøper nye boliger/leiligheter og personer i etableringsfasen kjøper brukte boliger. Dette virkemidlet treffer dermed ikke målgruppen. Det foreslås av den grunn at dagens bestemmelse oppheves.

Særskattegrunnlaget.

Særskattegrunnlaget som etableres fom 2019 skal nedskrives med 1/7 pr år frem til 2025. Det er pr i dag ingen avklaring på den praktiske innretningen av kompensasjonsordningen og beregningen i tabell 6.21 bygger på en antagelse fra KS¹⁰. Den tar utgangspunkt i den skatt vi hadde fra dette grunnlaget i 2018 og virkningen av at skatten faller med en sjuende del årlig, gitt samme promille som i 2018. Det er også usikkerhet omkring om dette er en varig kompensasjon utover 2025 og videre om det faktisk blir full kompensasjon eller bare en andel, da det er avsatt en fast sum til kompensasjon. I denne planen tas det uansett utgangspunkt i beregningen som fremgår av tabellen nedenunder.

Tabell 6.21 Kompensasjon for nedskrivning av særskattegrunnlag.

Særskattegrunnlag	Grunnlag	Skatt	Kompensasjon
2 018	2 872 831	20 110	
2 019	2 462 427	17 237	2 873
2 020	2 052 022	14 364	5 746
2 021	1 641 618	11 491	8 618
2 022	1 231 213	8 618	11 491
2 023	820 809	5 746	14 364
2 024	410 404	2 873	17 237
2 025	0	0	20 110

Årlig kompensasjon er budsjettetert som generelle statstilskudd, ref tabell 6a side 14.

¹⁰ Kommunenes sentralforbund.

Forslag til eiendomsskattevedtak.

Med bakgrunn i dette foreslås det følgende vedtak til beskatning av eiendommer i Vefsn.

1. Det skrives ut skatt på alle faste eiendommer i kommunen jfr eiendomskattelovens §3 bokstav a.
2. Skatten skrives ut med 3,35 promille på boligeiendommer og fritidseiendommer. Det gis et bunnfradrag på kr 300.000 i boligeiendommer og fritidseiendommer.
3. Skatten skrives ut med 3,3 promille for næringsseiendommer.
4. Det skrives ut skatt på særskattegrunnlag etter overgangsreglene til eiendomskattelovens §§ 3 og 4. Skatten skrives ut med 7 promille.
5. Fritaksbestemmelsen for boligeiendommer etter eiendomskattelovens §7 bokstav c oppheves.

6.3 Konesjonskraft.

Konesjonskraft inntektene er økt til kr 3.888.000 fra 1.750.000 i 2018. Årsaken er at strømprisene er forventes å ligge på et vesentlig høyere nivå enn det som ble lagt til grunn i forrige plan. Volumet er videreført for øvrige år.

6.4 Andre generelle statstilskudd

(Se linje 140 i tabell 7a).

Denne inntekten er tilskudd til bosetning av flyktninger og rente/ avdragskompensasjon til investeringer foretatt i skolebygg, omsorgsbygg og kirkebygg. Sistnevnte er en videre framskrivning i tråd med husbankens nedskrivninger av grunnlagene og rentenivået som er omtalt under kapittel 6.5.

Tilskuddet kommunen mottar til flyktninger beregnes ut fra antall flyktninger som bosettes i kommunen og mottas over en periode på 5 år. Det skilles mellom voksne og mindreårige og tilskuddet avtar fra første år og utover i 5 års perioden. Midlene er ikke bundne i den forstand at kommunen må rapportere på bruken og tilbakebetale eventuelle ubrukte midler. Midlene regnes dermed som et slags ekstra innbyggertilskudd i en bosettingsfase.

Fordelingen av tilskuddet på bevilgningsrammene for 2018 fremgår av tabell 6.4a nedenfor.

Tabell 6.4a Fordeling av midler til flyktninger.

Nr	Ramme	Andel	2019	2020	2021	2022
20	Skole	4,89 %	1 082 444	960 658	803 122	776 568
34	Helsevern	1,56 %	345 127	306 297	256 068	247 601
38	Flyktningetjenesten,	89,74 %	19 860 498	17 625 985	14 735 541	14 248 326
	Generell	3,81 %	842 331	747 560	624 969	604 305
	Sum	100,00 %	22 130 400	19 640 500	16 419 700	15 876 800

(tall i hele kroner)

Vår vurdering er at bosetning av flyktninger i årene fremover vil ligge på 20 stk. Anslaget på bosetninger er justert opp med 8 stk i forhold til anslaget i forrige økonomiplan og bygger på erfaringene fra bosetningen i 2018. Denne prognosen viser et forholdsvis stort fall i tilskuddet i årene fremover. Virkningen av fallet er innarbeidet i bevilgningsrammene som fremgår av tabellen over. Den største endringen kommer i ramme 38 og vil i bli tatt ned på bevilgningene til introduksjonsprogrammet.

6.5 Netto finanskostnader

I dette kapitlet redegjøres det for endringer i de finansielle utgiftene og inntektene, hvor renter og avdrag på lån er de største enkeltpostene.

Rentenivået

Rentenivået er pr i dag forholdsvis lavt og det er lagt til grunn en svak vekst i rentenivået i planperioden, som vist i tabellen under. I denne prognosen er rentenivået hevet med 0,5% i 2019 i forhold til nivået som ble lagt til grunn i forrige økonomiplan. Ved utgangen av oktober lå pengemarkedsrenten (3 mnd nibor) på 1,16% og det er ikke usannsynlig at rentenivået vil ligge rundt 1,5% som snitt for 2019. Utover i perioden blir anslaget mer og mer usikkert og er basert på anslag i rapport fra Kommunalbanken.

Tabell 6.5a Rentenivåene i økonomiplanen.

Rentetype	2019	2020	2021	2022
Nibor ¹¹ tre mnd rente	1,50 %	1,80%	2,00%	2,20%
5 års swaprente ¹²	1,86 %	2,16%	2,36%	2,56%
Rente på statsobligasjoner med 5 års løpetid.	1,80%	2,10%	2,30%	2,50%

¹¹ Nibor: (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider (fra en uke til seks mnd) som skal gjenspeile rentenivået som lånegiver krever for et usikret utlån i norske kroner. Niborrenten kalkuleres av Oslo Børs.

¹² Swap renter er såkalte rentebytteavtaler hvor to parter bytter mellom fests og flytende renter. Disse rentene noteres og kan bli leste på Kommunalbankens hjemmeside. Denne renten skal benyttes som kalkylerente innenfor vann, avløp, renovasjon og feiing.

Nibor renten danner grunnlaget for renteutgiften på innlån, renteinntekter fra bankinnskudd og rentekompensasjonsinntekten. Fem års swap renten danner grunnlaget for renteinntektene fra selvkostområdet og fem års statsobligasjoner renten danner grunnlaget for renteinntektene på utlån til Helgelandskraft. Ved beregning av renter på innlån legges det til grunn et påslag på Nibor på 0,6% for alle år.

Finansielle inntekter.

Finansielle inntekter består av renteinntekter fra utlån, bankinnskudd og utbytte fra selskap som kommunen eier. Rentene fra utlån baserer seg på utlån av husbankmilder og finansierer i sin helhet renter på tilsvarende innlån fra husbanken. Videre renter av utlån til Helgeland Kraft as som ved starten av planen har et volum på kr 33 mill. For bankinnskuddene er det lagt til grunn et samlet beholdning på kr 150 mill i alle år. Utbyttet er budsjettert med kr 5 mill og er et anslag som er blitt brukt i flere år tilbake. Anslaget er slik at en med rimelig sikkerhet ikke vil få et lavere utbytte.

Renteutgiften.

Av tabell 6.5b fremgår kommunens renteinntekter og utgifter som er beregnet på basis av renteforutsetningen. Tabellen gir dermed en oversikt over de elementene i kommunens økonomi som blir påvirket av endringer i rentenivået.

Som det fremgår av tabellen nedenfor får man en tilstrømming av det økte rentenivået i 2020 og 2021.

Tabell 6.5b Renteinntekter og –utgifter.

Renteinntekter/ utgifter	2019	2020	2021	2022
Renteutgift på innlån (eksklusive startlån)	26 601	30 309	31 652	33 708
Renter fra selvkostområdene	-11 303	-13 889	-15 452	-16 426
Renter bankinnskudd	-2 880	-3 330	-3 630	-3 930
Rentekompensasjon	-1 319	-1 572	-1 659	-1 686
Renter fra utlån (eksklusive startlån)	-2 864	-2 829	-2 747	-2 648
Sum netto renteutgift	8 235	8 689	8 164	9 018

Avdragsutgiften.

Av tabell 6.5c ovenfor fremgår kommunens avdragsinntekter og – utgifter i planperioden. Avdragene er beregnet slik at snitt løpetid på lånene ligge på ca 22 år i hele planperioden. Totalt virker opplegget noe skjerpene på kommunens økonomi utover i perioden.

Tabell 6.5c Avdragsinntekter og – utgifter.

Avdragsinntekter og -utgifter	2019	2020	2021	2022
Avdrag på innlån (eksklusive startlån)	52 903	55 550	58 297	58 922
Avskrivninger fra selvkostområdene	-20 152	-21 846	-23 713	-23 913
Avdrag rentekompensasjonsordningen	-1 931	-1 931	-1 931	-1 931
Sum netto renteutgift	30 820	31 773	32 653	33 078

Utvikling i lån.

En av målsettingene er å få ned kommunens gjeld til investeringer. I tabellen nedenfor ser en at beholdningen av lån til investering har en synkende tendens i hele perioden. Dette kommer av at man i investeringsplanen har lagt til grunn at man skal ha en lavere opplåning enn det som betales i årlige avdrag. Opplåningen tilknyttet investeringer er i perioden kr 201.044.000¹³ og avdragsbetalingen er på kr 225.672.000. Det gir en netto avdragseffekt over perioden på kr 24.628.000. Handlingsrommet for å lånefinansiere utover det som ligger inne som forslag til investeringsplan (se kap 8.2) er dermed begrenset til kr 24,6 mill. Økes investeringsplanen utover kr 24,6 mill vil man øke gjelden.

Netto rentebærende synker også, da en stor del av investeringsnivået i forslaget til investeringer ligger innenfor selvkostområdene. Denne utvikling medfører en reell gjeldsnedgang som på sikt gjør økonomien mindre sårbar ovenfor renteøkninger og at betjening av gjeld vil ta en mindre andel av de frie inntekter.

Tabell 6.5d utvikling i lån og grunnlag for avdragsinntekter.¹⁴

Grunnlag ved slutten av året	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022
Lån til investeringer.	-1 178 358	-1 189 847	-1 233 469	-1 190 852	-1 153 730
Selvkost	445 387	476 455	510 609	492 896	474 983
Grunnlag rentekomp	112 212	107 604	101 969	93 186	84 281
Utlån HK	32 919	28 804	24 689	20 574	16 459
Netto gjeld, skattefinansiert	-587 840	-576 984	-596 202	-584 196	-578 007

¹³ Se tabell 8.1a bruk av lånemidler og juster for kr 40 mill i opptak til videre utlån.

¹⁴ Nettolånsbegrepet i denne tabellen er ikke det samme som brukes i kostra. Kostra bruker et begrep som omfatter kommunens totale gjeld fratrukket utlån som hos oss ville omfattet utlån av husbankmidler og utlån til Helgelandskraft.

6.6 Pensjon

Anslag for veksten i pensjonskostnaden er usikre anslag, men det sies i statsbudsjettet at denne antas å vokse med kr 650 millioner utover det som dekkes av den kommunale deflatoren. Dette er et anslag for hele kommunesektoren og vil variere mellom kommuner, alt etter alder, uføregrad mv.

I årets opplegg er alle pensjonsordninger budsjettert i forhold til prognosene fra våre to pensjonsleverandører. For årene fremover i planen legges det ikke opp til en vekst i pensjonskostnaden utover det som vil fanges opp i deflator. Et annet anslag vil være beheftet med stor usikkerhet. Variasjoner i forhold til en deflator framskrivning vil erfaringsmessig neppe være større enn at man vil klare å håndtere dette i de årlige rulleringer.

7 Forslag til endringer i kommunenes drift i perioden 2019-2022

7.1 Konsekvensjusterte rammer

Utgangspunktet for budsjettarbeidet er de vedtatte bevilgningsrammene for 2018 som justeres for vedtatte endringer fra gjeldende plan, vedtatte endringer i enkeltvedtak i løpet av 2018 og for pris- og lønnsvekst. Disse endringene er oppsummert i tabellen nedenfor og vil bli kommentert nærmere etter tabellen.

Tabell 7.1a Bevilgningsrammer 2018 – 2019

Nr	Ramme	B 2018	Øk.plan 19	Vedtatte endr.	Prisjustering	Ramme tilskudd	B 2019
10	Politikk	15 371	104	1 617	413		17 505
11	Administrasjon	50 476	-600	-7 315	1 200		43 761
14	Interkomm/ kirken	14 071	0	4 413	492		18 976
20	Skole	148 433	-5 344	0	4 116		147 205
21	Barnehager	102 018	992	0	2 489		105 499
30	Omsorg	265 440	5 783	715	7 367		279 305
34	Helsevern	48 043	-110	-1 819	1 269	1 029	48 412
38	Sosialavdelingen	68 460	-6 676	0	2 335		64 119
60	Samfunnsutvikling	69 955	527	2 389	1 942		74 813
61	Teknisk drift	28 653	0	0	690		29 343
62	Selvkost	-1 472	1 472	0	0		0
63	Brann og feiing	10 495	0	0	279		10 774
66	Kultur	11 834	-600	0	337		11 571
	Sum	831 777	-4 452	0	22 929		851 283

(Tall i hele 1000)

Pris- og lønnsvekst.

Bevilgningsrammene er kompensert for en prisvekst på 2,2% og en lønnsvekst på 2,8%. Dette gir en kommunal deflator (lønnsvekst har 2/3 vekt) på 2,6% og var hentet fra kommuneproposisjonen som kom i mai 2018. I statsbudsjettet er deflatoren oppjustert til 2,8% og det innebærer at bevilgningsrammene får en tilstramming på 0,2% i forhold til statsbudsjettets vekstanslag for kommune økonomien.

Ramme 10 Politikk og næringsvirksomhet.

Rammen trekkes for en bevilgning på kr 50.000 til næringsarrangementer som kun var gitt for 2018 og tilbakeføres et trekk i avsetninger på kr 154.000 som kun gjaldt 2018. Videre tilføres kr 1.617.000 i bevilgning til overføring til Mosjøen Havn kf fra ramme 11. Dette ble besluttet i tertial 2.

Ramme 11 Administrasjon og service.

Rammen tilføres en bevilgning på kr 400.000 til arkivprosjektet og en trekk på kr 1.000.000 fra gjeldende økonomiplan. Videre trekkes denne rammen for kr 7.315.000. Disse midlene er

overført ramme 10 med kr 1.617.000, ramme 14 kr 2.594.000, ramme 30 kr 715.000 og ramme 60 kr 2.389.000. Innholdet av disse overføringen er kommentert under de aktuelle rammer. Disse endringene er besluttet av kommunestyret.

Ramme 14 Interkommunal virksomhet og kirken.

Overført kr 2.594.000 ihht til kommunestyrets vedtak i sak 79/18 hvor skatteoppkreveren ble organisert som interkommunal virksomhet. Videre ble kr 1.819.000 overført fra ramme 34 i tertial 2 og gjaldt Krisesenteret som er interkommunal virksomhet.

Ramme 20 Skole.

Rammen er trukket kr 5.000.000 i gjeldende økonomiplanvedtak tilknyttet strukturendringer i oppvekst og kr 344.000 som følge av reduksjon i rammetilskudd flyktninger.

Ramme 21 Barnehager.

Tilført kr 992.000 tilknyttet helårsvirkning for drift av ny barnehage i Andås,

Ramme 30 Omsorg.

Rammen ble tilført kr 8.500.000 i gjeldende plan for drift av åtte nye sykehjemsplasser. Videre er rammen trukket for kr 2.100.000 for tilleggsbevilgninger gitt med ettårsvirkning og kr 617.000 som er reduksjon i administrative ressurser i gjeldende plan. Fra ramme 11 er det overført kr 715.000 gjeldende SLT koordinator, noe som ble besluttet i tertial 2.

Ramme 34 Helsevern.

Rammen trekkes som følge av reduksjon i flyktningemider i gjeldende plan og en overføring av Krisesenteret til ramme 14 besluttet i tertial 1. Rammen foreslås tilført til kr 280.000 til helsestasjon og kr 749.000 til økte kostnader til leger og utskrivningsklare pasienter psykisk helsevern i tråd med økningene i rammeoverføringen fra staten, se kapittel 6.1.

Ramme 38 Sosialavdelingen og flyktingekontoret.

Reduksjonen på kr 6.676.000 kommer fra gjeldende plan som følge av reduksjonen i flyktingetilskuddet.

Ramme 60 Samfunnsutvikling.

Rammen tilføres kr 527.000 til drift av ny barnehage i Andås, helårsvirkning fra gjeldende økonomiplan. Videre tilføres rammen kr 249.000 til drift av eiendomsskattekontorer, kr 1.070.000 til tilskudd til Helgeland museum og kr 1.060.000 i budsjettreserve innenfor samfunnsutvikling. Overføringen er fra ramme 11 og ble vedtatt i tertial 2. Rammen er også justert for at renter ikke skal bokføres på bevilgningsrammene og utgjør et tillegg i rammen på kr 26.000.

Ramme 62 Vann, avløp og renovasjon.

Rammen tilføres kr 1.472.000 i gjeldende plan som en korreksjon av tilbakeføring av tidligere underskudd innenfor selvkost. Underskuddet ble inndekket fullt ut i 2018.

Ramme 66 Kultur.

Rammereduksjonen er fra gjeldende plan.

I flere av disse rammene er det beskrevet reduksjoner fra gjeldende plan og felles for disse er at gjennomføringen av budsjettreduksjonene er beskrevet i kapitlene for de enkelte tjenesteområde.

Utarbeidet budsjett 2019 i forhold til rammene.

I tabellen nedenfor er det opplistet bevilgningsrammer som ikke har budsjett innenfor bevilgningsrammene for 2019 (se tabell 7.1a). Årsakene er kommentert under tabellen.

Tabell 7.1b Ramme avvik.

Nr	Ramme	Avvik
20	Skole	25 082
30	Omsorg	4 709
	Sum	29 791

Rammen for skole ble i gjeldene plan trukket for kr 5.000.000 som skulle realiseres gjennom tiltak som skulle komme i utredningen av en fremtidig skolestruktur. Dette trekket kan ikke gjennomføres allerede i 2019. Videre ble det i tertial 1 2018 tilført kr 12.108.000 til skolene og er en utgift som videreføres inn i 2019. En tilpasning på et lavere nivå vil ikke kunne gjennomføres på grunn av normen for lærertetthet som gjelder fra og med 2018. Videre er utgiftsnivået til fosterhjembasert elever hatt en økning i de siste årene som tilsier at man må øke budsjettet med kr 3.370.000. I tillegg kommer en økning på kr 4.604.000 som dels skyldes en tap i framskriving av lønnsvekst som følge av for lav lønnsramme 17 og 18 og forholdsvis gode lønnsoppgjør i 16 og 17, anslått til 1,4 mill. I tillegg reduseres overføringen fra staten for kompensasjon for økt lærertetthet med om lag kr 0,8 mill. Resterende er virkningen av tilpasningen til normen for lærertetthet får full helårsvirkning inn i 2019.

I rammen for omsorg ville en videreføring av engangsbevilgninger til sykehjemsdrift og hjemmetjenester medført et kutt på kr 2.100.000. Videre var det i gjeldende plan lagt opp til en reduksjon på en administrativ ressurs på kr 617.000. I dette opplegget er det forslag om å reversere disse beslutningen, hvilket innebærer en styrking av rammen på kr 2.717.000. I tillegg kommer kr 1.992.000 til leie og drift av nye kontor for hjemmetjenesten og til styrking av budsjettsituasjonen for omsorgsdistrikt nord.

Disse to sakene utgjør samlet kr 29.791 i behov for tilleggsbevilgninger og er hovedsaken til at man i år må komme med en rekke tiltak til enkeltstående kutt innenfor en rekke områder og forslag til strukturelle tiltak innenfor skole og omsorg.

7.2 Forslag til endringer i rammene

I dette kapitlet gjennomgås de endringsforslagene som fremmes sortert inn under bevilgningsrammene. De enkelte tiltak er mer utfyllende beskrevet etter tabellen og under kapitlene for de enkelte tjenestoområdene fremkommer en mer utdypende kommentar til tilknyttet driften innenfor de enkelte rammene.

Tabell 7.2a Forslag til endringer i bevilgningsrammene.

Nr	Ramme	2 019	2 020	2 021	2 022
10	Politisk virksomhet og næringsvirksomhet				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	17 505	17 505	17 505	17 505
	Redusert overføringer til Mon	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
	Bevilgningsramme fra 19-22	16 505	16 505	16 505	16 505
11	Administrasjon og Service				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	43 761	43 761	43 761	43 761
	Reduksjon en stilling i sentaladministrasjonen	-509	-679	-679	-679
	Reduksjon en stilling i interntjenesten	-432	-432	-432	-432
	Bevilgningsramme fra 19-22	42 820	42 650	42 650	42 650
14	Interkommunal virksomhet og kirkelig fellesråd				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	18 976	18 976	18 976	18 976
	Redusert overføringer til kirken	-600	-600	-600	-600
	Bevilgningsramme fra 19-22	18 376	18 376	18 376	18 376
20	Skole				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	172 287	172 287	172 287	172 287
	Nedleggelse av Mosjøen skole	0	0	-2 253	-4 506
	Nedleggelse av Skolestua	-46	-112	-112	-112
	Nedleggelse Elsfjord skole	-1 463	-3 571	-3 571	-3 571
	Reduksjon i minoritetsspråklig opplæring	-133	-321	-321	-321
	Redusert bosetning av flyktinger skole	271	149	-9	-36
	Redusert tilbud SFO	-782	-1 878	-1 878	-1 878
	Bevilgningsramme fra 19-22	170 134	166 554	164 143	161 863
21	Barnehager				
	Justert bevilgningsramme fra 2018	105 499	105 499	105 499	105 499
	Feriestengt barnehage	0	-500	-500	-500
	Nedleggelse Elsfjord barnehage	-127	-285	-1 785	-1 785
	Redusert etterspørsel barnehageplasser	0	-1 600	-1 600	-1 600
	Bevilgningsramme fra 19-22	105 372	103 114	101 614	101 614

Nr	Ramme	2 019	2 020	2 021	2 022
30	Omsorg				
	Justert bevilningsramme fra 2018	284 014	284 014	284 014	284 014
	Nedleggelse av 8 sykehjemsplasser	-6 780	-8 499	-8 499	-8 499
	Økning i årsverk hjemmetjenester	1 500	1 500	3 001	3 001
	Bevilningsramme fra 19-22	278 734	277 015	278 516	278 516
34	Helsevern				
	Justert bevilningsramme fra 2018	48 412	48 412	48 412	48 412
	Redusert antall flyktninger helse	86	47	-3	-11
	Bevilningsramme fra 19-22	48 498	48 459	48 409	48 401
38	Sosial avd og flyktningkontoret				
	Justert bevilningsramme fra 2018	64 119	64 119	64 119	64 119
	Nedleggelse av miljøterapeuter i skolene	-1 378	-2 167	-2 167	-2 167
	Nedleggelse av ungdomsklubben	-786	-1 165	-1 165	-1 165
	Reduksjon antall flyktninger NAV	4 961	2 726	-164	-651
	Bevilningsramme fra 19-22	66 916	63 513	60 623	60 136
60	Samfunnsutvikling				
	Justert bevilningsramme fra 2018	74 813	74 813	74 813	74 813
	Avslutte samarbeid fjelltrim	-20	-20	-20	-20
	Avvikle skøytebane vintersesong	-50	-50	-50	-50
	Ikke beredskap og løypekjøring i helger	-100	-100	-100	-100
	Nedleggelse av bygg team	-327	-653	-653	-653
	Parkeringsavgift Sjømoen	-50	-50	-50	-50
	Reduksjon en stilling plan og utvikling	-256	-256	-256	-256
	Reduksjon stilling bygg-vedlikehold	-370	-370	-370	-370
	Reduksjon personalressurs renhold	-432	-432	-432	-432
	Reduserte åpningstider basseng og idrettshaller	-231	-231	-231	-231
	Stilling ved enheten for folkehelse	-370	-494	-494	-493
	Drift og vedlikehold Mosjøen skole	0	0	-1 566	-3 063
	Drift og vedlikehold Elsfjord skole	-273	-587	-587	-587
	Drift og vedlikehold skolestua	-39	-39	-39	-39
	Bevilningsramme fra 19-22	72 295	71 531	69 965	68 469
61	Teknisk drift og Samferdsel				
	Justert bevilningsramme fra 2018	29 343	29 343	29 343	29 343
	Kutt i tilskudd til private veier	-224	-224	-224	-224
	Reduksjon Teknisk drift veier	-500	-500	-500	-500
	Bevilningsramme fra 19-22	28 619	28 619	28 619	28 619
63	Brann og feiing				
	Justert bevilningsramme fra 2018	10 774	10 774	10 774	10 774
	Økt inntekt - Håndhevelse av private p-plasser	-100	-100	-100	-100
	Økte inntekter brannvern	-100	-100	-100	-100
	Bevilningsramme fra 19-22	10 574	10 574	10 574	10 574

Av tiltakene i tabell 7.2a er det to tiltak av strukturell karakter som bygger på to utredninger:

- Vurdering av skolestrukturen i Vefsn kommune.
- Utvikling av omsorgstjenester i Vefsn kommune.

Skolestrukturen.

I tabellen nedenfor er alle tiltak som ligger i tabell 7.2a oppsummert samlet. Disse tallene vil avvike fra utredningen tilknyttet vedlikehold/ drift av bygninger og investeringskostnaden. Vedlikeholds- og driftskostnader er i rapporten bygd på standardiserte kostnader, mens en i budsjettsammenheng trekker ut budsjetterte kostnader. Vider vil kapitalkostnader være ulike da rentene i denne beregningen tar utgangspunkt i rentenivået i økonomiplanen.

Tabell 7.2b Virkning av skolenedleggelse.

Beskrivelse	2019	2020	2021	2022
Nedleggelse av Mosjøen skole	0	0	-2 253	-4 506
Nedleggelse Elsfjord skole	-1 463	-3 571	-3 571	-3 571
Nedleggelse Elsfjord barnehage	-127	-285	-1 785	-1 785
Drift og vedlikehold Mosjøen skole	0	0	-1 566	-3 063
Drift og vedlikehold Elsfjord skole	-273	-587	-587	-587
Sum driftsbesparelse	-1 863	-4 443	-9 762	-13 512
Investering Mosjøen skole	592	3 516	5 289	5 558
Investering Olderskog skole	158	1 676	2 285	2 314
Sum besparelse investering	-434	-1 840	-3 004	-3 244
Total effekt	-2 297	-6 283	-12 766	-16 756

Dette innebærer at skolene har dekket inn sitt behov for tilleggsbevilgning på kr 16.712.000¹⁵ og vil ha en ressursbruk som er tilpasset behovet fremover. Velger man ikke å gjennomføre strukturelle endringer så vil inndekningsbehovet bli tilsvarende høyt, kr 16.712.000.

Omsorgstjenestene.

I tabellen under er den totale virkningen av de endringer som er gjort tilknyttet ramme 30 omsorg. Disse er starten på omstillingen som ligger i rapporten «utvikling av omsorgstjenestene i Vefsn» og innebærer at man legger tilbake omentrent hele effekten av å legge ned åtte sykehjemsplasser. Noe tas ut i ren besparelse og dette knyttes til at rapporten (side 64) beskriver en potensiell besparelse på kr 8 mill etter at prosjektet er gjennomført. Hvor mye av denne som kan tas ut totalt er imidlertid ikke sikkert. I de nærmeste årene fremover ser en for seg at omstillingsarbeidet går videre uten at man reduserer den totale

¹⁵ Tilleggsbevilgningen er hentet fra tabell 7.1b justert for kuttet på kr 5 mill fra økonomiplanen 2018-2021 og kr 3,37 mill som gjelder fosterhjemsplasserte elever. Sistnevnte har ingen kobling mot skolestruktur.

bevilgningen til ramme 30 tilknyttet omstilling innenfor eldreomsorgen.

Tabell 7.2c Virkning omstrukturering av omsorg.

Beskrivelse	2019	2020	2021	2022
Nedleggelse av 8 sykehjemsplasser	-6 780	-8 499	-8 499	-8 499
Økning i årsverk hjemmetjenester	1 500	1 500	3 001	3 001
Styrking budsjett 2019	4709	4709	4709	4709
Sum effekt	-571	-2 290	-789	-789

Redusert rammeoverføring til Mon kf.

Fremskrevet overføring til Mon kf er kr 4.611.400 som skal dekke selskapets løpende driftsutgifter. I tillegg til dette bruker Mon kf av næringsfondet til å dekke løpende utgifter innenfor vedtektene for fondet. Forslaget innebærer at selskapet må redusere sine driftsutgifter eller i kombinasjon med økt bruk av næringsfondet.

Reduksjon en stilling i sentraladministrasjonen og en stilling i interntjenesten.

I økonomiplanen for 2018-2021 ble det lagt til grunn et kutt i utgiftene på ramme 11 Administrasjon og service på kr 1.000.000. I tillegg punkt 10 hvor det bes om at rådmannen ser på hvordan man kan redusere administrasjonen for å oppnå dette målet.

Dette er gjort ved å trekke ut reserver som lå i rammen på kr 1.000.000 i tillegg til reduksjon av to stillinger:

- En tilknyttet servicetorg/arkivtjeneste.
- En stilling som i utgangspunktet er en prosjektstilling, men som er finansiert innenfor rammens ordinære bevilgning. Stillingen har vært brukt til å innføre lean i organisasjonen. Dette prosjektet avsluttes i sin nåværende form og lean arbeidet fortsetter innenfor ledelsesressurser enhetene har.

Redusert overføringer til kirken.

Kirkelig fellesråd har et tilskudd på kr 7.756.000 i budsjett 2019 og det foreslås et kutt i denne overføringen på kr 600.000.

Nedleggelse av Mosjøen skole.

Tiltaket medfører at elever i Mosjøen krets får sitt skoletilbud ved Kulstad skole og Olderskog skole. Tiltaket slik det er foreslått medfører en arealmessig tilpasning ved Olderskog skole som ikke vil kunne være på plass før høsten 2021.

Tiltaket er ellers beskrevet i en større rapport framlagt for kommunestyret i egen sak 106/18.

Nedleggelse av Skolestua.

Dette tiltaket skjer som en følge av nedleggelse av miljøterapeuter i skolene. På Skolestua er elevene i en læringsgruppe på 5-7 elever, og får tett oppfølging fra 2 lærere og 1 miljøterapeut. Det vil ikke være mulig å fortsette driften uten miljøterapeutstillingen, og elevene som i dag får sitt opplæringstilbud her flyttes over til ordinær klassesituasjon ved Kippermoen ungdomsskole. I storskolen vil de være i klasser med 28-30 elever, og de møter mange faglærere gjennom skoledagen. De er en del av et større system der det ikke er rom eller rammer for en så tett oppfølging som disse elevene må ha for å være med på skolen.

Elever som får sin opplæring på Skolestua er ungdommer som har hatt omfattende utfordringer på flere områder over mange år. Elevene har store vansker med å få noe utbytte av opplæring i klasse, og trenger omfattende tilrettelegging og oppfølging. Skolene har prøvd ut svært mange former for tilrettelegging før elevene tilbys plass på Skolestua. Det er vanlig at livssituasjonen er så krevende at også hjemmet trenger veiledning. PPT har da tilrådd en alternativ opplæringsarena for eleven. Dette er elever med økt risiko for å falle ut av skolegang og framtidig arbeidsliv.

Nedleggelse av Skolestua gir svært liten økonomisk effekt, da pedagogene må følge elevene som fortsatt har behov for tett oppfølging. Effekten vil ha 5/12 virkning i 2019, da driften vil gå som normalt ut skoleåret 2018/2019.

Nedleggelse Elsfjord skole.

Tiltaket medfører at elevene ved Elsfjord skole får sitt framtidige skoletilbud ved Granmoen skole. Tiltaket kan iverksettes fra høsten 2019.

Tiltaket er ellers beskrevet i en større rapport fremlagt for kommunestyret i egen sak 106/18.

Reduksjon i minoritetsspråklig opplæring.

Tilbudet til minoritetsspråklige barn og unge reduseres. Den økonomiske effekten utgjør totalt 0,5 lærerårsverk. Tiltaket medfører at minoritetsspråklige elever får flere timer enn i dag i ordinær klassesituasjon uten særskilt oppfølging.

Redusert busetning av flyktninger - skole.

Tiltaket er en justering av utgiftsnivået i forhold til tilskuddene til flyktninger, se kapittel 6.4.

Redusert tilbud SFO.

Tiltaket medfører at SFO holdes stengt i perioden 24/6 – 1/8, samt i skolens feriedager i skoleåret. Effekten utgjør total reduksjon på 5 årsverk og medfører at mange ansatte ikke kan tilbys mer enn 80% stilling. Tiltaket vil bety en betydelig reduksjon i tjenestetilbudet, men vil være innenfor opplæringslovens bestemmelser.

Foreldrene vil få 1 ekstra betalingsfri måned.

Feriestengt barnehage.

Tiltaket medfører at barnehagene holder stengt de 3 siste ukene i juli. Dette medfører at foreldrene får redusert sin valgmulighet når det gjelder uttak av ferie for barna. Tiltaket medfører redusert behov for innleie av vikarer i barnehagene.

Nedleggelse Elsfjord barnehage.

I dag er det 6 barn i Elsfjord barnehage fordelt på 3 små - og 3 storbarnsplasser. Det er ett barn som begynner i skolen høsten 2019. Dersom det ikke kommer flere søkere til hovedopptaket i februar vil det kommende barnehageår være 5 barn. Dersom barnehagen blir nedlagt må kommunen tilby plass i annen barnehage. Alle barna vil kunne tilbys plass i Drevja barnehage som har areal tilgjengelig. For de foreldrene som arbeider i Hemnes kommune kan kommunen kjøpe barnehageplass i Hemnes, kostnaden for dette vil være den samme pr barn som gis i tilskudd til private barnehager.

Nedleggelse av barnehagen vil først skje ved nytt barnehageår, noe som medfører 5/12 effekt i 2019. Fra 2020 vil det medføre helårseffekt. I tillegg vil det gis en effekt på 1 500 000,- i redusert tilskudd til private barnehager fra høsten 2021, dette fordi det er kommunens 2 år gamle regnskap som utgjør grunnlaget for beregning av sats.

Redusert etterspørsel barnehageplasser.

Det er ikke mulig å si noe om realiteten i dette tiltaket pr dags dato. Antallet fødte barn går ned og på denne bakgrunn forventes det en redusert etterspørsel etter barnehageplasser. Pr i dag er det ikke mulig å legge ned annen barnehage enn Elsfjord barnehage og samtidig innfri retten til barnehageplass etter Barnehageloven.

Den minste av de kommunale barnehagene i byen er Olderskog barnehage med 3 avdelinger. Ledig kapasitet i Andås barnehage kan ikke basert på dagens barnetall kompensere for slik nedleggelse.

Nedleggelse av 8 sykehjemsplasser/ økning i årsverk hjemmetjenester.

Rådmannen foreslår at 8 sykehjemsplasser fases ut fra 1.5.19. Dette gir en innsparing på 6,78 mill. kroner i 2019 og 8,5 mill. i 2020. Innsparingen er omfordelt til styrking av hjemmetjenesten med 2 årsverk i 2019 og to nye årsverk i 2021 tilsvarende 1,5 mill. i 2019 og 3 mill i 2021. Dette vil i noen grad kompensere for utfasing av sykehjemsplasser. Videre er virkningen av fire tiltak i den opprinnelige økonomiplanen ikke videreført. Dette innebærer rammeøkning på 2,7 mill. kroner. Til sist er rammeområdet styrket med 2,0 mill. kroner til leie og drift av nye kontor for hjemmetjenesten og til styrking av budsjettsituasjonen for omsorgsdistrikt nord. Til sammen utgjør dette 6 mill. kroner.

Redusert antall flyktninger helse.

Tiltaket er en justering av utgiftsnivået i forhold til tilskuddene til flyktninger, se kapittel 6.4.

Nedleggelse av miljøterapeuter i skolene.

Videre foreslår rådmannen at 3,5 årsverk som miljøterapeuter i skolene inndras fra 1.6.2019. Dette vil gi en innsparing på kr.1 378 000,- i år 2019 og kr. 2 167 000,- fra år 2020. Stillingene utgjør et sosialfaglig lavterskeltilbud for elever (og foreldre). Miljøterapeutenes fokusområder er bl.a. å forebygge / løse konflikter, forebygge mobbing og skulk, skolemiljøtiltak etc. Miljøterapeutene tar imot enkeltelever til samtale og kan følge opp elever med kjent eller forhøyet risiko for å utvikle problem. Miljøterapeutene samarbeider med lærere, skolehelsetjenesten, ppt, BUP m.fl.. Bortfall av tiltaket vil først og fremst ramme enkeltelever og skolemiljøet. Det vil også påføre skolens ansatte merarbeid.

Nedleggelse av ungdomsklubben.

Rådmannen foreslår at ungdomsklubben legges ned fra 1.6.2019. Dette vil gi en innsparing på kr.786 000,- i 2019 og kr. 1 165 000,- i 2020. Klubbdriften disponerer 1,2 årsverk og har åpent for ungdom timer pr. uke.

Reduksjon antall flyktninger NAV.

Tiltaket er en justering av utgiftsnivået i forhold til tilskuddene til flyktninger, se kapittel 6.4.

Avslutte samarbeid fjelltrim.

Fjelltrimmen er et samarbeidsprosjekt mellom Brurskanken turlag, Intersport Mosjøen og Kommunen. Kommunens rolle krever en del logistikkarbeider som vi ikke kan forvente at frivilligheten har kapasitet til å overta. Det vil kunne føre til at tiltaket faller bort.

Avvikle skøytebane vintersesong.

Vi kutter et godt folkehelseiltak. Skøytebanen brukes av skoler, familier og ungdommer. Den er i bruk så å si hver dag når værforholdene tillater det.

Ikke beredskap og løypekjøring i helger.

Vi kutter et godt folkehelseiltak. Skiløypene brukes av pensjonister, familier, ungdom, voksne og idrettslag.

Nedleggelse av bygg team.

Byggteam er et tilbud til spesielt utsatt grupper som har vanskelig med å komme i ordinært arbeid, for sysselsetting og for arbeidstrening for en gitt tidsperiode. Prosjektet er et samarbeid mellom NAV og Vefsn kommune, hvor NAV rekrutterer arbeidskraft og Vefsn kommune betaler, drifter og organiserer arbeidet. Byggteam har ansatt en arbeidsleder i 100 % stilling, og arbeidsoppgavene som utføres av Byggteam er knyttet opp mot bygningsmessige prosjekter og vedlikeholdsoppgaver.

Tilbudet har vært drevet over mange år med varierende resultat. Rekrutteringen har variert hvor det til tider har vært svært få deltakere, og til tider hatt deltakere som har vært så krevende at det har vært

vanskelig å organisere tjenesten på en god måte. Stillingen som arbeidsleder for Byggteam er svært krevende og forutsetter spesielle personlige egenskaper. Til nå har vi hatt 3 personer som har hatt stillingen. Personen som i dag er innehaver av stillingen har planlagt å gå av med pensjon våren 2019.

Parkeringsavgift Sjømoen.

Medvirker til å opprettholde et godt folkehelseiltak. Skiløypene brukes av pensjonister, familier, ungdom, voksne og idrettslag.

Reduksjon en stilling plan og utvikling.

Stor aktivitet i kommunen gjør at denne driftsenheten også får stor arbeidsmengde. Det blir likevel nødvendig grunnet kommunens økonomi å redusere med 1 stilling, noe som vil gi en økonomisk gevinst på ca. kr 700.000. Tiltaket vil medføre redusert saksbehandlings-/arbeidskapasitet for driftsenheten.

Kuttets effekt er likevel kr 256.000. Årsaken er at man samtidig legger inn årsverk tilknyttet løpende vedlikehold av matrikkelen¹⁶, løpende gebyrberegninger tilknyttet vann avløp og løpende forvaltning av eiendomsskatt. Etter å ha gjennomført et eget prosjekt på oppdatering av matrikkelen er viktig at vi fremover klarer å holde en løpende oppdatering, både av hensynet til eksterne brukere (private og andre offentlige aktører) og av hensynet til fremtidig korrekt beregning av gebyrer og eiendomsskatt.

Reduksjon stilling bygg-vedlikehold.

Vi har i dag en 50 % stilling vakant med lønnsmidler i budsjett i påvente av en avklaring om uføretrygd for en driftstekniker/vaktmester. Denne saken vil være ferdigbehandlet i løpet av første halvdel av 2019. Vi har imidlertid ansatt ny arbeidstaker i stillingen, og har foreløpig finansiert den nye stillingen innenfor dagens rammer. Effektivisering og omorganisering av drift gjør det mulig å kutte i disse lønnsmidlene.

Reduksjon personalressurs renhold.

Renholdsavd. har ved naturlig avgang og mindre vikarbruk mulighet til å redusere bemanningen, ved å foreta justeringer på tjenesteomfang og frekvenser. Vårt nye ressurs- og planleggingssystem gjør det svært enkelt å finne effektene av endringer/reduksjoner i tjenesteomfang og frekvenser. Vi vil klare å redusere et årsverk uten å gå til oppsigelse i løpet av våren 2019.

Pr. i dag har vi ikke oversikt over hvor vi kan redusere tjenesteomfanget, men vi vil prøve å gjøre det der vi anser at tiltak vil få minst konsekvenser.

¹⁶ Landsdekkende register over eiendommer.

Reduserte åpningstider basseng og idrettshaller.

Redusere åpningstid søndag – fra 10.00 - 22.00 til 10.00 - 19.00 gir mulighet for innsparing på kr 80.000.

Idrettslag, som allerede i dag har store utfordringer for å gi barn og unge treningstid grunnet sprengt hallkapasitet mister treningstid. Denne kan ikke kompenseres på andre tidspunkt. Tiltaket vil føre til at tilbud i frivillighetsregi faller bort.

Redusere bemanning dagtid 2 dager i uka gir mulighet for innsparing på kr 150.000.

Dårligere sikkerhet for skoleklasser som har svømmeundervisning da de ikke har et kontaktpunkt i eller ved resepsjonen som kan ringe nødetater på kort varsel, tilbud om morgensvømming faller bort. Det blir en høyere renholdsbelastning på ettermiddagsskiftet. Det vil føre til at renhold prioriteres bort, noe som vil gå ut over besøkendes opplevelser av anleggene.

Stenge enda en dag for folkebad i bassenget (i dag stengt mandager) gir mulighet for innsparing på kr 100.000. Dårligere tilbud til lokalsamfunnet vårt og er derfor ikke tatt inn som forslag.

Stilling ved enheten for folkehelse.

Forslaget innebærer at enheten må finne løsninger innenfor hele driftsområdet som inkludere folkehelsekoordinering, frivillighetssentral, drifts av uteanlegg, svømmehall, mv. Dette vil kunne gå utover tilbudet som enheten gir, i tillegg til de øvrige tiltak.

Drift og vedlikehold Mosjøen skole.

Tiltaket er en konsekvens av forslaget om å nedlegge Mosjøen skole. Det er holdt tilbake midler til å ta vare på et tomt bygg i tråd med rapporten «Vurdering av skolestrukturen i Vefsn».

Drift og vedlikehold Elsfjord skole.

Tiltaket er en konsekvens av forslaget om å nedlegge Elsfjord skole. Det er holdt tilbake midler til å ta vare på et tomt bygg i tråd med rapporten «Vurdering av skolestrukturen i Vefsn».

Drift og vedlikehold skolestua.

Tiltaket er en konsekvens av forslaget om å nedlegge skolestua.

Kutt i tilskudd til private veier.

Det foreslås også at tilskudd til private veier på samlet kr. 200.000 utgår.

Reduksjon teknisk drift veier.

Grunnet kommunens økonomiske situasjon er det også innenfor vedlikehold av kommunale veier paradoksalt nok nødvendig å redusere de økonomiske rammer.

Det foreslås en reduksjon på kr. 500.000.

Økt inntekt brannvern, herunder håndhevelse av private p-plasser.

Enhetens utgifter er i vesentlig grad lønn. Feietjenesten er et selvkostområde, noe som i stor grad også kan sies om parkeringsovervåkingen. Dimensjonering av bemanningen for brannvesenets virksomhet er regulert i dimensjoneringsforskriften, og skal godkjennes av DSB. Reduksjoner i den økonomiske rammen for enheten må derfor finnes gjennom økte inntekter.

Følgende inntektsøkninger anses som mulig å gjennomføre:

Service på kommunale nødstrømsaggregat : kr 50.000

Tilsyn med brannkummer VA : kr 50.000

Håndhevelse av private p-plasser : kr 100.000

7.3 Forslag til bevilgningsrammer, budsjettskjema 1b.

Resultatet av endringene i konsekvens justert og de foreslåtte endringstiltak gir følgende forslag til bevilgningsrammer for 2019-2022.

Tabell 7.3a Forslag til bevilgningsrammer for 2019-2022.

Nr	Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
10	Politisk virksomhet og næringsvirksomhet	16 505	16 505	16 505	16 505
11	Administrasjon og Service	42 819	42 649	42 649	42 649
14	Int. kom. virksomhet og kirkelig fellestråd	18 375	18 375	18 375	18 375
20	Skole	170 133	166 556	164 145	161 866
21	Barnehager	105 371	103 113	101 613	101 613
30	Omsorg	278 736	277 017	278 518	278 518
34	Helsevern	48 499	48 460	48 410	48 402
38	Sosial avd og flyktningkontoret	66 916	63 513	60 623	60 136
60	Samfunnsutvikling	72 294	71 530	69 964	68 468
61	Teknisk drift og Samferdsel	28 619	28 619	28 619	28 619
62	Vann, avløp og renovasjon	0	0	0	0
63	Brann og feiing	10 574	10 574	10 574	10 574
66	Kultur	11 572	11 572	11 572	11 572
80	Avskrivninger og premieavvik	-55 073	-59 366	-62 795	-63 969
	Sum bevilgningsrammer fordelt fra skjema 1a	815 340	799 117	788 772	783 328

8 Investeringsplanen 2019-2022

I dette kapitlet gjennomgås forslag til kommunens investeringsplan for perioden og starter med en nærmere redegjørelse for investeringsvolumet og hvordan det er finansiert. Til slutt kommer en redegjørelse for de enkelte prosjekter.

8.1 Kommentarer til finansieringen av årets investeringer

Tabell 8.1a Budsjettskjema 2a Hovedoversikt investeringer.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i anleggsmidler	69 185	111 965	18 100	25 750
Utlån og forskutteringer	10 000	10 000	10 000	10 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 800	3 800	3 800	3 800
Avdrag på lån	2 000	2 000	2 000	2 000
Avsetninger	1 115	315	2 315	2 315
Årets finansierungsbehov	86 100	128 080	36 215	43 865
Bruk av lånemidler	-74 392	-109 172	-25 680	-31 800
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 593	-10 793	-2 420	-3 950
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-6 115	-6 115	-6 115	-6 115
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum eksternt finansiering	-86 100	-128 080	-36 215	-43 865
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udiskonert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum finansiering	-86 100	-128 080	-36 215	-43 865
Udekket/udiskonert	0	0	0	0

Tabell 8.1a viser investeringsvolumet og finansieringen av investeringene i planperioden. Det er i denne planen ingen egenfinansiering av investeringene i form av bruk av fond eller overføring fra driftsregnskapet. Finansieringen domineres av dermed av lån. Ideelt sett burde man ha hatt en årlig egenfinansiering i form av en overføring fra driftsregnskapet, men det vil i så fall kreve at man har et nettodriftsresultat som ligger på anbefalt nivå. Som omtalt i kapittel 5. burde dette vært på kr 20 mill og ville da gitt rom for en betydelig egenfinansiering.

Investeringsvolumet gir et snitt låneopptak til investeringsformål på kr 50.261.000 pr år. Dette volumet vil dermed ikke øke gjelden fremover. I tillegg til investeringer er det også lagt opp til å låne ut kr 10 mill i startlån, kjøpe andeler i Klp for kr 3,8 mill og betale kr 2 mill i avdrag på innlån i husbanken til startlån.

Mottatte avdrag på utlån og refusjoner omfatter inntekter fra utlån til Helgelandskraft og startlånsordningen. Salg av anleggsmidler er et anslag på salg av boligtomter og næringsarealer.

Tabellen nedenfor er en tilsvarende hovedoversikt for investeringsbudsjettet, tilsvarende den for drift, jfr kapittel 5. Den gir ingen annen informasjon enn tabell 8.1b, men er gruppert annerledes og skal være med som en del av budsjettet.

Tabell 8.1b Økonomisk hovedoversikt investeringer.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 593	-10 793	-2 420	-3 950
SUM INNETEKTER (L)	-5 593	-12 793	-4 420	-5 950
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	65 592	101 172	15 680	21 800
Overføringer	3 593	10 793	2 420	3 950
SUM UTGIFTER (M)	69 185	111 965	18 100	25 750
Avdragsutgifter	2 000	2 000	2 000	2 000
Utlån	10 000	10 000	10 000	10 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 800	3 800	3 800	3 800
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	1 115	315	2 315	2 315
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	16 915	16 115	18 115	18 115
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	80 507	115 287	31 795	37 915
Bruk av lån	-74 392	-109 172	-25 680	-31 800
Mottatte avdrag på utlån	-6 115	-6 115	-6 115	-6 115
Overføringer fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	-80 507	-115 287	-31 795	-37 915
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	0	0	0	0

8.2 De enkelte investeringsprosjekter

Tabell 8.2a Budsjettskjema 2b, investeringer pr prosjekt.

Beskrivelse	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
1004A Utstyr mv. til feiervesenet	1 220	0	0	0
1021A Utbedring av kommunale veger	6 200	6 200	6 200	6 200
1028C Driftskontrollanlegg vann 2018	300	300	300	300
1028D Driftskontrollanlegg avløp 2018	300	300	300	300
1030A Kjøp av utstyr vann	200	200	200	200
1031A Kjøp av utstyr avløp	200	200	200	200
1035B Trafikksikkerhetsplan	750	750	750	750
1090D Gravplass Mosjøen	4 000	4 000	0	0
2000D Krematorium	0	0	0	2 500
2000I Investeringsramme vann	2 000	2 000	2 000	2 000
2000J Investeringsramme avløp	3 000	3 000	3 000	3 000
2000M Spylebil	4 000	0	0	0
2000U Renovering idrettshall	0	0	5 150	10 300
2000Y Ikt skole	515	515	0	0
2001N Utskifting av oljekjeler	1 500			
2001P Utvidelse Olderskog skole	5 000	42 500	0	0
2001Q Nytt renseanlegg	40 000	50 000	0	0
2002A Utstyr treningssenter	0	2 000	0	0
Sum investeringer	69 185	111 965	18 100	25 750

1004A Utstyr mv feiervesenet.

Feie- og tilsynsbil – kr 820.000

Dette er en utskifting av bil som brukes av feie- og tilsynstjenesten i kommunen. Bilen bygges opp med ren- og skitten sone for å tilfredsstille arbeidsmiljøkrav.

Innkjøp av ATV m/henger – kr 400.000

Den nye «forskrift om brannforebygging» som kom i 2016 tilsier at kommunene skal gjennomføre feiing og tilsyn med fritidsboliger. I Vefsn og Grane ligger en betydelig andel av fritidsboligene utenfor kjørbare veg – og således utilgjengelig for enheten.

Feie- og tilsynstjenesten har startet arbeidet med kartlegging av disse fritidsboligene i forhold til fyringsmønster, tilgjengelighet mm da feiing og tilsyn skal være risikobasert.

Når det praktiske arbeidet ute i felt skal starte må enheten ha utstyr som forenkler tilgjengeligheten til hytter og fritidsboliger som ligger litt utenfor kjørbare veg. Dette gjør vi i begynnelsen gjennom kjøp av ATV m/tilhenger og skal senere vurdere om snøscooter kan være et godt alternativ supplement for bruk i vinterhalvåret.

ATV'ene vil også komme brann- og redningstjenesten til gode ved eventuelle hendelser utenfor allfarvei.

1021A Utbedring av kommunale veier

Vefsn kommune har et meget stort etterslep på vedlikehold. Verdien på vegnettet forringes årlig på grunn av manglende ressurser. Vi har pr. dato beregnet etterslep på vedlikehold av veg på langt over 100 mill.kr. I tillegg til dette jobbes det med å konkretisere kostnader med bruer, skilt, overvannsanlegg og belysning. Hvis Vefsn kommune prioriterer å sikre verdi, standard og framkommelighet på vegnettet må det gjøres en betydelig økning i budsjetttrammene. Det er også nødvendig med en betydelig innsats med reasfaltering for å begrense forfallet.

Det er en rekke tunge tiltak som står i kø, og disse er synliggjort i hovedplanen som er vedtatt av kommunestyret. Breimoen, Halsmovegen, Helligbergvegen, Halsbekkvegen og Bausteinbergan er gater som vil bli utbedret i økonomiplanperioden. Tiltakene må samkjøres med rehabilitering av vann og avløpsnettet.

Det er også stort behov for utbedring av Helfjellvegen, en kostnad som er kalkulert til 2,7 mill. kr. Stipulert kostnad inkluderer ikke fast dekke.

1028C og 1028D Driftskontrollanlegg vann og avløp

Vefsn kommune har i dag driftskontrollanlegg som omfatter de aller fleste anleggene innen vann og avløp. Målsettingen er at alle stasjoner og overløp skal inn på overvåkingen. Primært brukes overvåkingen til å fjernstyre en del stasjoner, samt å kunne redusere responstiden når feil oppstår. Utviklingen innen data og kommunikasjon er stor. Det er også tatt med overgang til bredbåndsløsning som kommunikasjon til alle stasjoner. Dette gir en bedre og mer stabil drift.

1030A og 1031A Utstyr vann og avløp

Det er nødvendig å budsjettere med utskifting av diverse utstyr. Hvilket utstyr som skal skiftes det enkelte år vurderes fortløpende.

1035B Trafikksikkerhetsplan

Tilskudd fra Nordland fylkeskommune til trafikksikkerhetstiltak vil stor finansiell betydning for å gjennomføre trafikksikkerhetstiltak. Denne årlige bevilgningen er kommunens egenandel i tilskuddssøknader og en vil komme nærmere tilbake til aktuelle tiltak i regulert budsjett.

1090D Mosjøen kirkegård – utvidelse av gravplasser

Vefsn kommune har kjøpt 5 eiendommer i Skålvegen og husene er fjernet i 2018. Arealet er regulert til utvidelse av gravplass, og reguleringsplan er vedtatt. Mulig utvidelsesareal ligger i størrelse 8 daa.

Sammenlignet med tidligere prosjekt vil denne utvidelsen kunne gi ca 800 nye gravplasser. Det er gjort en vurdering av kostnader med utvidelsen, men det er ikke planlagt i detalj eller prosjektert.

Med bevilgningen som er for 2018 gjennomføres planlegging, prosjektering og utsending av anbud høsten 2018. I anbudet tas det forbehold om kommunestyrets godkjenning av finansiering. Det planlegges anbudsfrist 01.12.2018 slik at man med stor grad av sannsynlighet har oversikt over forventede kostnader til kommunestyrets budsjettmøte i desember 2018. Da kan kontrakter inngås og anleggsarbeid starte våren 2019.

I området som er regulert til kirkegård er også Skålvegen 14 med. Denne eiendommen er ennå ikke ervervet av Vefsn kommune. I kostnadsvurderingen er det ikke medtatt erverv, riving og opparbeidelse av kirkegård på eiendommen Skålvegen 14. Dette må gjennomføres på et senere tidspunkt.

Opparbeidelse av kirkegård innebærer en rekke elementer som er vanskelig å kostnadsberegne. Det forventes å bli få tilbydere i en anbudsfase, og kostnadsnivået er vanskelig å beregne.

2000D Krematorium

Bygging av krematorium ble behandlet av kommunestyret tidligere i år. Kostnaden for tiltaket er anslått til 35 mill. kroner

2000I og 2000J Fornyning av vann- og avløpsledninger

Mye av våre VA ledninger trenger fornying. Det vil stadig dukke opp strekk og områder der ledningene må skiftes. På bakgrunn av dette vil det hvert år være nødvendig å ha tilgjengelig investeringsmidler til prioriterte tiltak. Slike tiltak må også sammenholdes med investering /utbedring av veier og belysning. Tiltaket er i tråd med vedtatte Hovedplaner for vann og avløp. Prosjektet vil foregå i egenregi. Nederste del med kryssing av E6 vil foregå som entreprise. Entreprisedelen planlegges gjennomført 2021, og det vil være behov for egen bevilgning for denne delen. Dette vil bli detaljplanlagt. Breimoen, Halsmovegen, Helligbergvegen, Halsbekkvegen og Bausteinbergan er gater som vil bli utbedret i økonomiplanperioden. Tiltakene må samkjøres med rehabilitering av veg. Utbedringsmidler på veg vil bli benyttet til asfaltering og tilhørende vegoppgradering.

2000M Spylebil

Anskaffelse av spylebil ble vedtatt i 2018, men grunnet lang leveringstid vil bilen leveres først på året i 2019

2000U Idrettshall

Idrettshallen er nå snart 45 år, og er det kommunale formålsbygget som i forhold til bruk har det største behovet for oppgradering. I tillegg til slitasje over mange år har bygget store mangler når det gjelder universell utforming. Behovene er så store at dersom bygget skal totalrehabiliteres vil det høyst sannsynlig også bli stilt krav om oppgradering i forhold til gjeldende tekniske forskrifter. Dette vil bli så omfattende at

nybygg sannsynligvis vil være et fornuftig alternativ.

Dersom det skal foretas en begrenset rehabilitering, uten at nye tekniske krav må innfris bør følgende tiltak prioriteres først.

Taklekkasjer. Ny tekking

Råte i gesimskasser. Må utskiftes

Varmtvannsberedere og rørnett fra 1972

Halldekke – parkett fra 1972 er utslitt. Må utskiftes

Delevegger i hall holder ikke lydkrav. Må utskiftes

Garderobes må pusses opp

Fasade og vinduer er i meget dårlig forfatning.

Utvendige og innvendige dører må utskiftes.

Det må i denne sammenheng vurderes om rehabilitering (evt. nybygg) av idrettshall kan gjøres i samarbeid med fylkeskommunen når ny vide regående skole (inkl. idrettshall) skal realiseres. Tiltaket er skjøvet ut til oppstart i 2021 slik at vårt tiltak samkjøres bevilgningsmessig med fylkeskommunens skoleprosjekt.

2000Y Ikt skole

Den digitale utviklingen krever en stadig fornyelse av utstyr, da det forutsettes at elevene behersker og bruker digitale verktøy både i opplæringa, på prøver og ved eksamen. Det er en svært krevende situasjon for skolene, da det ikke er mulig å holde tritt med det som er nødvendig innenfor rammen av ordinært budsjett. Det er snakk om innkjøp av digitale tavler, nettbrett, prosjektorer, høyttalere, tastaturer, headset osv. Bare ved Kippermoen ungdomsskole er det de siste 3 årene kjøpt inn 20 Smartboard til klasserommene. Digitale tavler har en kostnad på om lag kr 40 000,-/stk. Det kjøpes i dag inn brukte datamaskiner, ikke bare til elever, men i noe grad også til lærere. Det krever mye arbeid å gjøre disse maskinene klare for drift i skolene, arbeidet utføres i dag av de IT-ansvarlige i skolene. Brukte maskiner har ikke så lang levetid som nye.

Skolene har ikke tilstrekkelig dekning når det kommer til digitale verktøy, noe som er beskrevet i pedagogisk IKT strategi for grunnskolen i Vefsn. Dersom skolene skulle hatt dekning 1:1 på digitale verktøy, samt hatt mulighet for å skifte ut utstyr som digitale tavler, prosjektorer etc måtte rammen vært om lag 12 mill for hver økonomiplanperiode.

2001N Utskifting av oljekjeler.

Fra 2020 må oljefyrte varmeanlegg erstattes av miljøvennlige løsninger. Vefsn kommune har pr. i dag 3 anlegg som kun har olje som energikilde, og det er Mosjøhallen, verksted/garasjeanlegg på Nyrud og Topic. Her ser vi for oss løsninger hvor vi tilknytter oss fjernvarme levert fra Mosjøen Fjernvarme. Bevilgningen fra gjeldende økonomiplan er nedjustert til kun å gjelde investering i nye energikilder. Selve sanering må tas over det ordinære drifts- og vedlikeholdsbudsjettet.

Staten har meldt at det vil komme krav om fjerning/sanering av nedgravde oljetanker. Vefsn kommune har ca. 10 slike tanker.

2001P Utvidelse av Olderskog skole.

Tiltaket innebærer utvidelse av Olderskog skole for å utvide kapasiteten i tråd med innstillingen i solestruktursaken.

2001Q Mosjøen RA (avløp)

En gjennomføring av EU's avløpsdirektiv medfører omfattende ombygging og rehabilitering av kommunens anlegg. Ny utslippsledning for avløp ned til 40 m dyp er gjennomført i 2009. Denne ledningen er lagt fra renseanlegget, langs jeteen på utsiden av Mosjøen Anode AS. Krav til rensing av avløpsvannet innebærer ny silteknologi i forhold til det som vi har i dag. Mosjøen renseanlegg er bygd i 1992, og oppfyller ikke dagens krav. Cowi AS har utarbeidet et grunnlag som har vært ute på anbud. Dette har resultert i at Salsnes filter AS er kontraktspartner med Vefsn kommune vedrørende ny renseteknologi. Dette er silbandspresser. Mosjøen RA og Kulstad RA var sammenstilt i 1 anbud. Kontrakt for leveranse av maskinutstyr ble inngått på samme tidspunkt for begge renseanleggene. Vefsn kommune valgte samme renseløsning som en rekke kommuner i Norge med sammenlignbare renskrav. For de fleste av kommunene var det utfordringer med å holde renskravne. Det ble jobbet iherdig med tiltak og prøvetaking over lang tid. For Vefsn kommune er det nå meget gode resultater. Den prosessen som har vært har medført at krav til ombyggingstidspunkt har blitt utsatt. Det har vært enighet mellom Vefsn kommune, Salsnes filter AS og Fylkesmannen i Nordland om dette. Vi er nå kommet til et tidspunkt der utsettelsen ikke kan videreføres. Vi er bundet av kontrakt med Salsnes filter AS, og Fylkesmannen har klare forventninger om at vi nå kommer i en fase med ombygging av Mosjøen RA.

Det har vært jobbet med forprosjekt for renseanlegget. Det må etableres pumpeump under nytt bygg. Tilbygget vil bli ca 340 m². Høyden på bygget vil bli i underkant av 12 m. Dette for å sikre utløp av vannmengder gjennom eksisterende utslippsledning. Det planlegges et betongelementbygg med noe tre i fasadene, og det jobbes videre med dette.

Det jobbes nå utfra en framdriftsplan der anbud utsendes og kontrakter inngås første halvår 2019. Grunnarbeid oppstartes sommeren 2019, og bygging gjennomføres 2019 og 2020. Med en prøvedriftsfase i etterkant av bygging forventer vi et ferdig idriftssatt anlegg i 2021.

Kostnadmessig er det kontroll på maskinleveranse og driftskontrollanlegg. For grunnarbeid og byggfagene vil anbudskonkurransen vise eksakte kostnader.

2002A Utstyr treningscenter

Kommunestyret behandlet i november sak om framtidig drift av treningscenteret på Kippermoen. Treningscenteret er en god bidragsgiver til den økonomiske drifta av Kippermoen, og det er nødvendig med en oppgradering av utstyret for ikke å miste kunder. Det er imidlertid ikke funnet plass for prosjektets gjennomføring før i 2020.

9 Kommunale foretak og interkommunalt samarbeid.

Ramme 14 Interkommunal virksomhet og kirkelig fellestråd.

Kommunen er vertskommune for 6 interkommunale samarbeid, RKK, PPT, Friluftsrådet, Skatteoppkreveren, Krisesenteret og Bygdebok. Budsjettet for kommunens andel virksomhetenes utgifter er fremskrevet for pris og lønnsvekst på samme vilkår som kommunens øvrige virksomheter.

Det samme gjelder kommunens tilskudd til Kirkelig fellestråd som har et tilskudd for 2019 på kr 7.556.000, men det er forslag til en reduksjon i denne bevilgningen på kr 600.000.

Ramme 10 Politiskvirksomhet og næringsvirksomhet.

Kommunen har to kommunale foretak, Mosjøen Havn kf og Mosjøen og omegn næringssekskap kf (Mon).

I budsjettet ligger det en årlig overføring til Mosjøen Havn kf på kr 1.652.000 som tilskudd til betjening av lån opptatt til nytt kai. Dette er et prosjekt som er et samarbeid med Alcoa og er ferdigstilt.

Mon mottar et årlig overføring som er fremskrevet med pris- og lønnsvekst til kr 4.611.400 for 2019. Denne bevilgningen er foreslått redusert med kr 1.000.000 til kr 3.611.400.

I denne rammen ligger også bevilgningen til kontroll kontrollutvalget. Deres budsjettforslag er gjengitt nedenfor og er innarbeidet budsjettet.

BUDSJETTFORSLAG 2019				
for				
KONTROLLUTVALGET og REVISJONSTJENESTENE				
i				
VEFSN KOMMUNE				

Det er § 18 1.ledd i KU-forskriften som gir bestemmelsen for budsjettbehandling av kommunens kontroll- og revisjonsarbeid, bl.a. at kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og tilsynsarbeidet skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret.

Kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen er nå organisert slik at det er kontrollutvalget som gir forslag til budsjetttramme for både kontrollutvalgets egen virksomhet og kommunens revisjonsutgift. Kontrollutvalgets sekretariat (Indre Helgeland Kontrollutvalgssekretariat) vedtar i hht. vedtekter selv sitt budsjett som oversendes til administrasjon for innarbeidelse i kommunens samlede budsjetter.

Kontrollutvalgets budsjettforslag for sin egen virksomhet og for revisjonsutgiften ble vedtatt av kontrollutvalget den 15.10.2018 i KU-sak 036/18 med følgende beløp:

- For revisjonstjenestene:	kr. 1 525 000	(jfr. vedlegg)
- For kontrollutvalgets egen virksomhet:	kr. 205 972	(jfr. nedenfor samt vedlegg)

	Sum	Fordelt pr. aktivitet				
		Ordinære møter	Styre- møter	Felles- samling	Fagkonferanse	Kontingent
		KU	Sekretar.	Regional	Nasjonal	"FKT"
Møtegodtgjørelse	33 370	31 510	1 860	-	-	-
Tapt arbeidsfortjeneste	59 400	26 400	8 250	8 250	16 500	-
Arbeidsgiveravgift	4 731	2 953	516	421	842	-
Beverting	3 000	3 000	-	-	-	-
Opplæring og kurs	52 000	-	-	10 000	42 000	-
Reiser, diett, bil m.m.	45 471	1 170	1 404	195	42 702	-
Kontingent	8 000	-	-	-	-	8 000
Sum	205 972	65 033	12 030	18 866	102 044	8 000

Budsjettforslagets hovedforutsetninger:

- Det gjennomføres 6 KU-møter og 3 styremøter i KU-sekretariat.
 - Styret i KU-sekretariatet har 1 representant fra Vefsn som belastes KU-budsjettet.
- Det holdes én fellessamling for alle KU-medlemmene fra de 7 samarbeidende kommunene.
- Alle KU-medlemmer deltar i løpet av året på én nasjonal fagkonferanse hver, KU-lederen deltar på to nasjonale fagkonferanser.
- KU-Vefsn er medlem i FKT (Forum for Kontroll og Tilsyn).
- For godtgjørelser legges til grunn "Reglement for godtgjørelse ved kommunale ombuds- og tillitsverv" gjeldende f.o.m. 19.04.2017.

Kontrollutvalget i Vefsn
15.10.2018

VEDLEGG

BUDSJETTFORSLAG 2019

KONTROLLUTVALGET og REVISJONSTJENESTENE

VEFSN KOMMUNE

Detaljerte spesifikasjoner for kontrollutvalgets egen virksomhet:

Møtegodtgjørelse:	Ordførers lønn = stortingsrepresentants lønn = kr. 956.462,- f.o.m. 01.05.2018. Medlemmer = 0,065% av ordførers godtgj. (reglement pkt. 1.5.3) KU-leder = medlemmer + 1,35% av ordførers godtgj. (reglement pkt. 1.4.6).	
KU-møte:	Kr. 620/møte x 6 møter/år x 5 medl. + leder kr. 12.910,-	31 510
Styremøte, KU-sekretariat:	Kr. 620/møte x 3 møter/år x 1 medl.	1 860
		33 370
Tapt arbeidsfortjeneste:	0,43%/dag av ordførers godtgj. = kr. 4.110/dag = kr. 550/time (rglm. pkt. 1.7.1.a)	
KU-møte:	2 medl. à 550/t x 4,0t/møte x 6 møter (legitimert krav)	26 400
Styremøte, KU-sekretariat:	1 medl. à 550/t x 5,0t/møte x 3 møter	8 250
Fellessamling:	2 medl. à 550/t x 7,5t/dag x 1 dag	8 250
Fagkonferanse:	2 medl. à 550/t x 7,5t/dag x 2 dager	16 500
		59 400
Arbeidsgiveravgift:	5,1% av møtegodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste	4 731
Beverting:		
KU-møte:	6 møter à kr. 500,-	3 000
Opplæring og kurs:		
Fellessamling, samarb. KU'er	5 deltakelser à kr. 2.000 (inkluderer kursavgift/overnatt.)	10 000
Fagkonferanse:	6 deltakelser à kr. 7.000 (inkluderer kursavgift/overnatt.)	42 000
		52 000
Reise, diett, bil m.m.:		
KU-møte:	Kr. 3,90/km x 10km x 5medl. x 6møter	(bil) 1 170
Styremøte, KU-sekretariat:	Kr. 3,90/km x 120km x 1medl. x 3møter	(bil) 1 404
Fellessamling:	Kr. 3,90/km x 10km x 5medl. x 1samling	(bil) 195
Fagkonferanse (t/r flyplass):	Kr. 3,90/km x 30km x 6deltakelser x 1konferanse	(bil) 702
Fagkonferanse (t/r Garderm.):	Kr. 7.000/deltakelse x 6deltakelser x 1konferanse	(fly/tog) 42 000
		45 471

Detaljerte spesifikasjoner for revisjonstjenestene:

Revisjonshonorar for 2019 opplyses av selskapet å bli det samme som for 2017 og 2018: (beregnet som fast pris for X ant. timer regnskapsrevisjon, attestasjoner samt forvaltningskontroller)	1 525 000
---	-----------

10 Tjenesteområde samfunnsutvikling.

Tjenesteområdet omfatter rammene 10-14 og 60-66

Ramme 10 Politisk virksomhet og næringsvirksomhet.

I godtgjørelsesreglementet for folkevalgte står det:

Ved fratredelse skal ordfører utbetales lønn i 3 måneder etter fratredelsen, dersom ordføreren ikke går tilbake til lønnet arbeide. Går ordføreren tilbake til lønnet arbeid med en gang utbetales lønn i 1 ½ mnd (dvs. feriepenger)

Ordføreren har meddelt at han går av og skal da ha utbetalt i henhold til reglementet. Det betyr en merutgift på fra kr. 120000 – 240000. Dette er lagt inn på posten honorar på ordførerkontoret og vi er dermed over rammen. Det er ikke budsjettert med større poster hverken på inventar, telefon eller øvrig utstyr. Det er ikke utenkelig at slike utgifter kommer som følge av kommunevalget 2019

Vefsn kommune har fast avtale med 17. mai-komiteen i Mosjøen De får nå 110 000, og kontoen for tilskudd til 1. og 17. mai er budsjettert slik:

1.mai-arrangement	: 12.000
17.mai Mosjøen krets	: 110.000
17.mai Granmoen krets:	6.800
17.mai Elsfjord	: 3.900
<u>17.mai andre kretser</u>	<u>: 13.900</u>
Totalt	: 146.600

Det som ligger under faste tilskudd er følgende (tilskudd til organisasjoner):

Galleria Kunstfestival	: 30.000
Helgeland Event – Bysprinten	: 30.000
TV-aksjonen drift+støtte	: 20.000
Drevvatn Nærmat – publ. PC	: 1.000
Norsk Folkehjelp	: 20.000
Røde Kors	: 20.000
Helgeland Sinfonietta	: 15.000
Mosjøen Byspill	: 30.000
Jusshjelpa i Nord-Norge	: 10.000
Bildende kunst	: 25.000
Toppen Internasjonale sommermusikksskole	: 20.000
<u>Kippermocupen</u>	<u>: 50.000</u>
Totalt	:271.000

Under kontingenter ligger:

Medlemskontingent Kommunenes Interesseforening for lokalsykehus	:kr. 10 000
Medlemskontingent Utmarkskommunenes sammenslutning	:kr. 40 000
Olavsrosa – stiftelsen norsk kulturarv, byparken	:kr. 1 000
Samarbeidsavtale Norsk kulturarv	:kr. 13 000
Kontingent til LNVK – Landssammenslutninga av norske vindkraftkomm.	:kr. 17 000
Trygg Trafikk	:kr. 2 500

Ordførerkontoret har utgiftene både til kulturpris, byggeskikkpris og frivillighetspris. Dette er budsjettet på konto Kulturpris.

Kommunevalg

Vefsn kommune har ikke investert i scannere på mange år. De 2 scannerne som nå er i bruk fikk vi av Kommunal-og moderniseringsdepartementet i 2011 da vi var forsøkskommune. Vi må regne med å investere i 2 nye scannere. Det ble allerede sagt i 2017 at det ikke kan skaffes drivere til disse scannerne i 2019. Vefsn har dermed med stor sannsynlighet ikke mulighet til å bruke scannerne. Alternativet til å kjøpe nye scannere er å ha mye mer folk på jobb og telle manuelt. Det er ikke et reelt alternativ. En scanner kostet ca. 50.000,- i 2017. Det kan være at det blir en mulighet for leie av scannere, men det er erfaringsvis billigere å kjøpe enn å leie.

Opp mot scannere har vi også en server. Vi vet ikke før i 2019 om denne kan brukes, eller om vi må ha ny på grunn av krav fra sentrale myndigheter. En skanner koster ca. 35.000,-. PC`ene vi fikk av KMD fikk vi også til valget 2011. Vefsn kommune har ikke en politikk som en del andre kommuner har, at disse kjøres ut i skolene i etterkant og at det kjøpes nye til neste valg som da brukes i skolene etter valget. Våre ble satt på lager etter valget i 2011. De har vært brukt i 13, 15 og 17 men må skiftes ut etter hvert. Vefsn kommune bør vurdere en annen praksis, men slik praksis er nå så må vi regne med å finansiere nye pc`er via valgbudsjettet. Vi har 5 kretser, og har i dag i 16 pc`r i bruk inkludert de til scannersentralen. Husvika er vedtatt nedlagt og det vil derfor ikke være behov for mer enn 10 pc`r. Hvor mange av pc`ene som kan brukes i 2019 vil vi ikke vite før vi tar de fram og sjekker de og får kravene til utstyr fra sentrale myndigheter. Det er ikke spesielle krav til pc`ene som skal i bruk. Vi kjøpte nye i fjor, de kostet 7000 pr. stk. Det betyr at det bør budsjetteres med 35000 til nye pc`r.

For at vi skal slippe kopiering av dokumenter må kommunestyret forsynes med nye lesebrett/tablet/ipads. Dette vil utgjøre en kostnad på ca. 160 000,-.

Investeringsbehov:

Totalt investeringsbehov i forbindelse med valget 2019 kan da bli kr 340 000. Dersom det blir en annen praksis slik at pc`ene kan brukes ut i organisasjonen etterpå så vil investeringsbehovet for pc`r falle bort.

Ramme 11 Administrasjon og service.

Sentraladministrasjonen.

Sentraladministrasjonen omfatter foruten budsjettet for rådmannen og kommunalsjefene, personalavdelingen, økonomiavdelingen, juristene, lønn hovedtillitsvalgte, lærlingene, kontingenter og forsikringer.

Service

Interntjenesten er budsjettert med kontingent til Arkiv i Nordland samt leie av magasinplass til kommunens historiske arkiver. Dette er kostnader som blir varige.

IKT-avdelingen faktureres for drift og vedlikehold av mange systemer. Over tid har kostnadene til drift og vedlikehold hatt betydelig kostnadsøkning. Årsaken til dette er prisøkning og at nye moduler er tatt i bruk (Agresso, CosDoc og Ressursstyring er de største systemene dette gjelder for). Slike oppgraderinger bestilles av fagenhetene, mens det er IKT-avd. som faktureres for utgiftsøkningen. For å kompensere for denne utgiftsøkningen tilføres driftsenheten en rammeøkning på kr. 200.000

Reduksjoner

Som konsekvens av kommunens økonomi vil driftsenheten måtte redusere med 1 stilling. Dette vil bety redusert bemanning for servicetorg/arkivtjenesten, og gi en rammereduksjon på 500.000 kroner.

Ramme 60 Samfunnsutvikling.

Plan og Utvikling

Stor Aktivitet i kommunen gjør at denne driftsenheten også får stor arbeidsmengde. Det blir likevel nødvendig grunnet kommunens økonomi å redusere med 1 stilling, noe som vil gi en økonomisk gevinst på ca. kr. 700.000. Tiltaket vil medføre redusert saksbehandlings-/arbeidskapasitet for driftsenheten.

Kuttets effekt er beløpsmessig er likevel kr 256.000. Årsaken er at man samtidig legger inn årsverk tilknyttet løpende vedlikehold av matrikkelen¹⁷, løpende gebyrberegninger tilknyttet vann⁷ avløp og løpende forvaltning av eiendomsskatt. Etter å ha gjennomført et eget prosjekt på oppdatering av matrikkelen er viktig at vi fremover klarer å holde en løpende oppdatering, både av hensynet til eksterne brukere (private og andre offentlige aktører) og av hensynet til fremtidig korrekt beregning av gebyrer og eiendomsskatt.

Bygg og eiendom

Kommunale formålsbygg

I 2019 er Formålsbygg tilført en økning av rammen utover prisstigning på ca. kr. 527.000,-. Rammeøkningen gjelder drift av Andås barnehage med helårsvirkning. Det ble bevilget tilsvarende beløp i 2018 med halvårsvirkning. Vi har også fått Vefsn Storkjøkken inn i driften for 2019, men her er det ikke foretatt økning av rammen, da drift av bygget skal dekkes av inntekter fra drift av kjøkkenet. Budsjett er satt opp i balanse, hvor utgifter intern faktureres Vefsn Storkjøkken.

I 2018 ble det tilført kr. 1.000.000,- for å styrke det generelle vedlikeholdet for formålsbygg. I 2019 har vi en situasjon der økte energipriser og ny kontrakt for fjernvarme gjør at denne bevilgningen spises opp. Vi har for 2019 lagt inn i overkant av 1,2 mill.kr mer i utgifter til fjernvarme enn for 2018. Da er det tatt utgangspunkt i energipriser noe lavere enn i dag, da

¹⁷ Landsdekkende register over eiendommer.

vi ikke forventer samme nivå over et helt år. Dette er selvsagt svært usikkert. Fjernvarme følger spotpriser for strøm. Prisen på strøm har vi delvis låst fram til 2021. En ytterligere stigning av energiprisene vil gjøre driftssituasjonen svært krevende, da vi ikke har reserver i driftsbudsjettet til å ta en slik økning. Alternativt må vi bruke av oppsparte fond for å dekke et eventuelt underskudd. For formålsbygg har vi i dag ca. 5,4 mill.kr på fond, men har i løpet av dette året brukt/planlagt ca. 2 mill.kr på ulike vedlikeholdsprosjekter som er planlagt finansiert ved bruk av fond.

Vi har ennå mange store uløste vedlikeholdsoppgaver som er så kostnadskrevende at de ikke kan løses med ordinære driftsbudsjett. Dette gjelder spesielt de eldste av formålsbyggene som Rådhuset, Parken Bo (gammel fløy) Vefsn sykehjem (gammel fløy), Kulturhuset, Fearnleysgt. 17 (Brannstasjonen), Lager Nyrud, Mosjøen skole's idrettsbygg og Idrettshallen. En del av disse byggene vil kanskje bli rehabilitert/nybygd i løpet av noen år. Det er derfor vanskelig å prioritere større vedlikeholdsinnsats på disse byggene før det foreligger mer konkrete planer om omfang og framdrift.

Kommunale boliger

Boligforvaltningen ble fra 2018 et selvkostområde. Husleieinntekter, salg av tjenester og eventuelle tilskudd skal dekke alle kostnader til administrasjon, drift og vedlikehold, inkl. avskrivninger og rentekostnader. Eventuelle overskudd/underskudd vil videreføres i enheten.

Det er budsjettert med en husleieøkning på ca 2,6 % over året på løpende kontrakter, som utgjør forventet prisstigning. For nye kontrakter justeres husleieøkning ulikt for at husleienivået skal tilpasses markedsleie. Økte inntekter utover prisstigning brukes til vedlikehold av boligmassen.

Leiemarkedet for omsorgsboliger har endret seg det siste året, og nye omsorgsboliger i Austerbygdveien er vanskelig å leie ut. Pr. i dag står det 6 tomme leiligheter. Dette har medført at det er budsjettert med lavere husleieinntekter, da det forventes tomme leiligheter også i 2019. Inntektstap betyr mindre til vedlikehold. Disse leilighetene kan ikke utleies til annet formål, da kommunen i så fall må tilbakebetale tildelt statstilskudd.

Bygg og eiendom forvalter i dag over 406 boenheter (leiligheter, eneboliger). Av disse er 94 boenheter eid av Boligstiftelsen. Situasjonen er på lik linje med formålsbyggene utfordrende som følge av begrensede midler til vedlikehold, men situasjonen er betydelig bedre etter overgangen til selvkostmodell, da vedlikeholdsbudsjettet ble betydelig styrket.

Det pågår i dag oppgradering/rehabilitering av Hårekgate 13 a- c og Harton Furøesgt. 12-14 som helt eller delvis skal finansieres med inntekter fra salg av boliger. I tillegg har det vært stor aktivitet både på utvendig og innvendig oppussing (kjøkken, tak, utvendig maling, etc) som finansieres over driftsbudsjettet. Dette gjelder også boliger eid av VKBS (boligstiftelsen).

Totalt sett ser vi lysere på driftssituasjonen av de kommunale boligene etter at selvkostmodellen ble innført. Overskuddet fra boligdriften vil bidra til en vesentlig større vedlikeholdsinnsats en tidligere. Det vil også gi enheten mulighet til å avsette midler på fond for uforutsette kostnader/buffer. Boligkontoret har i dag ca. 1,9 mill. kr avsatt på fond til vedlikehold, og eventuelt for inndekning av et eventuelt underskudd.

Reduksjoner

Grunnet kommunens økonomi foreslås følgende reduksjoner:

1. Nedlegging av Byggteam (Ansvar 13498)

Byggteam er et tilbud til spesielt utsatt grupper som har vanskelig med å komme i ordinært arbeid, for sysselsetting og for arbeidstrening for en gitt tidsperiode. Prosjektet er et samarbeid mellom NAV og Vefsn kommune, hvor NAV rekrutterer arbeidskraft og Vefsn kommune betaler, drifter og organiserer arbeidet. Byggteam har ansatt en arbeidsleder i 100 % stilling, og arbeidsoppgavene som utføres av Byggteam er knyttet opp mot bygningsmessige prosjekter og vedlikeholdsoppgaver.

Tilbudet har vært drevet over mange år med varierende resultat. Rekrutteringen har variert hvor det til tider har vært svært få deltakere, og til tider hatt deltakere som har vært så krevende at det har vært vanskelig å organisere tjenesten på en god måte. Stillingen som arbeidsleder for Byggteam er svært krevende og forutsetter spesielle personlige egenskaper. Til nå har vi hatt 3 personer som har hatt stillingen. Personen som i dag er innehaver av stillingen har planlagt å gå av med pensjon våren 2019.

Besparelse ved gjennomføring av tiltaket: ca. kr. 653.000,-

Byggteam er uten tvil en positiv ressurs for Vefsn kommune, da de på kort varsel kan utføre ulike arbeidsoppgaver knyttet opp mot kommunale bygg. Dette kan være alt fra små snekkeroppdrag, maleroppdrag og reparasjons- og vedlikeholdsarbeider. Som følge av ustabil bemanning må planleggingen av Byggteam's arbeider foregå på kort sikt.

2. Reduksjon av personalressurser i renholdsavd.

Renholdsavd. har ved naturlig avgang og mindre vikarbruk mulighet til å redusere bemanningen, ved å foreta justeringer på tjeneste omfang og frekvenser. Vårt nye ressurs- og planleggingssystem gjør det svært enkelt å finne effektene av endringer/reduksjoner i tjenesteomfang og frekvenser. Vi vil klare å redusere et årsverk uten å gå til oppsigelse i løpet av våren 2019.

Besparelse ved gjennomføring av tiltaket: ca. kr. 432.000,-

Pr. i dag har vi ikke oversikt over hvor vi kan redusere tjenesteomfanget, men vi vil prøve å gjøre det der vi anser at tiltak vil få minst konsekvenser.

3. Reduksjon av personal/vedlikeholdsressurser for Byggdrift

Vi har i dag en 50 % stilling vakant med lønnsmidler i budsjett i påvente av en avklaring om uføretrygd for en driftstekniker/vaktmester. Denne saken vil være ferdigbehandlet i løpet av første halvdel av 2019. Vi har imidlertid ansatt ny arbeidstaker i stillingen, og har foreløpig

finansiert den nye stillingen innenfor dagens rammer. Effektivisering og omorganisering av drift gjør det mulig å kutte i disse lønnsmidlene.

Besparelse ved gjennomføring av tiltaket: ca. kr. 370.000,-

Der vi ikke kan kompensere med lavere bemanning som følge av effektivisering, vil en reduksjon i driftsbudsjett bety reduksjon i vedlikehold.

Folkehelse

Uteanlegg

Fra 2016 til 2017 økte energikostnadene tilsvarende 44%. Årsakene er noe uklare, men deler av forklaringen er at veien inn til Mostjønna nå er lyssatt. Det fører til at dette nå er et anlegg som benyttes gjennom hele mørketidssesongen. Lysene er stilt inn på tidsstyring. I tillegg er lysløypa på Sjømoen utvidet. På Sjømoen, og flere av de øvrige lyssatte anleggene er det montert manuell tidsbryter, hvor lysene står på en time før de slukkes igjen.

Tall fra de tre siste tre årene gir indikasjoner på at vi i 2019 bør budsjettere med mer midler til elektrisk energi.

	2018	2017	2016
Energiforbruk hele året	-	207.000	156.000
Energiforbruk t.o.m. august	119.000	128.000	85.000

Da budsjetttrammen ikke er økt tilsvarende forbruket, må dette dekkes inn over andre budsjettposter. Den eneste budsjettposten som ikke har faste utgifter, er vedlikehold av idrettsanlegg. Denne er for 2019 redusert fra kr. 409.000,- til kr. 284.600,- som skal besørge vedlikehold av alle utendørs idrettsanlegg og friluftsområder. Vedlikeholdsbehovet er kritisk, og enheten står nå uten muligheter for å få gjøre noe som helst med situasjonen.

Sammenheng mellom Idrett/basseng og øvrige budsjettområder

For at den dyre bassengdriften skal gå i balanse, må andre ansvarsområder som Treningssenter og hallanlegg bidra med driftsinntekter tilsvarende kr 7.126.666,-. Å sørge for en så høy omsetning, er en krevende øvelse. Spesielt med tanke på at Kippermoen gjennom de siste årene har møtt mange utfordringer både i bassenganleggene og ved treningssenteret.

Med bakgrunn i kommunens befolkningsgrunnlag finnes det en viss begrensning for hvor mye inntekter avdelingen kan hente ved å selge tilgang til bassenget. De største mulighetene for økt inntjening ligger i dag på treningssenteret, men det krever en oppgradering i treningsfasilitetene og en mer synlig markedsføring. Det anbefales derfor at det investeres i oppgradering av utstyret på treningssenteret.

Reduksjoner

Grunnet kommunens økonomi foreslås følgende reduksjoner:

Enhetens hovedkvarter er Kippermoen Idrettssenter. Det fins ingen andre bygg i Vefsn som har så mange daglige brukere som idrettssenteret. På hverdagene sirkulerer det rundt 1000 mennesker på vei til eller fra aktiviteter. Aktivitetsnivået er litt lavere i helgene, men også da er det stor aktivitet.

Folkehelse er et satsingsområde i kommunens planer (Kommuneplanens samfunnsdel og Handlingsplan for Samfunnsutvikling), og det må derfor kommenteres at reduksjoner innenfor dette området vil gi klare utfordringer i forhold til de mål som er satt i kommunens planverk.

Uteanlegg

Da Enhet for Folkehelse ble opprettet, fikk enheten ansvaret for et stort fagområde uten budsjettmessig kompensasjon. Friluftslivet er det folkehelsetiltaket som når bredest ut til hele befolkningen uavhengig av sosioøkonomisk status, alder, kjønn og etnisitet. Det er med andre ord et viktig tiltaksområde – uten avsatte driftsmidler.

Kommunen har i dag ansvar for vedlikehold ved flere friluftsområder. Denne driftsbyrden ble lagt til 55600 Uteanlegg. For 2019 er avdelingens midler til vedlikehold redusert tilsvarende 44 % grunnet høye energikostnader. Det betyr i praksis at det nå ikke fins midler til vedlikehold av kommunale idrettsanlegg og friluftsområder.

Følgende sparetiltak foreslås for 55600:

Tiltak	Besparelser	Konsekvens
Skøytebane vintersesong	50 000	Vi kutter et godt folkehelsetiltak. Skøytebanen brukes av skoler, familier og ungdommer. Den er i bruk så å si hver dag når værforholdene tillater det.
Løypekjøring helg	100 000	Vi kutter et godt folkehelsetiltak. Skiløypene brukes av pensjonister, familier, ungdom, voksne og idrettslag.
Gjeninnføre P-avgift Sjømoen	50 000	Medvirker til å opprettholde et godt folkehelsetiltak. Skiløypene brukes av pensjonister, familier, ungdom, voksne og idrettslag.
Avslutte Fjelltrimssamarbeid	20 000	Fjelltrimmen er et samarbeidsprosjekt mellom Brurskanken turlag, Intersport Mosjøen og Kommunen. Kommunens rolle krever en del logistikkarbeider som vi ikke kan forvente at frivilligheten har kapasitet

		til å overta. Det vil kunne føre til at tiltaket faller bort.
Sum sparetiltak	220 000	

Idrett/basseng

Det andre området det er mulig å gjøre besparelser på er idrett/basseng. Her har vi ingen andre virkemidler enn å redusere på åpningstid. Dette vil gi lønnsbesparelser. Ved å redusere tilbudet, reduserer vi også inntektsgrunnlaget. Forholdet mellom disse to faktorene er umulig å stipulere et tall på. Det er likevel en viktig faktaopplysning at ved reduksjon i åpningstid vil dette også føre til reduksjon i inntekter. Vi må være forberedt på at gevinst på tiltaket i verste fall kan bli vesentlig mindre enn det som her antas.

Følgende sparetiltak foreslås for Idrett/basseng:

Tiltak	Besparelser	Konsekvens
Redusere åpningstid søndag – fra 10.00 - 22.00 til 10.00 - 19.00	80 000	Idrettslag, som allerede i dag har store utfordringer for å gi barn og unge treningstid grunnet sprengt hallkapasitet mister treningstid. Denne kan ikke kompenseres på andre tidspunkt. Tiltaket vil føre til at tilbud i frivillighetsregi faller bort.
Redusere bemanning dagtid 2 dager i uka	150 000	Dårligere sikkerhet for skoleklasser som har svømmeundervisning da de ikke har et kontaktpunkt i eller ved resepsjonen som kan ringe nødetater på kort varsel, tilbud om morgensvømming faller bort. Det blir en høyere renholdsbelastning på ettermiddagsskiftet. Det vil føre at renhold prioriteres bort, noe som vil gå ut over besøkendes opplevelser av anleggene.
Stenge enda en dag for folkebad i bassenget (i dag stengt mandager)	100 000	Dårligere tilbud til lokalsamfunnet vårt.
Sum sparetiltak	330 000	

Antatt inntektsreduksjon er kr 100.000 slik at netto effekten blir kr 230.000

Ramme 61 Teknisk drift og samferdsel.

Drift av kommunale veger

Ved utarbeidelse av Hovedplan veg, flere tertialrapporter og budsjettkommentarer er det poengtert for lite ressurser til vegvedlikehold. Behovet for vegvedlikehold har over de seneste år bare eskalert, og dette ser også ut til å bli trenden framover.

På kommunens vegnett er det stort behov for utbedringstiltak. Det som er minst like viktig er reasfaltering av eksisterende asfaltgater. Asfaltdekker i en rekke gater er meget krakelert (oppsprukket), og det er stedvis meget stor sporslitasje. Spordybden er stedvis så stor at det til tider kan oppfattes som trafikkfarlig. Dette særlig for syklist, mopeder og motorsykler. Det er ikke usannsynlig at vegeier kan bli stilt ansvarlig ved trafikkuhell. For å bedre denne situasjonen bør de økonomiske rammene til driftstiltak prioriteres sterkere i forhold til utbedringstiltak. Økt bevilgning vil i all hovedsak gå til reasfaltering av veg.

Reduksjoner

Grunnet kommunens økonomiske situasjon er det også innenfor vedlikehold av kommunale veger paradoksal nok nødvendig å redusere de økonomiske rammene.

Det foreslås en reduksjon på kr. 500.000.

Det foreslås også at tilskudd til private veger på samlet kr. 200.000 utgår.

Ramme 63 Brann og feiing.

Budsjettforslaget er en framskrivning av fjorårets budsjett – der mindre justeringer er gjort mellom de ulike områdene. Tildelte rammene er overholdt.

Enheten har en del kostnader som ikke er påvirkbare, men som genereres gjennom kommunen sin tilknytning til Salten Brann IKS. Prisstigningene her har i løpet av de senere år blitt dekket av brann- og redningstjenesten ved omprioritering av midler.

Det er lagt opp til en økning innenfor feie- og tilsynsiden ved økt bemanning som følge av økt arbeidsmengde (fritidsboliger fra og med 01.01.2019). Dette genererer økt kostnader til henholdsvis personalkostnader, utstyr og materiell.

Reduksjoner

Enhetens utgifter er i vesentlig grad lønn. Feietjenesten er et selvkostområde, noe som i stor grad også kan sies om parkeringsovervåkingen. Dimensjonering av bemanningen for brannvesenets virksomhet er regulert i dimensjoneringsforskriften, og skal godkjennes av DSB. Reduksjoner i den økonomiske rammen for enheten må derfor finnes gjennom økte inntekter.

Følgende inntektsøkninger anses som mulig å gjennomføre:

Service på kommunale nødstrømsaggregat	50.000
Tilsyn med brannkummer VA	50.000
Håndhevelse av private p-plasser	100.000

Ramme 66 Kultur.

Det er utarbeidet egen sak til kommunestyret om drift av kultursenteret hvor det med bakgrunn i kommunestyrevedtak er foreslått kostnadsreduksjon for drifta med kr. 600.000 pr. år. Saken beskriver de enkelte forslag til tiltak, skal behandles av kommunestyret 21. november og gjentas således ikke her.

Kultursenteret har fortsatt en stram økonomi hvor hovedutfordringen er at inntekter fra kino og arrangementer i kulturhuset utgjør en vesentlig del av enhetens inntekter. Noen år er det mange gode populære filmer og dermed godt kinobesøk, mens det andre år er kan være mindre attraktivt å drive kino. På samme måten vil aktiviteten i kulturhuset bety mye for inntektsnivået. Både antall arrangement og antall besøkende på disse er utslagsgivende for kulturhusets inntekter. For å ha kapasitet til å opprettholde et godt aktivitetsnivå burde Kultursenteret derfor hatt en viss styrking av sin økonomiske ramme (2 - 3 00.000 kr.) for i større grad å ha evne selv til håndtere årlige svingninger i inntektene til kulturhuset og kinoen. Rådmannen har heller ikke i år grunnet kommunens økonomiske situasjon ikke funnet plass til dette i budsjettforslaget for 2019.

Produsent Vefsn-Ensemblet

Det er stort behov for produsent i Vefsn-Ensemblet. Behovet har bare blitt tydeligere etter at det via interne omrokkinger ble mulig å tilsette produsent første halvår i år. Denne løsningen, som er avhengig av at rektor også underviser i drama, kan ikke fortsette på permanent basis. Imidlertid er erfaringene entydige positive med halv-års prøvedrift, både for faglig kvalitet, økonomi og arbeidsmiljø. Det er sterkt ønskelig å få på plass en produsentstilling i minimum 50 % stilling. Med den samlede utadrettete virksomheten som Kultursenteret ivaretar, vil det på sikt være ønskelig med en 100 %-stilling som ivaretar produsent- og markedsføringsoppgaver for hele driftsenheten. En slik stilling vil lette arbeidsdagen og gi Kultursenteret større slagkraft og tyngde. Kostanden for produsent i hel stilling anslås til 600.000 kroner. Rådmannen har ikke funnet rom for denne økningen i sitt budsjett og økonomiplanforslag.

11 Tjenesteområde oppvekst.

Omfatter bevilgningsrammene 20 og 21.

BARNEHAGE

Barnehageområdet ble i forbindelse med tertial 1 2017 besluttet omorganisert.

Omorganiseringen ble endelig fullført ved oppstart av nytt budsjettår 2018. Det som da gjenstod var organisering av spesialpedagogisk team. Teamet har nå i november 2018 fått ny lokalisering i de tidligere lokalene til hjemmetjenesten i brannstasjonsbygget. Dette betyr at ved utgangen av 2018 er organisering av enhet for barnehage fullført.

Antall plasser i barnehage:

Antall barn i	Under 3 år	Over 3 år	Totalt
kommunale barnehager	86	178	264
Antall barn i ikke-kommunale barnehager	134	225	359
SUM	220 barn	403 barn	623 barn

Det er i Vefsn totalt 7 kommunale barnehager og 12 private barnehager.

Det er pr november ingen flere barn som ønsker plass før 31.12.18. Vefsn kommune innfrir retten til barnehageplass. Kommunen kan også gi tilbud om plass til barn som ikke har rett etter barnehageloven. Det er pr. november 35 færre barn i barnehage enn det var på samme tidspunkt i 2017.

Tilskudd til private barnehager

Tilskudd til de private barnehagene er 65% av totalrammen til barnehageområdet. Dette omfatter ordinært driftstilskudd, refusjon av tapt inntekt som følge av lovbestemmelser som redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid og søskenmoderasjon.

Det ordinære driftstilskuddet har økt betydelig fra år til år, og erfaringsmessig er det utfordrende å budsjettere med nøyaktige tall, da dette henger sammen med antall barn og alderssammensetningen i barnehagene. Dersom det kommer 5 småbarn fra eller til i de private barnehagene utgjør dette et utslag på om lag kr. 1 mill i tilskudd. Satsen for tilskuddet beregnes ut fra driften av kommunens egne barnehager to år tilbake. Satsen for 2019 øker med kr. 20 948,- pr småbarn og kr. 11 123,- pr storbarn.

De private barnehagene søker og får på lik linje med de kommunale barnehagene tildelt tilskudd for barn med nedsatt funksjonsevne jmf Barnehageloven § 13. Det er budsjettert med kr 1.379.700,- i 2019 til dette formålet. Vi ser at behovet for dette tilskuddet er langt

høyere enn det vi har midler til. Dette er barn som har behov for ekstra voksenstøtte utover grunnbemanningen på grunn av særskilte behov. Det er et generelt økende behov for ekstra tilrettelegging og tidlig innsats i barnehagen.

Beregnet kommunalt tilskudd til private barnehager for våren 2019 er gjort etter faktiske barnetall i barnehagene pr nov 2018, og et estimert antall for høsten 2019.

Beregningene av tilskudd er gjort i samarbeid med økonomiavdelingen og ved bruk av regneark laget av KS og PBL.

Private barnehager skal i en overgangsfase på 2 år 2017-2019, få et ekstra tilskudd som følge av økt pedagognorm. Tilskuddet er satt basert på sats vedtatt i Stortinget. De private barnehagene skal ha om lag kr 1 mill i 2019, noe som må tas fra andre poster.

På lik linje med skolebarn i andre kommuner har også kommunen ansvar for noen barn i barnehage med plass i annen kommune. Vi har i dag ansvaret for 3 barn med en kostnad på om lag kr. 200 000,-

Satser beregnet for 2019:

Små barn (0-2 år)	Kr 225 352,-
Store barn (3-6 år)	Kr 108 424,-
Kapitalsats (Nasjonal)	Kr 9.500,-

Familiebarnehagene – Sone IV (Nasjonalt bestemt)

Små barn (0-2 år)	Kr 150 100,-
Store barn (3-6 år)	Kr 113 400,-
Kapitalsats (Nasjonal)	Kr 13 300,-

Totalt beregnet tilskudd våren 2019. Januar – juli (Ordinære barnehager og familiebhg)	Kr 35 668 459,-
Anslått tilskudd høsten 2019: august – desember (ordinære barnehager og familiebhg)	Kr 23 544 851,- *
Totalt beregnet tilskudd til de private barnehage for 2019	Kr 59 213 310,- *

* Tilskuddet for høsten 2019 er beregnet ut fra sats for 2019, men basert på dagens antall barn. Rammen for tilskudd i budsjettet er kr. 56 529 157,- , men som det framkommer av beregningen over, vil denne sannsynligvis overskrides. Hvor mye overskridelsen blir er avhengig av hvilket barnetall vi får fra høsten 2019. Dette vet vi ikke før etter hovedopptaket i februar og vi må derfor komme tilbake til dette i tertial 1 for 2019.

Drift av kommunale barnehager

Generelt ser det ut til at budsjetttrammene for 2019 vil holde i barnehagene. Det er noe usikkerhet knyttet til brukerbetaling, og tapt inntekt som følger av søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling. Dette må barnehagene ta innenfor egen ramme. Dersom barnetallet går ned vil også inntekten reduseres, men dette kan vi ikke si noe om før etter hovedopptaket i februar. Et eventuelt avvik vil beskrives i tertial 1. Det er totalt 12,9 % av barna i kommunale barnehager som har vedtak om redusert foreldrebetaling, mot 7,6 % i 2017. Andelen av barn i private barnehager med tilsvarende vedtak er 15,3 % mot 5,9 % i 2017. I statsbudsjettet for 2019 ligger det an til at også 2 åringer skal få samme tilbud, noe som vil medføre en stor endring, både økonomisk og administrativt.

Fellesutgifter på barnehageområdet

Barnehageloven gir barn under opplæringspliktig alder rett til spesialpedagogisk hjelp dersom de har behov for dette. Det er PPT som utreder behovet, som igjen konkretiseres i en sakkyndig vurdering. Antallet barn med behov for spesialpedagogisk hjelp har vært økende de siste 3-4 årene. Dette er i hovedsak barn som har store og sammensatte vansker. Med 5 spesialpedagoger som har ansvaret for barn i alle barnehagene, så medfører dette daglig kjøring. Det foreligger avtale om bilplikt og i løpet av 1 år utgjør kostnadene ved dette om lag kr. 115 000,-. Spesialpedagogene har med seg gamle datamaskiner fra da de hadde kontorsted i skolene, disse er snart klare for utskiftning. Slik det er pr i dag har barnehageområdet ikke budsjett utover lønnsmidler til spesialpedagogene.

Kommunen skal sørge for å sikre at alle barn får et allmennpedagogisk tilbud i hht barnehageloven § 13. Vi har avsatt ressurser til barn med nedsatt funksjonsevne i de kommunale barnehagene, slik som for de private barnehagene. Erfaringstall viser at vi må tilrettelegge for om lag kr. 1 500 000,-. Dette betyr at vi kan forvente en overskridelse på om lag 500 000,-

Arbeidsplasser for pedagoger i barnehage:

I 2014 fikk alle pedagoger som arbeider i barnehage rett til minimum 4 timer pr.uke til faglig planlegging. Dette krever at det finnes egnede arbeidsplasser i barnehagene. Det er ikke alle kommunale barnehager som har hatt tilfredsstillende forhold for personalet. Etter at Andås barnehage stod ferdig har antallet barn i Kulstad og Krinkelkroken blitt redusert og det er frigjort areal til arbeidsplasser. Alle barnehagene har nå tilfredsstillende forhold når det kommer til arbeidsplasser.

GRUNNSKOLE OG SFO

Det er en kjent utfordring at elevtallet i grunnskolen har vært svært synkende over mange år. Dette er en stor utfordring, da kommunens overføring fra staten baserer seg på antallet elever i grunnskolealder. Driften i grunnskolen har over år vært redusert, men ikke tilsvarende det store inntektstapet kommunen har hatt. Skolene har ved reduksjon i driften ikke kunnet skjerme spesialundervisningen som er en individuell rettighet. Ressursene til ordinær undervisning er fortsatt opprettholdt på minimum, men den nye lærernormen som ble innført fra 2018 og ytterligere økt fra 2019, medfører at skolene må øke driften noe. Kommunen har

ligget under norm, noe som betyr at tilpasset opplæring og tidlig innsats har vært redusert. Kommunen har hatt flere elever pr lærer i ordinær undervisning enn landsgjennomsnittet. Den nye normen som nå er innført overstyrer klassesdelingstallet.

Når det gjelder skoledrift framover er det foreslått store endringer med nedleggelse av Elsfjord skole og Mosjøen skole. En omfattende beskrivelse av dette er framlagt for kommunestyret i egen sak 106/18.

Det er foreslått å legge ned Skolestua som en direkte følge av at ordningen med miljøterapeuter i skolen opphører. Dette vil kunne medføre alvorlige konsekvenser for en liten elevgruppe.

Leksehjelp

Skolene har siden 2010 gitt tilbud om lovpålagt leksehjelp. Dette er en stor organisatorisk utfordring for skolene, ordningen er heller ikke fullfinansiert fra staten, slik at skolene må bruke av sine ordinære lønnsmidler for å få dette til. For at tilbudet om leksehjelp skal være reelt må elevene kunne benytte seg av tilbudet. Det betyr at leksehjelpen må gis før skoleskyss heim etter dagens avslutning, noe som igjen medfører kostnader til "busspass" for de elevene som ikke deltar på leksehjelp.

IKT – digital skolehverdag

Skolene har økte driftskostnader knyttet til digital drift. Det er snakk om lisenser, leie av kopimaskiner, programvare, digitale læremidler ets. I tillegg kommer digitale verktøy som maskinvare, digitale tavler, projektorer etc. Budsjettmidlene til dette formålet ligger i dag så lavt at skolene frykter de om noe tid ikke kan gjennomføre lovpålagt kartlegging/ testing. Skolenes rammer har ikke gitt rom for å planlegge utskiftning av nødvendig utstyr ved f.eks fondsavsetning. De siste årene har det kun vært det aller mest nødvendige utstyret som har vært skiftet ut.

Felleskapittel skole:

Noe av det som dekkes over felleskapitlet er videreutdanning av lærere, avgift til Kopinor, Newtonrom, rikskonsertter og barneulykkesforsikring.

1. Newtonrom:

Det er et mål for regjeringen å øke interessen for realfag og teknologi og styrke rekrutteringen til fagene. Norske elever skal bli bedre i realfag. Det skal være en økt satsing på realfag i hele utdanningsløpet, fra barnehage til forskning og arbeidsliv.

Vefsn kommune har over flere år hatt et samarbeid med Nordland fylkeskommune om bruk av Newtonrommet med en årlig kostnad på kr. 250 000,- Dette som en del av kommunens satsing på realfagene.

2. Elever i andre kommuner/ fosterhjem:

Vefsn kommune bærer det økonomiske ansvaret for grunnskoleopplæring og spesialundervisning til barn som er plassert i beredskapshjem eller fosterhjem i andre kommuner. Dette er elever som ofte har behov for omfattende spesialpedagogisk hjelp eller tilrettelegging. Erfaringstall for de siste årene viser at kommunen må påregne 6 mill kr. pr år til dette formålet, og det antas basert på tall pr i dag at beløpet vil holde seg på samme nivå også de nærmeste årene framover.

3. Kompetansekrav og videreutdanning:

Det er stort behov for videreutdanning av lærere og mange ønsker å delta i videreutdanning. Det var tidligere avsatt kr. 250 000,- til dette formålet over ansvar 21900. For 2018 lå det inne kr. 80 000,- til videreutdanning. Beløpet er nå økt til kr. 204 400,-

Dekning i fht kompetansekrav nedfelt i opplæringsloven §10-2 i skolene i Vefsn er slik pr dato (GSI-tall 01.10.18, basert på skolenes egen rapportering):

	Prosent av lærerne som underviser i faget inneværende skoleår, men som <u>ikke oppfyller kompetansekrav i hht Oppl.lova § 10-2</u>	Prosent av lærerne som underviser i faget inneværende skoleår, men som <u>ikke oppfyller kompetansekrav i hht Oppl.lova § 10-2</u>	Prosent av lærerne som underviser i faget inneværende skoleår, men som <u>ikke oppfyller kompetansekrav i hht Oppl.lova § 10-2</u>
	Norsk	Matematikk	Engelsk
Vefsn kommune	22,4 %	34,5 %	29,6 %

Det er grunn til å være bekymret for rekrutteringen til lærerstillinger på sikt. GSI rapportering pr. 01.10.18 viser at det er 6,52 årsverk til undervisning i kommunen som ikke oppfyller kompetansekravet for tilsetting etter oppl.lova § 10-1.

4. Avgift Kopinor:

Kommunens kostnad til Kopinor er pr tiden kr. 323 378,- Dette er helt nødvendig kostnad for driften som fortsatt vil bli dekket over ansvar 21900.

5. Kulturtanken:

Kulturtanken (tidligere Rikskonsertene) er et tiltak gjennom Den kulturelle skolesekken (DKS). Elevene får delta i 2 konserter/ forestillinger årlig.

Det ligger inne midler kr. 43 773,- til å fortsette avtalen. Kommunen har en bindende avtale som kan sies opp med 18 mnd varsel.

6. Driftsavtaler EDB

Skolene har stadig økende utgifter relatert til den digitale hverdagen. Det er snakk om lisenser, kjøp av programvare og digitale læremidler, digital læringsplattform, maskinvare, servere, skoleadministrativt system etc. Felleskapitlet ivaretar kr. 102 200,- av dette.

SFO:

Barnegruppen i SFO er sammensatt og flere barn har stort behov for voksenstøtte, dette kan være barn med minoritetsspråklig bakgrunn eller barn med store funksjonsnedsettelse. Flere barn med så store behov for oppfølging at dette krever en til en- bemanning, noe skolene ikke har mulighet til å imøtekomme innenfor tildelt ramme. Det er avsatt kr. 396 307,- til fordeling mellom skolene for å ivareta barn med særlig store behov for voksendekning.

Bemanningsnormen i SFO ble fra 2015 endret fra 15 til 18 barn pr voksen, noe som har gitt ytterligere utfordringer i forhold til oppfølging av disse barna.

Voksenopplæring:

Voksenopplæringen omfatter grunnskoleopplæring for voksne, spesialundervisning for voksne, opplæring i norsk og samfunnskunnskap for personer i introduksjonsprogrammet, samt norskopplæring for arbeidsinnvandrere.

Voksenopplæringen hadde i 2018 en redusert inntekt med bakgrunn i færre elever. Driften er tatt noe ned på bakgrunn av dette. Dersom det skjer en ytterligere nedgang i elevtallet, vil driften måtte justeres i hht dette.

Det forventes at driften for 2019 vil gå i balanse.

Det knytter seg noe usikkerhet til samarbeidsprosjektet med Mosjøen videregående skole. Dersom det her blir noe avvik i siste prosjektår, så må vi komme tilbake til dette i tertialrapportering. Rammen for 2017 og 2018 har holdt.

12 Tjenesteområde omsorg.

Omfatter bevilgningsrammene 30-38.

Ramme 30 Omsorg

Rammeområdet omfatter driftsenhetene Omsorgsdistrikt nord, Omsorgsdistrikt sør og Miljøterapien.

Rådmannen foreslår at 8 sykehjemsplasser fases ut fra 1.5.19. Dette gir en innsparing på 6,78 mill. kroner i 2019 og 8,5 mill. i 2020. Innsparingen er omfordelt til styrking av hjemmetjenesten med 2 årsverk i 2019 og to nye årsverk i 2021 tilsvarende 1,5 mill. i 2019 og 3 mill i 2021. Dette vil i noen grad kompensere for utfasing av sykehjemsplasser. Videre er virkningen av fire tiltak i den opprinnelige økonomiplanen ikke videreført. Dette innebærer rammeøkning på 2,7 mill. kroner. Til sist er rammeområdet styrket med 2,0 mill. kroner til leie og drift av nye kontor for hjemmetjenesten og til styrking av budsjettsituasjonen for omsorgsdistrikt nord. Til sammen utgjør dette 6 mill. kroner.

Omsorgsdistrikt nord.

Omsorgsdistrikt nord får i 2019 økte utgifter til leie og drift av nye kontorer for en hjemmetjenesteavdeling. Merkestnaden er beregnet til kr. 600 000,-.

I gjeldene økonomiplan er det vedtatt at enheten skal nedbemanne med en stilling (617 000,- kroner) i administrasjonen. Det viser seg at dette tiltaket ikke lar seg gjennomføre. Stillingen er derfor tatt inn i budsjett for 2019 og økonomiplan 2019-2022.

Vefsn storkjøkken tok i bruk nye produksjonslokaler i august 2018. Estimerte merkestnader på kr. 275 000,-.

Rådmannen har i budsjettkommentarene de siste årene opplyst at lønnsbudsjettet til ferievikar og ekstrahjelp er redusert, anskaffelser av medisinsk teknisk utstyr og inventar er utsatt og «buffert» mot uforutsette behov er blitt beskåret for å finansiere tjenester til skrøpelige eldre. Dette gjelder også for 2019-budsjettet. Bevilgningen til variable lønnsutgifter er foreslått redusert til langt under forbruket enheten har i 2018. Øvrige driftsutgifter er også budsjettert ned til et minimum. Det er et minimumsbudsjett til medisinske forbruksvarer og budsjett for inventar og utstyr er så lavt at flere viktige anskaffelser må utsettes, bl.a. utskifting av dekontaminator, nye møbler på noen av avdelingene, senger og nattbord. Utgiftene til brukerstyrt personlig assistent er redusert med kr 300.000 til kr 200.000. Dette skyldes reduksjon i vedtak om BPA. Budsjetttrammen har ingen reserve for å løse uforutsette behov, utfordrende situasjoner, økt sykefravær m.m.. Rådmannen anbefaler med bakgrunn i overnevnte redegjørelse at budsjetttrammen for omsorgsdistrikt nord bør styrkes med tilsammen 2,4 mill. hvorav ca. 1 mill. kroner er generell styrking av enhetens budsjetttramme.

Dersom enheten ikke får økt ramme, må tjenestetilbudet reduseres. Dette kan gjøres ved å redusere antall plasser på en avdeling, noe som vil gi store konsekvenser for brukerne. Ved å ta ned 4 stillinger for helsefagarbeider, får enheten ca. 2 mil i innsparing. Dette vil bety at enheten må fjerne 4 -5 institusjonsplasser.

Et alternativ er å stenge aktivitetsavdelinga. Dette gir en besparelse på 650.000. Dette vil gi negative konsekvenser spesielt for beboerne i omsorgsboligene ved Parken bo- og servicesenter.

Omsorgsdistrikt sør

Virkningen av tre tiltak i den opprinnelige økonomiplanen er ikke videreført. Det gjelder en stilling ved Nyrudskogen og dekning av underdekning og lavt budsjett ved Fredlundskogen. Disse tiltakene utgjør til sammen 2,1 mill. kroner. Tiltakene foreslås finansiert med rammeøkning

Budsjettet for 2019 er svært stramt. Det hefter noe usikkerhet ved refusjon for ressurskrevende tjenester. Her er det budsjettert med samme beløp som i 2018. Beløpet forutsetter at enheten har samme antall brukere med tjenester med samme omfang som i 2017.

Erfaringen viser at mangelen på omsorgsboliger med heldøgns bemanning og tilstrekkelig kapasitet i hjemmetjenesten fører til økt press på institusjonstjenesten. Dette kan føre til overbelegg og ekstra innleie av personell. Dette er det ikke tatt høyde for i budsjett.

Inntekter fra brukerbetaling er justert noe opp.

Miljøterapien

Under tariffoppgjøret pr. 1.5.18 ble partene enige om å innføre et nytt system for beregning av helgetillegg. Ordningen får konsekvens for miljøterapien fordi ansatte i enheten har større helgebelastning enn ansatte i øvrige enheter med turnusdrift. Merkostnaden er beregnet til å utgjøre ca. 700 000,- kroner. Det foreligger pr. 1.11.18 ikke avklaring på hvordan ordningen skal praktiseres. Det er derfor kun tatt høyde for en del av denne kostnaden i enhetens budsjett.

Det er fortsatt stort behov for avlastningstilbud for barn. Dette er midlertidig løst ved at Dr. Ravnsveg 12 er tatt i bruk for avlastningsopphold. Økt avlastning medfører en merkostnad på ca.1 mill. kroner. Tiltaket er finansiert ved omfordeling av kr. 450.000,- fra budsjett til privat avlastning og økning av refusjon for særlig ressurskrevende tjenester med kr. 550.000,-.

For 2018 er innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester økt fra kr. 1.235.000,- til 1.320.000,- - Dette vil gi omtrent samme refusjon i 2018 som 2017.

Ordningen med refusjon for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester er under revisjon. Det foreligger forslag på tre ulike modeller for refusjonsordningen som det skal jobbes videre med i 2019. Så lenge vi ikke vet hvilken modell som blir valgt er det vanskelig å anslå hvordan dette vil slå ut økonomisk for Vefsn kommune de neste årene. En eventuell ny ordning kan komme til å påvirke kommunens økonomiplan.

Det er gjort en utredning i forhold til nødvendig ombygging i omsorgsboliger disponert av Miljøterapien for å få godkjente garderobeforhold for de ansatte. Dette er meldt opp som investeringstiltak til økonomiplan.

Ramme 34 Helsevern

Helsetjenesten

Rammeområdet er styrket på grunn av økte kostnader i forbindelse med omstrukturering av legetjenesten. Det forventes at inntektene fra pasientenes egenandel og refusjon fra staten vil

delfinansiere merkostnaden. Videre er rammeområdet styrket gjennom øremerket bevilgning over statsbudsjettet.

Rammeområdet har fått økt aktivitet innenfor helsestasjon- og skolehelsetjenesten der det i 2018 ble opprettet 2 nye stillinger som helsesøster, 0,5 stilling som jordmor, 0,5 stilling som fysioterapeut og en stilling som familiekonsulent. Stillingene er finansiert av 3,2 mill. kroner i øremerket tilskudd fra Helsedirektoratet. Det forutsettes at kommunen beholder statstilskudd på samme nivå de neste årene. Stillingene er derfor videreført i 2019.

Det er ikke funnet dekning for å opprette ny stilling for ergoterapeut og til styrking av bemanningen ved hjelpemiddellageret. Det er heller ikke funnet dekning for nye stillinger i avdeling for psykisk helse.

Ramme 38 Sosialavdeling og flyktningekontoret.

Rammeområdet omfatter driftsenhetene Barne- og ungdomstjenesten og Nav kommune.

Barne- og Ungdomstjenesten

Rådmannen foreslår at ungdomsklubben legges ned fra 1.6.2019. Dette vil gi en innsparing på kr.786 000,- i 2019 og kr. 1 165 000,- i 2020. Klubbdriften disponerer 1,2 årsverk og har åpent for ungdom timer pr. uke.

Videre foreslår rådmannen at 3,5 årsverk som miljøterapeuter i skolene inndras fra 1.6.2019. Dette vil gi en innsparing på kr.1 378 000,- i år 2019 og kr. 2 167 000,- fra år 2020. Stillingene utgjør et sosialfaglig lavterskeltilbud for elever (og foreldre). Miljøterapeutenes fokusområder er bl.a. å forebygge / løse konflikter, forebygge mobbing og skulk, skolemiljøtiltak etc. Miljøterapeutene tar imot enkeltelever til samtale og kan følge opp elever med kjent eller forhøyet risiko for å utvikle problem. Miljøterapeutene samarbeider med lærere, skolehelsetjenesten, ppt, BUP m.fl.. Bortfall av tiltaket vil først og fremst ramme enkeltelever og skolemiljøet. Det vil også påføre skolens ansatte merarbeid.

Det er ikke lagt opp til bosetting av nye enslige mindreårige flyktninger i 2019.

Nav

Flyktningetjenesten har bosatt 27 flyktninger i 2018 og har pr. 1.11.18 ca. 70 personer i introduksjonsprogrammet mot 45 på samme tid i 2017. Dette betyr at antall deltakere i introduksjonsprogrammet vil ligge på samme nivå det neste året. Det viser seg nå at IMDi prioriterer bosetting i kommuner med mer enn 5000 innbyggere. Vefsn kan dermed forvente forespørsel om å bosette 25 flyktninger årlig de neste årene. I opprinnelig økonomiplan er det lagt opp til lavere aktivitet fra 2019.

13 Forkalkyler selvkost.

En rekke av kommunens tjenester skal baseres på selvkost prinsippet. Etter reglene for slike virksomheter skal det i utarbeides en såkalt for kalkyle som viser at tjenestene er kalkulert til selvkost og i regnskapet skal det utarbeides en etter kalkyle som viser at tjenestene har vært utført til selvkost og hvordan man har disponert eventuelle over- eller underskudd.

Kommunen må etter lovverket utarbeide selvkostkalkyler på følgende områder:

- Vann (ramme 62)
- Avløp (ramme 62)
- Slam (ramme 62)
- Renovasjon (ramme 62)
- Plansaksbehandling (ramme 60)
- Byggesaksbehandling (ramme 60)
- Kart og oppmåling (ramme 60)
- Feiing (ramme 63)

Kommune har videre selvkost på følgende områder:

- Treningscenter (ramme 60)
- Boligdrift (ramme 60)

For treningscenteret utarbeides ikke for kalkyle som offentliggjøres av konkurransemessige hensyn, det er kun etter kalkylen som skal være offentlig og denne kommer i årsregnskapet.

I tillegg til kommunens egen produksjon av slike tjenester produserer kommunen renovasjonstjenester i samarbeid med andre kommuner gjennom Shmil Iks.

Avskrivninger er beregnet av aktiverte anleggsmidler tilknyttet sektoren, og kalkylerenten er basert på en 5-årig swaprente + 0,5 %. I budsjettet for 2019 er det lagt til grunn en rente på 1,86%, og derved en kalkylerente på 2,36 %. Unntaket er for bolig der en har lagt til grunn satsen for vanlig innlånsrente.

For avløp får vi en stor fondsoppbygging som vi legger til grunn vil reduseres i årene etter 2019. Planen er å holde gebyrnivået på dagens nivå også etter renoveringen av renseanlegget som er kostnadsberegnet til kr 90 mill. Nå dette anleggsmidlet tas i bruk vil det øke kostnadsnivået og gi underskudd på gebyrområdet en tid fremover.

Tabell 13a Forkalkyle vann, avløp, renovasjon, slamtømming og feiing.

Tekst	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Feiing
Gebyrinntekter	-21 885	-27 518	-640	-1 971	-2 940
Øvrige driftsinntekter	-463	-1 821	-645	-350	-1 282
Sum driftsinntekter	-22 348	-29 339	-1 285	-2 321	-4 222
Direkte driftsutgifter	8 899	15 197	885	4321	4 117
Avskrivningskostnaden	7 253	7 485	233	0	96
Kalkulatorsik rente 2,36%	3 992	3 853	75	0	28
Indirekte driftsutgifter	653	955	77	246	566
Driftskostnader	20 797	27 490	1 270	4 567	4 807
Resultat	-1 551	-1 849	-15	2 246	585
Kostnadsdekning i %	107,46 %	106,73 %	101,18 %	50,82 %	87,83 %
Selvkost fond 1.1	871	9 671	36	3 978	1 537
+ Avsetning	1 551	1 849	15	0	0
- Bruk	0	0	0	-2 246	-585
Selvkost fond 31.12	2 422	11 520	51	1 732	952
Fremførbart underskudd 1.1	0	0	0	0	0
+ Inndekning	0	0	0	0	0
- Underskudd	0	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 31.12	0	0	0	0	0

Tabell 13b Forkalkyle bolig, privateplaner, byggesaker og oppmåling.

Tekst	Bolig	Private planer	Byggesaker	Oppmåling
Gebyrinntekter	-26 862	-1 260	-3 736	-3 659
Øvrige driftsinntekter	0	-11	0	0
Sum driftsinntekter	-26 862	-1 271	-3 736	-3 659
Direkte driftsutgifter	16 620	1 142	3 582	3 450
Avskrivningskostnaden	5 085	0	0	0
Kalkulatorsik rente 2,36%	2 856	0	0	0
Indirekte driftsutgifter	2 301	129	228	209
Driftskostnader	26 862	1 271	3 810	3 659
Resultat	0	0	74	0
Kostnadsdekning i %	100,00 %	100,00 %	98,06 %	100,00 %
Selvkost fond 1.1	1941	0	1417	0
+ Avsetning	0	0	0	0
- Bruk	0	0	-74	0
Selvkost fond 31.12	1 941	0	1 343	0
Fremførbart underskudd 1.1	0	0	0	0
+ Inndekning	0	0	0	0
- Underskudd	0	0	0	0
Fremførbart underskudd 31.12	0	0	0	0

14 Ikke prioritert investeringstiltak.

I tabellen nedenfor er det en uprioritert liste over investeringstiltak som ikke er med i forslag til investeringsplan for 2019-2022.

Tabell 14.1 Investeringstiltak som ikke er med i planen.

Usorterte tiltak	2 019	2 020	2 021	2 022
10 Pu boliger	2 571	28 286	0	0
Bordvedneset gang- og sykkelbane	0	0	11 000	0
Bystranda servicebygg	2 500	0	0	0
El-bil trafikkbetjent	300	0	0	0
Fredlundskogen 2	3 086	9 257	13 371	0
Gatelys	2 100	2 100	2 100	2 100
Kjøp av utstyr innen vegsektoren	4 000	0	5 000	2 500
Mer-åpent bibliotek	200	0	0	0
Mosjøen skole renovering	12 500	81 250	18 750	0
Nærmiljøanlegg	200	200	200	200
Oppgradering sanitær og varme Pbs	0	2 060	0	0
Oppgradering/ fornyelse saler kulturhuset	0	2 575	0	0
Renovering lager og verksted på Nyrud	0	37 500	0	0
Sentrale IT investeringer	515	0	0	0
Tankbil til brann- og redningstjenesten	5 000	0	0	0
Utskifting av bruer	1 300	1 300	1 300	1 300
Utvidelse og renovering av brannstasjonen	0	0	60 000	0
Vefsnaparken - utvikling av området	200	500	500	0
Helfjellvegen	2 700			
Utbedring av gatelys	2 100	2 100	2 100	2 100
Velferdsteknologi	1 500			
Personal garderobes i pu-boliger		21 000		